Влада — Радам!

Голос України

Газета Верховної Ради України ◆ № 183 (433) ◆ П'ятниця, 25 вересня 1992 року ◆ Ціна 2 крб.

«КРАЩЕ ОДИН РАЗ ПОБАЧИТИ...»

Ці слова, промовлені одним з членів делегації Європейського парламенту на зустрічі з президентом України Леонідом Кравчуком, якнайкраще підсумовують перебування представників згаданої західноєвропейської структури на українській землі.

А відбулася зустріч в середу пополудні відразу після переговорів у Верховній Раді. Не було на ній довгих промов з обох сторін. Гості відразу по-діловому перейшли до запитань. Найбільше їх цікавила нова Конституція України.

Над нею, зазначив Леонід Кравчук, який водночас є головою Конституційної комісії, ми працювали тривалий час за участі українських та закордонних науковців, експертів. Нині проект винесено на всенародне обговорення. До Верховної Ради вже надійшло понад 500 пропозицій, в основному позитивного й конструктивного характеру. Втім, навколо проекту Основного Закону точаться гострі дискусії. Найсерйозніші питання, які доведеться вирішити, — це владні функції представницьких та державних органів, доля Рад народних депутатів різних рівнів. А якщо врахувати, що в Українському парламенті представлені різні політичні сили, на сесії Верховної Ради щодо проекту Конституції відбуватиметься дуже й дуже серйозна розмова. Однак глава Української держави висловив сподівання, що з урахуванням пропозицій та історичного досвіду, взявши новий проект за основу, українським законодавцям вдасться випрацювати Конституцію дійсно демократичної правової держави. Причому таку, яку вже не доведеться переписувати пізніше.

Відповів Президент і на інші запитання. Говорячи, зокрема, про свої стосунки з Борисом Єльциним, назвав їх нормальними, відкритими.

(Закінчення на 2-й стор.).

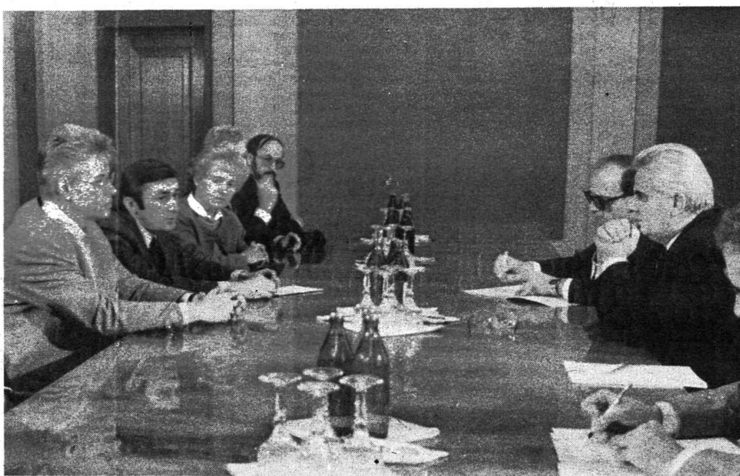
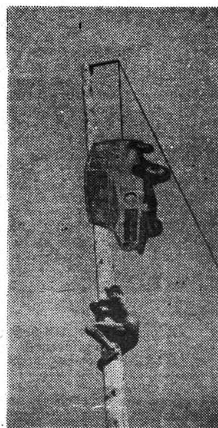

Фото Миколи КОЗЛОВСЬКОГО.

Представник Президента України у Верховинському районі на Івано-Франківщині Петро Пониполяк видав розпорядження про відновлення садиби Михайла Грушевського у селі Криворівня. Як відомо, перший Президент України, вчений і громадський діяч Михайло Грушевський дуже полюбив гуцульський край і навіть придбав собі у Криворівні невеликий будинок. Після пожежі у 1914 році залишився тільки фундамент. Тепер збираються кошти: будівлю над рікою Черемошем буде відновлено. А нині у Коломиї на подвір'ї місцевої гімназії, якій заповнилося сто років, урочисто відкрито перший в Україні пам'ятник Михайлові Грушевському. Його автор Віктор Римар.

Передплата-93

«Голос України» — газета Верховної Ради України, виходить п'ять разів на тиждень обсягом удвічі більшим, ніж будь-яка з українських газет, 16 сторінок і при цьому коштує:

на рік — 480 крб.

на півроку — 240 крб.

на квартал — 120 крб.

на місяць — 40 крб.

«Голос України» виходить українською (індекс 60955) та російською (індекс 60997) мовами, має додатки мовами національних меншин.

Дещо про передплату, лотерею та їх спонсорів читайте на 4-й стор.

ПРИВІТАННЯ ПРЕЗИДЕНТА

Як уже повідомлялося, в столиці України розпочала свою роботу перша індійська торговельна виставка. До її учасників і гостей звернувся з привітанням Президент України Леонід Кравчук. В ньому підкреслюється, що проведення виставки є конкретним і дуже важливим внеском у реалізацію Договору про дружбу і співробітництво та Угоди про торговельно-економічне співробітництво між Україною і Республікою Індія.

«Широка і різноманітна експозиція виставки, — відзначається в привітанні, — свідчить про великий творчий потенціал талановитого і працьовитого дружнього індійського народу. Сподіваюсь, що вона не тільки допоможе всім, хто матиме нагоду побувати на ній, пізнати і краще зрозуміти, чим зараз живе Республіка Індія, але також сприятиме встановленню плідних взаємокорисних контактів між фахівцями, підприємствами і організаціями наших країн».

Президент висловив впевненість, що проведення цієї виставки має стати важливим кроком на шляху подальшої розбудови взаємовигідного торговельно-економічного і науково-технічного співробітництва між нашими державами. «Я глибоко переконаний в тому, що таке співробітництво відповідає інтересам як наших двох держав, так і міжнародного співтовариства в цілому», — підкреслюється в привітанні.

Л. ХОРОЛЕЦЬ В США

Завершила візит до американської столиці міністр культури України Лариса Хоролець, яка на запрошення інформаційного агентства Сполучених Штатів знайомилася з діяльністю урядових та громадських організацій в галузі культури. Лариса Хоролець побувала в сенаті США, зустрілася з керівництвом інформаційного агентства, Національного Фонду підтримки мистецтв, Бібліотеки конгресу США, інших провідних установ країни, які сприяють міжнародному обміну в галузі культури, мистецтв та інформації. У ході бесід обговорювалися питання про відкриття у майбутньому культурного центру України в США, про розширення прямих контактів між творчими колективами та митцями обох країн, обмін художніми виставками тощо.

Міністр культури відвідала посольство України у Вашингтоні й ознайомилася із його діяльністю у популяризації надбань української культури в США.

Лариса Хоролець відбула до Нью-Йорку, де вона вивчатиме можливості активізації гастрольних виступів найкращих професійних і аматорських мистецьких колективів України в Америці. Міністр культури також зустрінеться з представниками української громади Нью-Йорку.

«КРАЩЕ ОДИН РАЗ ПОБАЧИТИ...»

(Закінчення. Початок на 1-й стор.).

адекватними відповідальності двох держав за мир і спокій в східноєвропейському регіоні. Але, наголосив Леонід Кравчук, якщо взяти російські державні структури пониже, там і досі ніяк не зрозуміють: з Україною можна розмовляти тільки як з незалежним рівноправним партнером.

Члени делегації Європарламенту, зі свого боку, підкреслили, що, всупереч твердженням деяких засобів масової інформації Заходу, в Україні є політична воля до здійснення докорінних реформ. І в цьому вони переконалися на власні очі.

По закінченню зустрічі глава делегації Європарламенту пані Магдалене Хофф у розмові з вашим кореспондентом назвала перебування в Україні цікавим і корисним. Переговори та зустрічі у Верховній Раді й уряді, на її думку, сприятимуть зміцненню взаємин між ЄС та Україною. Вже цього року планується укласти договори про торгівлю та технічну допомогу. Тобто Європейське співтовариство готове відкрити свої ринки для України. Чи були якісь проблеми? Єдина — брак часу. Ми прагнемо встановити тісніші зв'язки з вашою Верховною Радою. Однак не мали вдосталь часу. Але сподіваємося це зробити у Страсбурзі, куди вже запросили делегацію українського парламенту.

* * *

Як уже повідомлялося, 23 вересня відбулась зустріч представників шести постійних Комісій Верховної Ради України з делегацією Європарламенту.

На необхідності швидкого входження України до європейських інститутів, зокрема до Європарламенту, наголосив голова Комісії у закордонних справах Дмитро Павличко. Ми готові, зазначив він, створити відповідну комісію, що контактувала б з Європарламентом та вивчала питання нашої участі в ньому. У цьому зв'язку керівник делегації пані Магдалене Хофф вказала на потребу внести до майбутнього договору між Україною та Європейським співтовариством доповнення щодо співпраці української Верховної Ради та Європарламенту.

Про економічні аспекти розвитку України як європейської держави розповів голова Комісії з питань економічної реформи і управління народним господарством Володимир Пилипчук. Він зазначив, що інтеграція в Європу нашої держави відбудеться лише за умови, коли рівень української економіки відповідатиме високотехнічному європейському. Проте вже зараз потрібно встановлювати контакти з ЄС. Адже можливості в нашої держави для цього є. Тому було вказано на необхідність зняти невиправдані бар'єри в Європі для українських товарів, створити умови для вільного руху капіталів, товарів та ідей. Цьому, зазначив В. Пилипчук, сприятимуть хоча б асоційоване членство України в Європарламенті та безвізовий в'їзд наших громадян до держав ЄС.

Інше питання, що розглядали парламентарії, стосувалося довкілля. Заступник голови Комісії у питаннях екології та раціонального природокористування Юрій Костенко охарактеризував екологічну ситуацію в Україні як дуже складну. І спричинена вона не тільки Чорнобилем, але й великою кількістю підприємств, що забруднюють довкілля. Він закликав колег до співпраці у вивченні наслідків Чорнобильської катастрофи та інших екологічних бід в Україні.

У цьому зв'язку представник Європарламенту пан Пол Хауел вказав, що екологічна програма користується особливим пріоритетом у Європарламенті. І це стосується не тільки допомоги Україні, а й Білорусі та Росії.

На зустрічі також ішлося про можливі негативні екологічні наслідки ліквідації ядерних арсеналів колишнього СРСР, проблеми конверсії військово-промислового комплексу тощо.

Ігор ГРУШКО.
Артем ПРОХОРЕНКО.

Республіка Крим має свої прапор і герб

Не справдилися надії прихильників так званої незалежності Криму, які розраховували, що 24 вересня, в день відкриття 9-ї сесії Верховної Ради Республіки Крим, біля стін Верховної Ради зберуться 5—10 тисяч чоловік — прибуло буквально 300—400 осіб.

Після довгих дискусій нарешті затвердили порядок денний сесії. Не пройшла пропозиція депутата Верховної Ради Сергія Шувайникова прийняти закони про громадянство, про президента Криму, а також скасувати мораторій на проведення загальнокримського референдуму. Під час голосування «за» висловилися відповідно 32, 21 і 16 із 154-х депутатів, присутніх на сесії.

Парламентарії ухвалили передусім розглянути проекти законів Республіки Крим «Про Державний прапор Республіки Крим», «Про Державний герб Республіки Крим» і «Про внесення змін та доповнень до Конституції Республіки Крим».

Депутати порівняно швидко прийняли Закон «Про державний прапор Республіки Крим». Стаття перша закону гласить: «Державний прапор Республіки Крим являє собою полотнище, що складається з трьох горизонтально розміщених кольорових смуг: верхньої — синього кольору, що становить одну шосту ширини прапора, середньої — білого кольору, що становить чотири шостих ширини прапора, нижньої — червоного кольору, що становить одну шосту ширини прапора».

Майже одноголосно депутати проголосували за Закон Республіки Крим «Про Державний герб Республіки Крим». Цей герб, говориться в законі, являє собою зображення червленого варязького щита, а на ньому — повернений вправо срібний грифон, який тримає у правій лапі розкриту срібну мушлю з голубою перлиною. Над щитом — схід сонця, обабіч нього дві білі колони, з'єднані синьо-біло-червоною стрічкою з дивізом «Процветание в единстве».

Депутати перейшли до розгляду третього пункту порядку денного — про проект Закону Республіки Крим «Про внесення змін та доповнень до Конституції Республіки Крим».

Олександр ПІЛАТ.

Крим.

На 47-й сесії Генеральної Асамблеї ООН

Підписанням Протоколу про співробітництво між Міністерствами закордонних справ України і Республіки Куба розпочався у вівторок робочий день глави українського зовнішньополітичного відомства Анатолія Зленка, який перебуває у Нью-Йорку на чолі делегації України на 47-й сесії Генеральної Асамблеї ООН. У ході бесіди Анатолій Зленко і його кубинський колега Рікардо Аларкон зупинилися на деяких питаннях політичного, економічного і соціального розвитку України, що потребують вирішення в процесі переходу до ринкової форми господарювання.

Того ж дня міністр закордонних справ України мав зустрічі з міністрами закордонних справ Польщі, Туреччини, Угорщини, Франції та Ірану.

Розглядаючи питання двосторонніх відносин, Анатолій Зленко і міністр закордонних справ Республіки Польща Кшиштоф Скубішевський обговорили перспективи їх розвитку і висловили впевненість, що майбутній візит Прем'єр-міністра Польщі Х. Сухоцької в Україну і підписання в його ході важливих угод сприятимуть активнішому втіленню у життя положень Договору між Україною і Республікою Польща про добросусідство, дружні відносини і співробітництво.

На зустрічі Анатолія Зленка з міністром закордонних справ Туреччини Хікметом Четіном, який також є Головою Комітету міністрів закордонних справ країн — членів Ради Європи, обговорювалися питання регіонального співробітництва, зокрема процесу створення Міжпарламентської Асамблеї країн Чорноморського регіону, перетворення басейну Чорного моря на без'ядерну зону.

Зустріч Анатолія Зленка з міністром закордонних справ Угорщини Гезе Єсенські стала, як і всі попередні, продовженням продуктивного діалогу. В ході бесіди Г. Єсенські підкреслив, що Угорщина підтримує перші кроки України в реалізації її наміру стати без'ядерною державою, вбачає в Україні ланцюжок зв'язку між Заходом і Сходом, підтримує прагнення нашої держави інтегруватися в європейські структури і високо оцінює її позиції стосовно національних меншин.

Питання ратифікації Верховною Радою України Договору про взаєморозуміння і співробітництво між Україною і Французькою Республікою було в центрі уваги під час зустрічі Анатолія Зленка і міністра закордонних справ Франції Роланом Дюма.

Під час розмови Анатолія Зленка з міністром закордонних справ Ірану Алі Акбаром Велаяті основна увага приділялася політико-економічній ситуації в СНД, конфлікту між Азербайджаном і Вірменією, україно-іранським відносинам. Сторони проаналізували виконання деяких спільних проектів і погодилися продовжувати консультації з цього питання.

Микола МАСЛОВ,
кореспондент Укрінформ.
Нью-Йорк.

У партіях і рухах

РУХ ГОТУЄ ЗВЕРНЕННЯ, ПРОГРАМУ І З'ЇЗД

Народний рух України, як і годиться організації-опонентові владі у всьому, що її не задовольняє в державній політиці, підготував звернення до народних депутатів України з приводу ситуації навколо Чорноморського флоту. В ньому, зокрема, мовиться: «Ситуація, що склалася на ЧФ після укладення «Ялтинської угоди», потребує вашої пильної уваги й законодавчого втручання. Вам, очевидно, відомо, що стаття 3 цієї угоди не виконується. Флотом досі командує адмірал Касатонов, який підпорядковується виключно головкомові ВМФ СНД адміралові Чернавіну. Окрім цього, демонстративно порушується стаття 6 цієї ж угоди. Після її підписання військовослужбовці, що прибувають на флот, продовжують присягати на вірність СНД». А далі наводяться приклади того, що справді має місце на ЧФ: цькування і дискредитація тих, хто присягнув Україні (звільнення зі служби, перешкоди в нині понад трьомстам молодим офіцерам, яких на флот направило МО України і яких Касатонов тримає на березі), перевезення цінного флотського майна до Росії (обладнання опізнання, торпеди СЕТ-72, артилерійське знаряддя, вертольоти Ка-27, МИ-14 Пс тощо), іноземні кораблі, заходячи в територіальні води України, всупереч міжнародному законодавству не піднімають наш державний прапор. Тому Рух і вважає, що такі дії і пасивність з боку керівництва України залишають напризволяще моряків-громадян України сам на сам з Касатоновим, сприяють загрозі територіальній цілісності і безпеці кордонів України. Рух пропонує депутатам прийняти таке рішення, що забезпечило б охорону наших національно-державних інтересів.

Окрім того, НРУ на своїй Великій Раді 19 вересня цього року вирішив підготувати власну масштабну програму всебічних реформ і державотворення, щоб покласти край звинуваченням на свою адресу в «голій деструкції». Залучені до підготовки цієї програми парламентарії, економісти та інші фахівці. Серед них — С. Головатий, В. Черняк, В. Івасюк, Л. Танюк, Ю. Костенко, О. Савченко та інші. Програму цю має затвердити четвертий з'їзд Руху, який перенесено з 30 жовтня — 1 листопада цього року на 4—6 грудня. Рух знову ж таки наполягатиме на тому, щоб нову Конституцію України приймав новий парламент, який треба обрати після розпуску нинішнього.

...ВОСТ — СТРАЙК І КОНФЕРЕНЦІЮ...

Всеукраїнське об'єднання солідарності трудящих (ВОСТ) провело спільне засідання своєї президії і представників страйкому електротранспортників Києва, які збираються страйкувати 19 жовтня цього року.

Оскільки востівці вбачають у страйках чи не єдиний засіб відстояти права трудівників, то вони засудили схвалений парламентом у першому читанні Закон України про порядок розв'язання колективних трудових спорів (конфліктів) як такий, що прийнятий поспіхом перед загрозою акцій громадської непокори.

А ще ВОСТ погодився з «Концепцією економічних реформ. Умовами, що ставить ВОСТ до нового Кабінету міністрів». Цей документ підготував колишній заступник голови правління Національного банку України доктор економічних наук Олександр Савченко. Президія ВОСТ схвалила «Концепцію» і вирішила провести в жовтні конференцію з цього приводу, запросивши на неї, окрім науковців, ще й представників вільних профспілок та опозиційних політичних партій. Отже, є надія що програм нашого подальшого розвитку буде не просто більше, а можливо, й кращих.

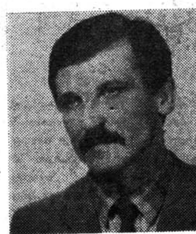
...А ДЕПУТАТИ ПРО ПАРТІЙНІСТЬ НЕ РОЗПОВСЮДЖУЮТЬСЯ

Цікаву інформацію з політичного феномену народних депутатів України дає їхній новий список, підготовлений Секретаріатом ВР у вересні цього року. Особливо з огляду на те, що нинішній склад парламенту справді обирався за умов монопольного панування КПУ і наявності тільки зародків багатопартійності в Україні. Сьогодні політичні партії в Україні є. Говорять депутати й про свою належність до партійних фракцій у парламенті, наводять різні цифри на різних прес-конференціях. А згаданий вище список свідчить про інше: серед 421 депутата, які залишилися в складі ВР після всіх кадрових пертурбацій, тільки 10 заявили про належність до Партії демвідродження України (ПДВУ), 10 — до Демократичної партії України (Дем ПУ), 8 — до Української республіканської партії (УРП), 3 — до Народного руху України, 2 — до Соціал-демократичної партії України (СДПУ) і по одному — до Об'єднаної соціал-демократичної партії України (ОСДПУ), Української консервативної республіканської партії (УКРП), Народної партії України (НПУ), Соціалістичної партії України (СПУ) та селянсько-демократичної партії (УСДП). Всі інші — просто безпартійні. Що це означає — непідготовленість списку, політично-партійну скромність чи особисту депутатську невизначеність, — залишається тільки здогадуватися. Але вже впевнено можна заявити: «Є такі партії!».

Володимир СКАЧКО,
спеціальний кореспондент «Голосу України».

«БУМАР» ГОТОВИЙ СТРИБНУТИ. БУЛА Б ВАЛЮТА У ПАРТНЕРІВ

Поряд з кінотеатром імені О. Довженка на проспекті Перемоги, 22 у дванадцятій квартирі знаходиться затишне представництво польської зовнішньоторговельної організації «Бумар». Фірма ця — один з найбільших постачальників будівельних та шляхових машин. Серед великих українських будівельних організацій, мабуть, немає такої, де б не працювали машини з фірмовим знаком «Бумар». Це — екскаватори, навантажувачі, бульдозери, автомобільні й самохідні крани з телескопічною стрілою, баштові крани, вантажопасажирські підйомники, монтажні крани тощо. Яке ж значення для фірми має український ринок! Саме з цього запитання й розпочалася наша розмова з директором представництва «Бумар» у Києві паном Вітольдом МОЙСОЮ.

— Лише кілька цифр. Імпорт з України сягав 55 відсотків від усього імпорту з СРСР. Скажімо, за 1990-й рік торговий оборот «Бумара» з українськими партнерами досяг рівня 43 мільйонів перевідних карбованців. Близько 29 мільйонів складав експорт, решта — імпорт. Головний наш торговий партнер в Україні — Одеський завод важкого кранобудування, який продає своїм польським партнерам поворотні частини до трьох видів кранів та гідравліку для підйомно-транспортного обладнання.

— Пане Вітольде, чи не відчуваєте ви труднощів і перешкод у налагодженні роботи вашої фірми саме зараз, коли Україна стала на шлях економічних реформ, коли йде процес становлення нової держави?

— Не тільки відчуваємо, а й певною мірою потерпаємо. Адже в українських підприємств і організацій не вистачає валюти, щоб придбати техніку. Коли наші держави перейшли на взаєморозрахунок у ВКВ, то виявилось, що польські підприємства і організації готові до цього, а от українські, на жаль, — ні. Скажімо у вас не було розроблено відповідних механізмів добування валюти й головне — її перерозподілу для тих колективів, які працюють на внутрішньому ринку. Це, приміром, будівельні організації, шляховики — основні споживачі нашої продукції.

Але попри певне об'єктивне замороження взаємозв'язків, «Бумар» продовжує свою роботу. Ми знайомимо потенційних покупців наших машин з їх технічними та експлуатаційними можливостями, інформуємо про умови поставок і розрахунків, шукаємо можливості для бартерних угод. До речі, з Росією нам працювати легше, оскільки вона стала фактично спадкоємницею колишніх структур СРСР — відпрацьованого до тонкощів механізму. Проте, інтерес «Бумара» до українського ринку не слабшає, оскільки ви маєте значний промисловий потенціал і багаті ресурси. До того ж з деякими українськими партнерами в нас давні дружні зв'язки. Спільно з Одеським заводом важкого кранобудування та Нікопольським кранобудівним заводом ми вже давно випускаємо будівельну техніку.

— А чи не боїтесь ви конкуренції на нашому ринку з боку інших інофірм?

— За умов конкуренції «Бумар» працює давно. Нашу продукцію добре знають у країнах колишньої РЕВ і колишнього СРСР. Нашу техніку купували Скандинавські країни, країни Латинської Америки, Азії, Північної Африки. Тож конкуренція допомагає і змушує вдосконалювати продукцію, оперативно враховувати запити споживачів.

Стосовно українського ринку, то для нас важливо те, що тут ми не новачки. Організації, які придбали і експлуатують нашу техніку, вже звикли до неї, добре знають її особливості, плюси й мінуси. Вчасне постачання цих організацій запасними частинами — наше першочергове завдання. Польські спеціалісти готові проводити як гарантійне, так і післягарантійне технічне обслуговування.

— Принагідно, останнім часом в українських підприємств з'явилися певні труднощі із запасними частинами та комплектувальними до машин, закуплених в інших інофірм.. Чи не зміг би «Бумар» допомогти їм у цьому?

— Повністю виручати інші фірми «Бумар» не зможе, але в певних галузях та окремих випадках ми готові прийти на допомогу. Скажімо, коли з'явиться проблема з обслуговуванням вилочних навантажувачів. Ми можемо запропонувати до такої техніки акумуляторні батареї, інші запасні частини. Або інший приклад. Один із наших заводів налагодив виробництво двигунів, якими можна оснащати автобуси «Ікарус». Слово — за українськими партнерами. Але знову ж таки головна перешкода — відсутність валюти. Проте, судячи з усього, невдовзі ця валюта у наших колег в Україні з'явиться. Тож закликаю поновлювати старі зв'язки й налагоджувати нові.

— Пане Вітольде, те, що з Росією торгові справи кращі, ніж з Україною, — зрозуміло. Як з Білоруссю? Називаю нашого північного сусіда, тому що Білорусь разом з Україною і Росією була у трійці найкращих партнерів «Бумара» серед колишніх республік СРСР.

— Білоруси краще й швидше розв'язують проблеми правового характеру. У них напрацьовано більше законів, які сприяють зовнішньоторговельним зв'язкам, регулюють сферу валютних відносин. Хоча й там проблем вистачає.

— Сподіватимемося, що співробітництво «Бумара» з українськими партнерами розвиватиметься по висхідній.

— Дай Боже!

Вів розмову Леонід БРОВЧЕНКО.

Жнива-92

Торгуймо за ВКВ?

Цього року 230 господарств Волині вирощують льон. Загальна площа поліського льону — майже 22 тисячі гектарів. Нині в області збирають льон-довгунець. Адже Волинь у 1992 році має продати державі 15,5 тисячі тонн льоноволокна.

— Найкращі справи із здачею льоноволокна в трудівників Старовижівського і Любешівського районів, які наближаються до виконання річного замовлення,— сказав при зустрічі начальник відділу виробництва, заготівлі і збуту льону виробничого об'єднання «Волиньльонопром» Володимир Бригінець. Передбачається, що в середньому по області з гектара одержимо по 7,5 центнера льоноволокна, що більше, ніж минулих років.

Організовано до переробки льоноволокна приступили всі 10 заводів області. Звідси поліський шовк відправляється на спеціалізовані комбінати Рівного, Харкова, Житомира, Одеси, Кіровограда. Майже 50 відсотків льоноволокна Волині буде відвантажено підприємствам легкої промисловості Росії. Для цього укладені відповідні угоди.

Зізнаюся, що від почутого мені стало якось не по собі. Звичайно, потрібно вести торгівлю з Росією та іншими країнами. Але ж сьогодні в Україні у великому дефіциті вироби з льону. Може, ліпше продавати за ВКВ?

Богдан БЕРЕКЕТА,
власний кореспондент «Голосу України».
Волинська область.

У НАС СВІЙ БИТИЙ ШЛЯХ

Починаючи зі стін парламенту, сьогодні нерідко можна чути: ми будуємо демократичне суспільство. Однак такої його характеристики для вибору цілі, типу і напряму розвитку, здається, недостатньо. Кожне суспільство може бути по-своєму демократичним. Як правило, найповніша демократія там, де найвищий рівень технологічного розвитку. Але нерідко бувають випадки, коли менш розвинута в технологічному плані країна є більш демократичною. Звідси зрозуміла необхідність дати конкретну відповідь на запитання: до якого суспільства ми йдемо (хочемо йти)?

Минулий розвиток України у складі колишнього СРСР засвідчує, що ми перебуваємо поза межами стовпової дороги цивілізації. Наш розвиток був парадоксальний, а побудованому суспільству притаманні риси соціального мутанта. Це — суспільство без майбутнього. Воно характеризується внутрішньою неорганічністю і структурною дисбалансованістю, має начала розвитку, які виключають один одного; являє в кінцевому рахунку розрив послідовності як особистої логіки розвитку, так і логіки загальноісторичного процесу. Єдиним, що до певного часу його утримувало, була струнка система тоталітарного режиму.

Зважаючи сказане, можна стверджувати: суспільство, яке ми хочемо будувати, не повинне бути ні соціалістичним в його минулому розумінні, ані класично капіталістичним. В основу розвитку України треба покласти свою національну ідею побудови демократичного суспільства, орієнтованого на людину. Ця ідея з її началами соціальної орієнтації та демократії має знайти реалізацію в розвитку суспільного устрою, що побудований на грунті функціонування соціально змішаних форм. Тобто майбутнє за системами, які сполучають економічні структури і соціальні форми різних типів. Такі тенденції уже сьогодні спостерігаються в розвитку передових країн. Демократичність і соціальна орієнтація роблять вищеназваний суспільний устрій принципово відмінним від змішаної економіки, обгрунтування якій дали реформісти першої половини нинішнього століття. Для розвитку України змішану економіку необхідно використати як перехідний етап до зародження системи соціально змішаного, а точніше поліформічного, типу. Різниця в тому, що перша характеризує перехідність між способами виробництва, в той час як друга — зміну типу цивілізації. Якщо в першому випадку відбувається трансформація капіталізму хоч і в нову якість, але тільки в межах «індустріального суспільства», то в другому — його перехід до нового типу цивілізації, який зумовлюється рівнем економічного розвитку «післяіндустріального суспільства». І ми не повинні втратити історичного шансу зайняти своє місце в цій цивілізації.

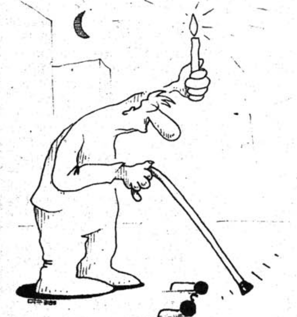
Стратегія майбутнього розвитку України забезпечується сьогодні практиковою вирішення завдань, що пов'язані з утвердженням змішаної економіки. На цьому шляху великого значення набуває становлення ринкових відносин. Однак сам по собі ринок вирішує не все. Існує ряд країн з однотипними ринковими системами, та дуже різних за рівнем розвитку. Тому поряд зі створенням ринкових передумов обов'язково мають знайти реалізацію процеси, які прямо чи опосередковано здатні наповнити соціально-економічну систему змістом, що відповідає обраному типу її розвитку. З цієї точки зору слід максимально скористатись обставиною, яка багато в чому спричинила появу нинішньої кризи. Побудований нами так званий соціалізм запозичив у історії дещо й позитивне, до чого, однак, рівень економіки був ще не готовий. Як наслідок, сьогодні ми змушені рухатися у зворотному напрямку, відкидаючи раніше запозичене і в той же час зберігаючи до певної міри те, що відкидаємо. Сказане стосується деяких моментів планування, централізованого регулювання економіки, розвитку суспільних фондів споживання тощо. За розумного використання зазначені моменти спроможні відіграти позитивну роль у поєднанні стратегічних орієнтирів розвитку з конкретними тактичними діями. Це одна з ліній наступності, яка реалізує формування системи поліформічного типу, спираючись на момент суспільного начала в соціально-економічному розвитку.

Другу лінію наступності вказаного розвитку формує момент приватного начала. Враховуючи відсутність у нашому суспільстві як матеріальних передумов приватного господарювання, так і приватницької психології людей, необхідно звернути увагу на послідовність введення цього типу виробничих відносин. У даному контексті особливу роль має відіграти роздержавлення, однією з головних форм якого могло б бути щось на зразок державного капіталізму 20-х років. Різниця в тому, що тоді державний капіталізм використовувався як перехідна форма від приватної до суспільної власності, а нині — навпаки. Він повинен опосередкувати лише частину власності, яка підлягає роздержавленню, оскільки його функції у створенні системи змішаної економіки обмежуються мірою власного змісту як одного з існуючих укладів господарювання. Поряд з цим державний сектор економіки інтегрує до певної міри усі наявні уклади, виконує інші функції. Звідси необхідність розробки двох програм реформування державної власності; однієї для частини, яка залишається у розпорядженні центру і не підлягає приватизації (її реформування зводиться сьогодні головним чином до комерціалізації). Другої — для державної власності, що буде приватизована (основу цієї програми складе акціонування).

Виходячи з усього, можна зробити висновок: специфіка розвитку нашого суспільства пов'язана з перехідністю: в стратегічному плані — від змішаної економіки до поліформічного суспільного устрою; в тактичному плані — від сучасного стану розвитку до змішаної економіки. Все це необхідно покласти в основу економічної реформи, визначившись тим самим зі шляхом і цілями розвитку. Від цього залежить доля України, утвердження її не тільки сьогодення, а й майбутнього. Тож настав час робити вибір.

Василь СУПРУН,
доктор економічних наук.

Київ.

Мал. Сергія ФЕДЬКА.

Телеграфним рядком зі Львова

НЕ ЧЕКАЮЧИ ГРОМУ

Львівська обласна адміністрація розробляє свій варіант економічної реформи. Перший заступник глави державної адміністрації В. Калинюк очолив групу вчених, спеціалістів, які через півтора місяця запропонують варіант реформ. Це дуже важливо, наголошували на прес-конференції, бо поки Верховна Рада виробить відповідні механізми, які підтверджувалися б правовими актами, вже нічого буде приватизувати: з'являться нові структури, які вийдуть з-під контролю держави.

КОНСТИТУЦІЯ НЕ НА ВІКИ

У приміщенні крайової управи НРУ відбулася науково-практична конференція на тему «Політичні, соціальні і правові проблеми Конституції України». На думку співголови НРУ В. Чорновола, проект Конституції таїть у собі загрозу авторитаризму. Прозвучали й думки, що нова Конституція присвужиться лише у перехідний період становлення держави, а Конституція на віки — то справа майбутнього.

І ЧУЖОМУ НАВЧИМОСЯ

На Львівщині побували представники десятьох фермерських господарств Голландії. Незабаром буде розроблено проект, який передбачає вирощування на Львівщині за голландською технологією овочів, а також перероблення продукції тваринництва.

ТЮТЮН КОРИСНИЙ ДЛЯ ВАШОЇ ОСВІТИ

Всесвітньовідома фірма «Р. Дж. Рейнольдс Тобако» вручила представникові Президента по Львівській області С. Давимуці чек на сто тисяч доларів для потреб освіти. Ці кошти будуть використані для навчання обдарованих дітей за кордоном.

ІН'ЄКЦІЇ ДЛЯ «БУДОВИ СТОЛІТТЯ»

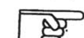
Велетенський хмарочос на вулиці Стрийській, в якому мав розташуватися Львівський обком партії, так і залишився недобудованим. За часів перебудови це приміщення збиралися передати дитячій лікарні, але реконструкція потребувала надто великих коштів. Будівництво завершить Західцивільпроект з допомогою двох канадських фірм. Частина приміщень буде використана для іноземних представництв.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Передплата-93

«Голос України» проводить для своїх передплатників-93 лотерею. Розігруватимуться найрізноманітніші товари: автомобіль, телевізори, холодильники, пилососи, інша дефіцитна побутова техніка. І ВСЕ ЦЕ ЗАВДЯКИ НАШИМ ГЕНЕРАЛЬНИМ СПОНСОРАМ:

1. **Луцькому автомобільному заводу (автомобіль ЛуАЗ-969М «Волинянка»).**
2. **Львівському концерну «Електрон» (телевізори «Електрон»).**
3. **Мелітопольському ВО «Старт» (пральні машини «Таврія»).**
4. **Харківському ВО «Комунар» (телевізори «Берізка»).**
5. **Чернігівській фабриці музичних інструментів (піаніно).**
6. **Луцькому підшипниковому заводові (універсальні деревообробні верстати).**
7. **Київській компанії «Росток» (кавомолки, міксери, кухонні комбайни).**
8. **Харківському тракторному заводу ім. С. Орджонікідзе (міні-трактор — Т-012).**
9. **Київській фірмі «Реле-маркетинг» (міні-пилососи, фени, дзвінки із секретом «Аргус»).**
10. **Харківському ВО «Завод ім. Малишева» (мотоцикл ЗИМ-350).**
11. **СП «Джонсон — Київ Корпорейшн» (набір миючих засобів).**
12. **Луцькому виробничо-торговельному шовковому об'єднанню (сувенірні набори — рушники, серветки).**
13. **Харківському колективно-виробничо-торговельному підприємству «Епос» (відрізи тканини для пальт і жіночих костюмів).**
14. **Херсонському заводу «Жовтень» (розмальовані електричні самовари).**

15. ______________________

______________________ Шановні добродії!

Під час передплатної кампанії у вересні — листопаді тут може міститися і назва вашої фірми чи підприємства. Пропозиції по телефонах 446-72-63, 441-89-95.

Друзі, ви станете учасниками розиграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Затим надсилаєте до редакції листівку, де вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;

ДОМАШНЮ АДРЕСУ;

НОМЕР КВИТАНЦІЇ;

НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розиграш лотереї у січні 1993 року. Щасти вам!

Наша лотерея: представляємо спонсорів

ПІДШИПНИК — РІЧ СЕРЙОЗНА

Луцький підшипниковий завод — єдине в Україні підприємство, яке спеціалізується на виробництві роликових конічних підшипників. За 10 років існування він випустив їх 175 мільйонів штук. Його клієнти — десятки провідних фірм Англії, Німеччини, Італії, Франції, Японії та багатьох інших країн світу.

Підприємство стало спонсором «Голосу України» і для проведення лотереї серед передплатників газети передало універсальні деревообробні верстати УДВ-200. Що вони собою являють, розповідає директор підшипникового заводу Володимир МЕРКУЛОВ.

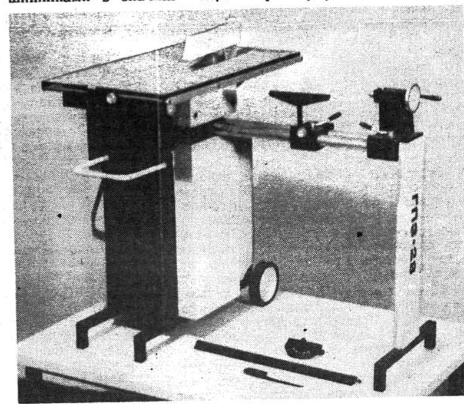
— Якщо людина споруджує фешенебельний котедж, садовий будиночок, займається індивідуальним виготовленням столярних виробів, то наш верстат стане їй надійним помічником. Він розпилює дошки, струже, свердлить, шліфує, заточує інструменти, робить токарну обробку. Вага верстата — 128 кілограмів.

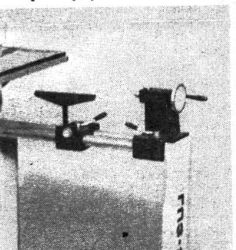
— Володимире Костянтиновичу, УДВ-200 належить до товарів народного вжитку. Головна ж продукція — підшипники. Читачам, напевне, буде цікаво дізнатися дещо ширше про завод.

— Зроблю це із задоволенням. Наш завод виробляє в рік 23—25 мільйонів штук підшипників, які дуже потрібні Україні. Тим більше що лише ми випускаємо конічні підшипники.

— То, певне, варто розширювати їх виробництво?

— Протягом останніх років ми постійно збільшували випуск підшипників. Одночасно створювалися нові потужності, для комплектації яких придбали дороге обладнання. Нині маємо недобудований виробничий комплекс, на завершення якого потрібно 200 мільйонів карбованців. Та хто їх нам дасть? В цей же час на складі лежить обладнання на суму більш як 700 мільйонів карбованців у нових цінах, у тому числі імпортного — на 30 мільйонів німецьких марок. Пуск в експлуатацію нового комплексу дав би можливість забезпечити підшипниками в значній мірі Харківський тракторний, Кременчуцький автомобільний, Херсонський і Тернопільський комбайнові заводи та інші підприємства автосільгоспмашинобудування, вугільної промисловості. Але споживачі не мають чим оплатити отриману продукцію. Так, борг підприємству — 500 мільйонів карбованців, а наш — близько 200 мільйонів. Продукцію виробили, відвантажили, а грошей на зарплату робітникам катма.

— Яка причина такого становища?

— Обурення викликає нині діюча банківська система, за якої не працює грошова одиниця — карбованець чи купон. Ніби навмисне хтось уповільнює грошовий обіг. За цією системою платежі підприємства проходять шлях до пункту призначення за кілька місяців. І банк не несе ніякої відповідальності. Більше того, його працівники не знають чи не хочуть давати інформацію про проходження. 10 мільйонів карбованців нашого заводу ось уже кілька місяців знаходяться десь у дорозі до постачальників матеріалів і комплектуючих деталей.

— Володимире Костянтиновичу, хочеться вам поспівчувати, але від цього легше не стане. Наскільки знаю, завод працює непогано, тож думаєте і про майбутнє.

— Маємо надію, що сьогоднішня неплатоспроможність підприємства тимчасова. Адже на цей рік «Укрзагальномаш» від імені уряду видав держзамовлення на виробництво і поставку 9,5 мільйона конічних підшипників. Надійшла велика кількість заявок від українських машинобудівників на освоєння випуску підшипників, які традиційно отримували з Росії. Одночасно вирішується питання в галузевому міністерстві про отримання пільгових кредитів для фінансування будівництва.

Адреса заводу: 363017, м. Луцьк, вул. Боженка, 34. Телефони для довідок: 6-17-97, 6-37-98, 6-34-49. Телетайп 266199 Ігла. Факс 6-39-90.

Розмову вів **Богдан БЕРЕКЕТА.**

Луцьк.

ПОТЯГИ НА ПРИКОЛІ

Прецедент

Хмельниччина — чи не єдина, яка не брала участі у недавньому республіканському страйку залізничників. І не тому, що працівники її менш свідомі чи були кимось налякані. Швидше, навпаки. Утрималися, бо зважено підійшли до наслідків: у програші залишаться лише пасажири і молода незалежна Україна.

Та недовго ходили подоляни з почуттям гордості. «Київські батьки» Укрзалізниці надіслали попереджувальні телеграми: мовляв, у зв'язку зі «спадом пасажиропотоку» відміняються поїзди Хмельницький — Санкт-Петербург, Хмельницький — Сімферополь, Хмельницький — Одеса, а потяг Хмельницький — Київ курсуватиме через день.

Насправді ж «потік» (і аналіз це показує) аж ніяк не обмілів. Більше того, завантаженість ешелонів, що відправляються зі станції Хмельницький, становить 100 відсотків. Ще й часто-густо залишається безбілетний «хвіст». А якщо врахувати гостру нестачу вагонів, то подібні твердження про неефективність і недоцільність курсування вищеназваних поїздів безпідставні.

Обласна державна адміністрація, дирекція по обслуговуванню пасажирів категорично проти відміни потягів згідно телеграми пана Єфімова. Це, вважають вони, може призвести до значного посилення соціальної напруги серед жителів області і приїжджих.

Аж ніяк не пов'язуємо причину несподіваного рішення заступника начальника залізниці з неучастю хмельничан у страйку. Напевно, так співпало. Що ж, у подібному випадку один дядько, якого ошукали, з притиском мовив: «Дякую за увагу. Наступного разу буду мудріший». Слово — за президентом Укрзалізниці.

Петро МАЛІШ.

Хмельницький.

Передплата-93

10. Харківському ВО «Завод ім. Малишева» (мотоцикл ЗИМ-350).

11. СП «Джонсон — Київ Корпорейшн» (набір миючих засобів).

12. Луцькому виробничо-торговельному шовковому об'єднанню (сувенірні набори — рушники, серветки).

13. Харківському колективно-виробничо-торговельному підприємству «Епос» (відрізи тканини для пальт і жіночих костюмів).

14. Херсонському заводу «Жовтень» (розмальовані електричні самовари).

15. ______________________________

Шановні добродії!

Під час передплатної кампанії у вересні — листопаді тут може міститися і назва вашої фірми чи підприємства. Пропозиції по телефонах 446-72-63, 441-89-95.

Друзі, ви станете учасниками розіграшу нашої лотереї за умови, якщо передплатите «Голос України» на рік. Затим надсилаєте до редакції листівку, де вказуєте:

ПРІЗВИЩЕ, ІМ'Я, ПО БАТЬКОВІ;

ДОМАШНЮ АДРЕСУ;

НОМЕР КВИТАНЦІЇ;

НОМЕР ПОШТОВОГО ВІДДІЛЕННЯ, ЯКЕ ОФОРМИЛО ПЕРЕДПЛАТУ.

Розіграш лотереї у січні 1993 року. Щасти вам!

...іль ЛуАЗ-969М
...«Електрон»).
...шини «Таврія»).
...різка»).
...в (піаніно).
...альні дерево...
...ксери, кухонні
...рнонікідзе (мі...
...лососи, фени,

...ерея: представляємо спонсорів

ПІДШИПНИК— РІЧ СЕРЙОЗНА

...ємо недобу... ...чий комп... ...ння якого по... ...ьйонів кар... хто їх нам ...і час на скла... ...днання на су... ...0 мільйонів ...нових цінах, ...мпортного — ...німецьких ...експлуатацію ...су дав би мо... ...печити під... ...начній мірі

Харківський тракторний, Кременчуцький автомобільний, Херсонський і Тернопільський комбайнові заводи та інші підприємства автосільгоспмашинобудування, вугільної промисловості. Але споживачі не мають чим оплатити отриману продукцію. Так, борг підприємству — 500 мільйонів карбованців, а наш — близько 200 мільйонів. Продукцію виробили, відвантажили, а грошей на зарплату робітникам катма.

— **Яка причина такого становища?**

— Обурення викликає нині діюча банківська система, за якої не працює грошова одиниця — карбованець чи купон. Ніби навмисне хтось уповільнює грошовий обіг. За цією системою платежі підприємства проходять шлях до пункту призначення за кілька місяців. І банк не несе ніякої відповідальності. Більше того, його працівники не знають чи не хочуть давати інформацію про проходження. 10 мільйонів карбованців нашого заводу ось уже кілька місяців знаходяться десь у дорозі до постачальників матеріалів і комплектуючих деталей.

— **Володимире Костянтиновичу, хочеться вам поспівчувати, але від цього легше не стане. Наскільки знаю, завод працює непогано, тож думаєте і про майбутнє.**

— Маємо надію, що сьогоднішня неплатоспроможність підприємства тимчасова. Адже на цей рік «Укрзагальномаш» від імені уряду видав держзамовлення на виробництво і поставку 9,5 мільйона конічних підшипників. Надійшла велика кількість заявок від українських машинобудівників на освоєння випуску підшипників, які традиційно отримували з Росії. Одночасно вирішується питання в галузевому міністерстві про отримання пільгових кредитів для фінансування будівництва.

Адреса заводу: 363017, м. Луцьк, вул. Боженка, 34. Телефони для довідок: 6-17-97, 6-37-98, 6-34-49. Телетайп 266199 Ігла. Факс 6-39-90.

Розмову вів Богдан БЕРЕКЕТА.
Луцьк.

ОХ, І ЦУПКЕ Ж ТО ТІСТО — ПОЛІТИКА

Українська спілка студентів, яка восени 1990 року ініціювала на центральній площі Києва голодування молоді, певно, реабілітувала свої сили, бо 25—26-го вересня у Донецьку скликає третій з'їзд УСС. З цієї причини цікаво було зустрітися з делегатом з'їзду від Київської філії (а їх на сьогодні в Україні вже 18), головою організації УСС Київського університету імені Т. Г. Шевченка **Ростиславом МИХЕЄНКОМ.**

— **Ростиславе, з'їзд — то плановий захід, чи викликаний обставинами?**

— Плановий. Це обумовлено нашим Статутом, який ми затвердили ще 1989 року, тому у Донецьку внесемо к... ...мо, ми п... ...онались, що доцільно централізувати управління усіма філіями під початком однієї людини.

— **Чув, що ви створюєте при держуніверситеті свій парламент...**

— Авжеж. І це є своєрідним пошуком таких структур, які б мали змогу неформально захищати інтереси та права студентів. До речі, сподіваємось у Донецьку порушити питання про необхідність створити якийсь дорадчий орган із складу студентів при Міністерстві освіти. Врешті-решт, кожному зрозуміло, що громадські організації при вузах та середніх учбових закладах не мають ніякого впливу на адміністрації.

— **Як ти ставишся до того, що донедавна біля 15 молодіжних організацій претендувало на статус республіканських заступників тих самих прав та інтересів студентів?**

— З розумінням. Розширилися б і змінили від того права! На жаль, до цього часу ми вимушені вдаватися до радикальних заходів, щоб їх захистити. Згадайте, лишень, як студенти на кшталт революційних матросів 1917-го року «експропріювали» будинок колишньої вищої партійної школи по вулиці Мельникова, який, незважаючи на розпорядження Кабінету міністрів, відмовлявся звільнити Київський інститут політології та соціального управління. Часом доводиться бути екстремістами... На жаль.

Сергій ВЛАД.

ЗАКОНОТВОРЧА БЕЗВИХІДЬ?

Керівники Асоціації молодих українських політологів і політиків — добровільної організації, одним із завдань якої є законодавча експертиза, провели прес-конференцію, присвячену проекту нової Конституції та Закону про вибори.

Президент Асоціації Артур Білоус, в цілому схваливши проект Основного Закону, запропонував ряд зауважень. З оглядом основних пропозицій виступив секретар Асоціації Віталій Стащук.

Пи... ...ня громад... ...тва, за висн... ...ми Асоціаці... ...викладено в проекті Конституції недостатньо гнучко: право подвійн... громадянства можна ...б нада... ...вибірково деяким представникам української діаспори. У главі 13 немає важливих положень, які закріплювали б значення політичних партій, незрозуміла заборона діяльності політичних партій в органах місцевого самоврядування. Стаття 104, котра проголошує Україну унітарною державою, суперечить статті 110, згідно з якою «Республіка Крим є державно-територіальною організацією влади і самоврядування населення Криму». Недоцільним є, за висновками Асоціації, закріплення будь-якої системи виборів у Конституції. Для цього є Закон про вибори. Конституція має закріпити лише основні принципи виборчого права: рівність, таємність голосування, вікові ліміти.

Альтернатива

Асоціація висловилася за введення двопалатного принципу формування парламенту, але автоматичне надання Верховній Раді статусу Ради Депутатів є сумнівним.

Принцип поділу влади між законодавчою та виконавчою в цілому в проекті відображено правильно, додаткової регламентації вимагає лише коло питань, які є компетенцією Президента (нормативні акти, котрі стосуються економіки тощо). Нетипова для президентської республіки посада прем'єр-міністра повинна передбачати або механізм колективної відставки уряду, або взагалі відмову від неї (класична президентська республіка американського типу).

Що стосується Закону про вибори, то нагальною є потреба прийняти його уже в цьому році (на відміну від Конституції, яку повинен схвалити професіональний парламент). Проект такого Закону, який передбачає мажоритарно-пропорційну виборчу систему, розглядається сьогодні у комісіях Верховної Ради. Цей проект, розроблений Асоціацією, передбачає вибори половини депутатів у одномандатних виборчих округах, решту — за партійними списками. Доцільно було б спочатку обрати однопалатний парламент, який прийняв би Конституцію, а вже потім переходити до виборів двопалатного парламенту. Але нинішній склад Верховної Ради, який перебуває під дамокловим мечем референдуму, що назріває, про його розпуск, навряд чи прийме нормальний Закон про вибори. А без цього, в свою чергу, навряд чи оберуть парламент кваліфікованіший за нинішній.

Костянтин ПАРИШКУРА.

Актуально

ФАС, «ІНТЕРФАКС»!

До чергової порції жахливих повідомлень з різних кінців колишнього СРСР прогр... «Новини» ...екомпані... «Останкіно» додала ще одну — з України. У позавчорашньому вечірньому випуску з посиланням на агентство «Інтерфакс» було повідомлено, що у севастопольських військово-морських училищах курсантам пред'явили ультиматум: хто до 26 вересня не складе присяги на вірність народові України, того виставлять за її межі. Бідним хлопцям залишалося їсти український хліб і вмиватися чорноморською водою всього три доби.

Прес-служба Міністерства оборони України, куди ми звернулися з проханням прокоментувати інформацію, повідомила, що вона уповноважена заявити таке. Інформація не відповідає дійсності.

У севастопольських військово-морських училищах нині працює комісія Міністерства оборони України на чолі з заступником міністра генерал-лейтенантом Анатолієм Лопатою. Він висловив відверте обурення цією фальсифікацією, спрямованою на дестабілізацію обстановки в училищах, що провокує курсантів на протиправні дії. Те, що чутки про такий ультиматум — чистої води брехня, міг би підтвердити представник управління кадрів ВМФ Російської Федерації контрадмірал Василь Віхтаров, який працює нині в училищах. Прес-служба вважає вартим співчуття той факт, що шанована телекомпанія знову стала жертвою неперевіреної інформації.

Підготував Анатолій БЕНЬ.

...А ПРИКОЛІ

...шелонів, що ...зі станції ...становить 100 ...й часто-густо ...безбілетний ...що врахувати ...вагонів, то ...ення про не... ...недоцільність курсування вищеназваних поїздів безпідставні.

Обласна державна адміністрація, дирекція по обслуговуванню пасажирів категорично проти відміни потягів згідно телеграми пана Єфімова. Це, вважають вони, може призвести до значного посилення соціальної напруги серед жителів області і приїжджих.

Аж ніяк не пов'язуємо причину несподіваного рішення заступника начальника залізниці з неучастю хмельничан у страйку. Напевно, так співпало. Що ж, у подібному випадку один дядько, якого ошукали, з притиском мовив: «Дякую за увагу. Наступного разу буду мудріший». Слово — за президентом Укрзалізниці.

Петро МАЛІШ.
Хмельницький.

КОНКУРЕНТ МАРІАННИ

«Справа Миколи Лебідя», колишнього голови районного комітету народного контролю у Великоолександрівці, яка тривалий час жила стараннями бюрократії різних рівнів і набула широкого розголосу в області, нарешті завершилася. Після семирічного ходіння по службових кабінетах потерпілий полегшено зітхнув: народний суд визнав його звільнення з роботи у 1986 році незаконним. М. Лебідю виплачено різницю в зарплаті, зроблено відповідний запис у трудовій книжці.

Колись кримінальну справу проти незговірливого дозорця порушили з ініціативи районного керівника «честі і совісті» Василя Семилетова. Звинувачення були сміхотворними, на кшталт такого, що голова НК начебто привласнив 5 кавунів, завдавши району збитків на 5 карбованців. Припинили знущання завдяки втручанню правоохоронців Миколаєва, інших міст.

Це ж треба!

Як сумно пожартував Микола Васильович, кількість одержаних ним за довгі роки відписок не поступається кількості листів, що надійшли на адресу Вероніки Кастро з відомого телесеріалу «Багаті теж плачуть». Письмові чи усні «захоплення» скривдженому висловлювали свого часу такі «колишні», як В. Щербицький і В. Івашко, секретарі обкому партії А. Гіренко та М. Кушнеренко, чиновники установ всіх можливих рангів. М. Лебідь кілька разів потрапляв до лікарні. На нових місцях роботи, куди йому вдавалося влаштуватися, «прихильники» не залишали його в спокої. Звичайно, свого улюбленця щедро опікав сам Василь Семилєтов, про що зібрано чимало доказів.

Тепер же голова районної Ради (все той же В. Семилєтов) напрочуд швидко визнав свою помилку. Він, за словами потерпілого, без вагань розпорядився видати з бюджету райради присуджені 600 карбованців «різниці» у зарплаті...

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Щось но...

«К...

Ініціативна... діаспори на... ком О. Сл... тримки Укр... ної Асамбл... раїнської на... офіцерів на... сті в Києві... рушити кол... ня кадрами... рони, щоб... високих ві... ва на служ... риторії рес... лись і руш... валися наві... А на КП... ського учн... валось упра... пропустили... лоначальник... бувалося ч... по-військово... чора на пл... прийняли ... Україні і пр... заступника ... Асамблеї Д... та голови П... Анатолія Л... спати, пам'... міністр о... Морозов по... часом попі...

Справи ...

ВІД...

Екіпаж с... СКР-112, як... ня перехід ... У Донузлаві... пір знаходи... зі звернен... складу Чор... редколегії ... ны». У ньо... адмірал Кас... ня ЧФ, а т... Родины» ро... кі небилиц... відомості» п... та його ос... ся, що «дл... скрізь бр... який устано... кому флоті ... всі засоби ... ся, що на ...

А...

Ні для н... що невиріш... проблем в ... тичній стаб... Розуміючи ... ри, однак, ... ються, щоб ... шити. Якщо ... гори, то ще ... соціального ... службовців ... науково-пра... «Соціальні ... службовців ... льність в У... до ринкові... Щодо термі... чна», він ... ніх скепти... конференції ... міністр обо... Так, наш... шим зад... участь в т...

ГОЛОС України

І ЦУПКЕ Ж ТО ТІСТО — ПОЛІТИКА

спілка студен-
ни 1990 року
а центральний
голодування мо-
реабілітувала
25—26-го ве-
цьку скликає
УСС. З цієї при-
було зустріти-
и з'їзду від Ки-
а їх на сьогод-
вже 18), голо-
ії УСС Київсь-
тету імені Т. Г.
тиславом МИ-

аве, з'їзд —
ахід, чи викли-
нами?

ий. Це обумов-
Статутом, який
и ще 1989 ро-
Донецьку внесе-
до й редак-
ми п онали-

ся, що доцільно централізувати управління усіма філіями під початком однієї людини.

— Чув, що ви створюєте при держуніверситеті свій парламент...

— Авжеж. І це є своєрідним пошуком таких структур, які б мали змогу неформально захищати інтереси та права студентів. До речі, сподіваємось у Донецьку порушити питання про необхідність створити якийсь дорадчий орган із складу студентів при Міністерстві освіти. Врешті-решт, кожному зрозуміло, що громадські організації при вузах та середніх учбових закладах не мають ніякого впливу на адміністрації.

— Як ти ставишся до того, що донедавна біля 15 молодіжних організацій претендувало на статус республіканських заступників тих самих прав та інтересів студентів?

— З розумінням. Розширилися б і зміцніли від того права! На жаль, до цього часу ми вимушені вдаватися до радикальних заходів, щоб їх захистити. Згадайте, лишень, як студенти на кшталт революційних матросів 1917-го року «експропріювали» будинок колишньої вищої партійної школи по вулиці Мельникова, який, незважаючи на розпорядження Кабінету міністрів, відмовлявся звільнити Київський інститут політології та соціального управління. Часом доводиться бути екстремістами... На жаль.

Сергій ВЛАД.

КОНОТВОРЧА БЕЗВИХІДЬ?

Альтернатива

Асоціації мо-
ьких політоло-
в — добровіль-
ї, одним із зав-
аконодавча екс-
ли прес-конфе-
ячену проекту
уції та Закону

Асоціації Артур
ому схваливши
ого Закону, за-
д зауважень
ювних пропо-
ив секретар
ній Сташук.
омад тва, за
оціал викла-
і Конституції
лучко: право
мад тва мо-
ада вибір
представникам
аспори. У гла-
жливих поло-
ріплювали б
ичних партій,
борона діяль-
их партій в
ого самовряду-
104, котра
країну унітар-
. суперечить
ідно з якою
им є держав-
ою організа-

цією влади і самоврядування населення Криму». Недоцільним є, за висновками Асоціації, закріплення будь-якої системи виборів у Конституції. Для цього є Закон про вибори. Конституція має закріпити лише основні принципи виборчого права: рівність, таємність голосування, вікові ліміти.

Асоціація висловилася за введення двопалатного принципу формування парламенту, але автоматичне надання Верховній Раді статусу Ради Депутатів є сумнівним.

Принцип поділу влади між законодавчою та виконавчою в цілому в проекті відображено правильно, додаткової регламентації вимагає лише коло питань, які є компетенцією Президента (нормативні акти, котрі стосуються економіки тощо). Нетипова для президентської республіки посада прем'єр-міністра повинна передбачати або механізм колективної відставки уряду, або взагалі відмову від неї (класична президентська республіка американського типу).

Що стосується Закону про вибори, то нагальною є потреба прийняти його уже в цьому році (на відміну від Конституції, яку повинен схвалити професіональний парламент). Проект такого Закону, який передбачає мажоритарно-пропорційну виборчу систему, розглядається сьогодні у комісіях Верховної Ради. Цей проект, розроблений Асоціацією, передбачає вибори половини депутатів у одномандатних виборчих округах, решту — за партійними списками. Доцільно було б спочатку обрати однопалатний парламент, який прийняв би Конституцію, а вже потім переходити до виборів двопалатного парламенту. Але нинішній склад Верховної Ради, який перебуває під дамокловим мечем референдуму, що назріває, про його розпуск, навряд чи прийме нормальний Закон про вибори. А без цього, в свою чергу, навряд чи оберуть парламент кваліфікованіший за нинішній.

Костянтин ПАРИШКУРА.

ФАС, «ІНТЕРФАКС»!

порції жахли-
нь з різних
ього СРСР
ни» еком-
іно» додала
України. У
у вечірньо-
осиланням на
рфакс» було
о у севасто-
ськово-морсь-
курсантам
тиматум: хто
не складе
ість народові
иставлять за
хлопцям за-
український
и чорномор-

ською водою всього три доби...

Прес-служба Міністерства оборони України, куди ми звернулися з проханням прокоментувати інформацію, повідомила, що вона уповноважена заявити таке. Інформація не відповідає дійсності.

• У севастопольських військово-морських училищах нині працює комісія Міністерства оборони України на чолі з заступником міністра генерал-лейтенантом Анатолієм Лопатою. Він висловив відверте обурення цією фальсифікацією, спрямованою на дестабілізацію обстановки в училищах, що провокує курсантів на протиправні дії. Те, що чутки про такий ультиматум — чистої води брехня, міг би підтвердити представник управління кадрів ВМФ Російської Федерації контр-адмірал Василь Віхтаров, який працює нині в училищах. Прес-служба вважає вартим співчуття той факт, що шанована телекомпанія знову стала жертвою неперевіреної інформації.

Підготував Анатолій БЕНЬ.

НКУРЕНТ МАРІАННИ

Це ж треба!

оли Лебідя»,
ови районно-
одного конт-
лександрівці,
с жила ста-
атії різних
а широкого
асті, нареш-
Після семи-
по службо-
терпілий по-
: народний
звільнення
6 році неза-
ідю виплаче-
рплаті, зроб-
запис у тру-

альну спра-
ірливого до-
з ініціативи
ика «честі
я Семилєто-
були сміхо-

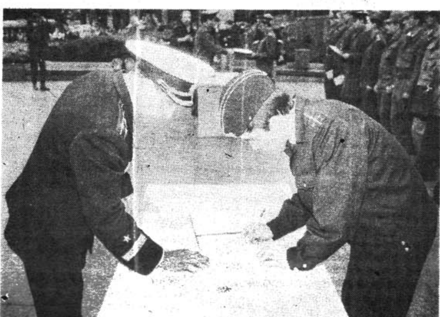
творними, на кшталт такого, що голова НК начебто привласнив 5 кавунів, завдавши району збитків на 5 карбованців. Припинили знущання завдяки втручанню правоохоронців Миколаєва, інших міст.

Як сумно пожартував Микола Васильович, кількість одержаних ним за довгі роки відписок не поступається кількості листів, що надійшли на адресу Вероніки Кастро з відомого телесеріалу «Багаті теж плачуть». Письмові чи усні «захоплення» скривдженому висловлювали свого часу такі «колишні», як В. Щербицький і В. Івашко, секретарі обкому партії А. Гіренко та М. Кушнеренко, чиновники установ всіх можливих рангів. М. Лебідь кілька разів потрапляв до лікарні. На нових місцях роботи, куди йому вдавалося влаштуватися, «прихильники» не залишали його в спокої. Звичайно, свого улюбленця щедро опікав сам Василь Семилєтов, про що зібрано чимало доказів.

Тепер же голова районної Ради (все той же В. Семилєтов) напрочуд швидко визнав свою помилку. Він, за словами потерпілого, без вагань розпорядився видати з бюджету райради присуджені 600 карбованців «різниці» у зарплаті...

Іван КАЛИНИЧЕНКО.
Херсонська область.

Щось новеньке

«Крокуй... МО!»

Ініціативна група української діаспори на чолі з полковником О. Слюсаревим за підтримки Української Національної Асамблеї та стрільців Української національної спілки офіцерів на площі Незалежності в Києві прийняла рішення рушити колоною до управління кадрами Міністерства оборони, щоб там вимагати від високих військових чинів права на служіння Україні на території республіки. Вишикувались і рушили так, що замилувалися навіть кадрові військові. А на КПП колишнього військового училища, де розташувалось управління кадрами, їх пропустили перед самі очі століначальників. Відтоді все відбувалося чітко й швидко — по-військовому. Вже того ж вечора на площі Незалежності прийняли присягу на вірність Україні і прийняли вітання від заступника голови Національної Асамблеї Дмитра Корчинського та голови Політичної Ради УНА Анатолія Лупиноса. А лягали спати, пам'ятаючи про те, що міністр оборони Костянтин Морозов пообіцяв найближчим часом попіклуватися про переведення офіцерів спілки до Збройних Сил України.

Сергій ВУСАТИЙ.

Фото Андрія **КОТЛЯРЧУКА.**

Справи військові

ВІДПОВІДЬ АДМІРАЛУ

Екіпаж сторожового корабля СКР-112, який здійснив 21 липня перехід з пункту базування у Донузлаві до Одеси і з тих пір знаходиться там, виступив зі зверненням до особового складу Чорноморського флоту і редколегії газети «Флаг Родины». У ньому говориться, що адмірал Касатонов, командування ЧФ, а також газета «Флаг Родины» розповсюджують «всякі небилиці, наскрізь брехливі відомості» про корабель СКР-112 та його екіпаж. Підкреслюється, що «для авторитарного, наскрізь брехливого режиму, який установив на Чорноморському флоті адмірал Касатонов, всі засоби добрі», відзначається, що на ЧФ порушуються права людини і громадянина, панує свавілля Касатонова та його оточення, ведеться антиукраїнська політика, звільняються зі служби військовослужбовці, які склали присягу на вірність народові України.

На кораблі СКР-112, говориться у зверненні, все спокійно, йде планове навчання. Закінчується звернення словами про право на вибір служити своїй батьківщині, вірою в те, що в недалекому майбутньому українські і російські моряки, що служитимуть під українським та російським прапорами, зустрічатимуться як старі бойові друзі на Чорному морі.

Олександр ПІЛАТ.

А ВЛАДА ЗАПЛЮЩИЛА ОЧІ

Ні для кого не є секретом, що невирішеність соціальних проблем в армії загрожує політичній стабільності в Україні. Розуміючи це, владні структури, однак, не дуже напружуються, щоб ці проблеми вирішити. Якщо Магомет не йде до гори, то що їй робити? Спілка соціального захисту військовослужбовців стала ініціатором науково-практичної конференції «Соціальні проблеми військовослужбовців і політична стабільність в Україні в перехідний до ринкових відносин період». Щодо терміну «науково-практична», він викликав у присутніх скептичне запитання: про яку практику моза, коли на конференції не присутній міністр оборони?

Так, наші політики з більшим задоволенням беруть участь в тих акціях, на яких можна зірвати оплески. Наприклад, кинули «у простір» гасло щодо готовності України зібрати під своє крило розкиданих по СНД дітей своїх, а далі хоч трава не рости. А діти ж почули. І намагаються повернутися додому. А чи є в Україні робота для всіх бажаючих, житло? На конференції названа кількість військовослужбовців, не забезпечених житлом. А їм в потилицю дихають ті, хто не склав присягу в арміях країн СНД з надією прислужитися Україні. Про все це говорили учасники конференції, сподіваючись, що преса донесе їхні слова до вух тих, від кого залежить вирішення наболілих проблем.

Марина ДЯТЛОВА.

До уваги уряду

З МРІЄЮ ПРО «ЗОНУ»

У міжнародний бізнес-круїз по Чорному морю відправився з Одеси теплохід «Федор Шаляпин». На його борту розпочалася конференція підприємців, бізнесменів та економістів України, Росії, США, Канади, країн Західної Європи, щоб виробити остаточні рекомендації парламенту і уряду нашої держави щодо організації в Одесі вільної (спеціальної) економічної зони та прискорення усіх пов'язаних з цим процесів.

Більше року тому Президія Верховної Ради України своєю постановою схвалила ініціативу виконкому Одеської міської Ради народних депутатів щодо створення у місті вільної економічної зони й доручила Кабінетові міністрів спільно з виконкомом та відповідними парламентськими комісіями прискорити розробку проекту Закону України про такі зони. Чи ж зроблено реальні кроки в цьому напрямку?

— По суті, ні, — вважає учасник конференції, голова ради керівників промислових підприємств Одеси, генеральний директор ВО «Будгідравліка» Гліб Добринський. — І головне гальмо — відсутність Закону про вільні економічні зони. Між тим, Одеса ще на початку року внесла до Верховної Ради свій проект. Треба змінити систему податків, надати пільги інвесторам, гарантувати взаємоприйнятні умови ввозу та вивозу капіталу, вжити інших заходів. Дещо може зробити місцева держадміністрація, але головне залежить від парламенту та уряду України. Ось ми й хочемо запропонувати конкретний механізм створення зони, щоб прискорити цей процес.

Один із організаторів та спонсорів конференції президент акціонерного товариства «Чорноморський торговий дім» Євген Довбня сподівається, що під час бізнес-круїзу, окрім вироблення рекомендацій для парламенту й уряду, вдасться домовитися з рядом підприємців і бізнесменів Заходу і країн СНД про їх участь у створенні в Одесі вільної економічної зони.

Коли ж ВЕЗ в Одесі стане реальністю? Це запитання учасники конференції, як і більшість одеситів, ставлять перед парламентом, Президентом України, який підписав згадану вище постанову ще як Голова Верховної Ради. І, звичайно ж, перед Валентином Симоненком, який ще мером Одеси був одним з ініціаторів ідеї, завзято відстоював її. Нині він — перший віце-прем'єр нашої держави. Який, до речі, очолює практичне здійснення економічних реформ. А створення вільних економічних зон, відомо, — одна з важливих ланок у ланцюгу тих самих ринкових реформ.

Георгій **ВОРОТНЮК.**
Одеса.

Реклама

Ати-бати...

ТІКАЛИ СОЛДАТИ ДОДОМУ

Заступник Херсонського обласного військового комісара Василь Чудін не зміг приховати свого здивування, коли перед ним постав цілий взвод утікачів під командою сержанта. Більше як 30 чоловік покинули одну з будівельних частин у Львові і повернулися, щоб служити вдома.

— На мої запитання щодо справжніх причин утечі хлопці чітких пояснень не дали,— розповідає Василь Васильович.— Мовляв, загалом їх там погано прийняли, над ними знущалися. У відповідь на це ціла рота вирішила відправитися додому. Під керівництвом сержанта благополучно минули КПП військової частини, сіли в поїзд і поїхали на Херсонщину. Додали хлопці нам клопотів. Але ми потурбувалися про тимчасове їх розміщення в місті, харчування. Через два дні всіх дезертирів відправили для подальшого проходження служби до Миколаєва.

Що ж насправді спонукало солдатів до втечі? Враховуючи, що це солдати в основному другого року служби і те, що вони свого часу самовільно покинули російські частини і прибули в Україну, можна припустити: над хлопцями тяжіє певний психологічний синдром — за найменших труднощів вдаватися до крайніх заходів, апелювати до громадськості. Погано, що вони не звільнилися від стереотипів, нав'язаних їм імперською армією.

Схоже, дехто схильний придумати і інші пояснення труднощів становлення Збройних Сил України. Так, одна з херсонських газет словами втікачів прозоро натякає на те, що у Львові «східняків» зустріли «агресивно», що в поїзді солдатів «побили провідники», а офіцер, який супроводжував поповнення до місця служби, залякував: мовляв, вони — москалі, їх уночі можуть «приризати». Один із солдатів в усній бесіді у військкоматі сказав, що протестує проти військових команд українською мовою, які практикуються у львівських частинах. І це кажуть юнаки, що виросли в Каховці, Новій Каховці?

— Трапляються, звичайно, заяви, що хтось не хоче служити в українській армії. Але, думаю, що це лише відмовка. Повторюю: коріння нинішніх негараздів слід шукати у традиціях імперської армії. Вона відбила охоту чесно служити.

Останню крапку в цій історії поставить Міністерство оборони України, куди поїхали представники обласного Комітету солдатських матерів. Голова комітету Ніна Шикаловська, котра наполегливо з'ясовувала обставини дезертирства, спростувала припущення щодо поганого ставлення до цих солдатів з боку жителів Львова. Такий підхід до оцінки події вона вважає провокаційним.

Іван КАЛИНИЧЕНКО,
власний кореспондент «Голосу України».
Херсон.

ТО В ЧОМУ Ж МОЯ АФЕРА?

Вельмишановний головний редакторе!

В очолюваній вами газеті «Голос України», № 148 (396) за 6 серпня 1992 року під заголовком «Афера ексмера кидає тінь на ділові відносини між Угорщиною та Україною» з'явилася стаття вашого власного кореспондента по Закарпатській області — Миколи Горвата.

Мені прикро за вашу газету, орган Верховної Ради України, котра так довірливо поставилася до наданого матеріалу. Я глибоко переконаний, що не мої конкретні дії в даному випадку становлять собою «тінь, кинуту цією ганебною комбінацією на ділові відносини між підприємцями України та Угорщини», а факт повторення одних і тих само вигадок на сторінках різних газет. Це справді може зашкодити благородній справі налагоджування економічних зв'язків молодої, незалежної України з потенційними зарубіжними партнерами.

Користуючись правом наданим мені статтею 26 Закону про пресу та інші засоби масової інформації, на відповідь і спростування, я звертаюся до вашої газети з тим, щоб на її сторінках найближчим часом було опубліковане це звертання до вас. Це необхідно не для захисту моїх інтересів (для цього я міг би звернутися до суду), а для захисту честі та гідності ділових якостей наших господарників, котрі вступили або можуть вступити в економічні зв'язки з своїми зарубіжними партнерами.

З численних матеріалів, висвітлених у засобах масової інформації, ми знаємо, що після того як упала «залізна завіса», котра відділяла колишній СРСР і нашу республіку від решти світу, до нас зачастили, здебільшого з чесними намірами, ділові люди, які налагоджують взаємовигідні контакти з нашою державою. Із тих само джерел нам також відомо, що серед ділових людей, котрі бажають вступити з нами в ділові зв'язки, трапляються і ділки, що не проти використати часом нашу недосвідченість в укладанні міжнародних угод для своїх далеко не благородних цілей. Бува виходить осічка, і, як каже мудра приказка, «пішов по шерсть, а вернувся сам стрижений». Так вийшло в даному випадку з генеральним директором угорської приватної фірми «Фармкооп» Іштваном Цине.

Сам Бог велів нашій області зайняти особливе становище в налагоджуванні економічних зв'язків з країнами колишньої соціалістичної співдружності. Адже вона межує з Польщею, Чехо-Словаччиною, Угорщиною, Румунією, що дає нам можливість більшою мірою, ніж іншим областям незалежної України, організовувати прикордонні виставки, ярмарки, створювати спільні підприємства різного профілю (а таких СП тільки в нашому місті нараховується вже десяток), укладати взаємовигідні угоди не тільки юридичним, але й фізичним особам для взаємної вигоди обох сторін.

До числа таких ділових людей і належить генеральний директор фірми «Фармкооп» Іштван Цине, котрий ще до нашого знайомства кілька разів приїжджав, так би мовити, в розвідку в Мукачеве, головою виконкому якого мені довелося працювати більше дванадцяти років.

Скажу чесно, в нас не відразу вийшло взаємне довір'я. Сполучною ланкою між нами став колишній депутат міської Ради, голова постійної комісії з торгівлі Т. Фрідман, директор турготелю «Латориця», де зупинявся на час перебування в нашому місті пан Цине. Відбулася наша зустріч у міськвиконкомі. Хай читач не переживає, що під час «десятків вояжів», котрі я згодом нібито зробив в Угорщину, я витрачав величезні бюджетні кошти. За три поїздки в Угорщину мені було виплачено командировочних у «дерев'яних» «аж»... 391 карбованець і 25 копійок, що підтверджується бухгалтерськими документами. Не розтринькував я бюджетні кошти. Навіщо тоді знадобилося вводити в оману щодо кількості моїх поїздок в Угорщину?

В результаті контактів був підписаний протокол намірів. Ми усно домовилися, що фірма «Фармкооп» поставить у наше місто борошно в кількості 700 тонн і сто тисяч пар взуття, що на перших порах задовольняло річні потреби населення нашого міста. Натомість передбачалась поставка угорській стороні продукції й товарів, які виробляє промисловість нашого міста та області, — це мав здійснити Мукачівський міськторг як компетентна сторона майбутнього контракту, що його сторони повинні були розробити у всіх деталях і підписати.

Наша сторона гадала, що взаємні поставки будуть обмежені, однак фірма «Фармкооп» висунула ідею, а потім і вимогу зробити ділові зв'язки постійними. Для цього пан Іштван Цине запропонував відкрити нове постійне представництво в Мукачевому (події і факти, які надалі мали місце, переконали мене в тому, що від самого початку він думав масштабніше) — для разових бартерних угод відкривати своє представництво в іншій країні не треба, — і згодом переконав мене в такій необхідності. Мукачівський міськвиконком погодився сприяти йому в цьому. Торгово-промислова палата УРСР 21 травня 1991 року видала представництву фірми «Фармкооп» свідоцтво про акредитацію.

Місцеві Ради народних депутатів суб'єктами зовнішньоекономічних зв'язків не є і укладати договори з такою метою не мають права. Не був винятком із цього правила і Мукачівський міськвиконком, в тім числі і особисто я як голова міськвиконкому, тому звинувачувати мене в афері нема ніяких підстав.

Як відомо, протокол-намір не є юридичним документом і не може слугувати підставою для виникнення будь-яких взаємних зобов'язань сторін, що його підписали, на здійснення конкретних комерційних угод. Підставою для цього може бути тільки договір (контракт), складений і підписаний відповідними комерційними організаціями, однією із сторін такого контракту став Мукачівський міськторг в особі директора міськторгу В. Черепані. Конкретної форми такий договір набув 16 квітня 1991 року. Він передбачав поставку з 18 квітня до 20 грудня 1991 року продукції та товарів, у тому числі 6 тисяч тонн борошна фасованого вартістю 96 мільйонів форинтів, і взуття вартістю 100 мільйонів форинтів.

Мабуть, і такий досвідчений працівник торгівлі, як В. П. Черепаня, не помітив пастки в подальших вчинках директора «Фармкоопу». Хоча за законом дострокова поставка товарів допускається тільки за письмової згоди покупця, пан Іштван Цине приступив до термінового відвантаження борошна і взуття, що залежались у нього на складах, не знайшовши збуту на західних ринках. В лічені дні на адресу торгу надійшла така кількість цих товарів, що це поставило у скрутне становище керівництво торгу: для їх зберігання не було складських приміщень, торговельна мережа не справлялася з їх реалізацією. Вже через кілька днів директор торгу спохватився. Він зрозумів, що у пана І. Цине свої розрахунки — звільнити свої склади від залежалого товару не найкращої якості, про що свідчать численні скарги покупців, і поставити торг перед здійсненим фактом. Водночас пан Цине зажадав оплати поставленого товару карбованцями. Останню вимогу торг виконав і переказав на рахунок у Мукачівському відділенні банку більше 17 мільйонів карбованців. В. Черепаня зробив відчайдушні спроби припинити відправку муки та взуття. Одна за одною полетіли телеграми до директора «Фармкоопу», та в Будапешті на них не звернули уваги. Багатотонні машини одна за одною прибували в наше місто. Черепаня попросив митницю не пропускати машини через кордон, але і це не допомогло.

Наївне твердження автора статті про те, що перекази «Фармкоопу» 17 мільйонів карбованців нібито були тільки заставною сумою, розраховане лише на простаків. Іштван Цине розрахував досить добре: зачепитися за радянський ринок, розгорнути закупівлю потрібних йому товарів та обладнання на ті гроші, що були у нього в банку, саботувати погодження цін на товари, які мали бути поставлені фірмі «Фармкооп», створити довкола цього громадську думку й добитися з цього комерційного зиску. Про те, що все було саме так, свідчить такий факт: він відмовився отримувати в рахунок контрпоставки цемент, художній паркет та інші товари. При погодженні цін на них він запропонував ціну набагато нижчу від рівня світових. У своєму спектаклі «ошуканий» бізнесмен знайшов режисера в особі газети «Закарпатська правда», котра чотири рази вміщувала про мене різні фейлетони, а потім це потрапило і на сторінки вашої газети.

В опублікованій статті повідомляється про передчасну кончину фірми «Фармкооп» внаслідок афери екс-мера. Але дивно, що розрекламована як відома міжнародна комерційна фірма так легко розорилася й віддала Богові душу, і в той же час її представництво в Мукачеві продовжує свою діяльність. За логікою речей у першу чергу необхідно було закрити явно збиткове своє представництво в нашому місті.

Викладені мною обставини можу підтвердити відповідними документами, підписаними самим Іштваном Цине, але не мною.

Пан Цине погрожує міжнародним судом, звертанням до Генерального прокурора України. Ці погрози з'являються в пресі вже цілий рік, але чомусь досі реальних дій не було. І це зрозуміло, оскільки в нього просто нема документів про хоч якісь порушення закону з нашого боку.

Повертаючись до того, про що говорилося на початку, хочу сказати ось що: коли мене звинуватили в афері, а це не просте звинувачення, то це треба довести. Жодна з комісій, які розслідували домагання Цине, в моїх діях не побачила ані однісінького порушення не тільки закону, а й правил комерційних дій. На якій тоді підставі «Закарпатська правда» і, на жаль, слідом за нею ваша газета звинувачують мене в таких тяжких гріхах?

Прошу дати відповідне роз'яснення за цими фактами на сторінках вашої газети.

З повагою **М. РОГЛЄВ,**
депутат Закарпатської обласної Ради народних депутатів, голова постійної комісії з питань промисловості, енергетики, транспорту і зв'язку.

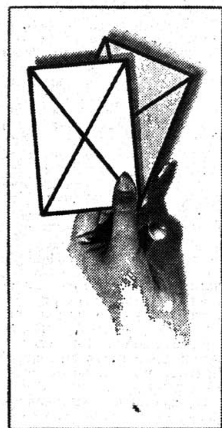
ВІД РЕДАКЦІЇ.

Ось уже більше ніж рік на сторінках «Закарпатської правди» ведеться безпрецедентне цькування колишнього голови Мукачівської міськради М. Роглєва, який нібито сумнівними комерційними операціями з угорською приватною фірмою «Фармкооп», яку очолює І. Цине, завдав серйозних збитків нашим міждержавним відносинам. На жаль, і наша газета піддалася магії нібито перевірених фактів і повторила звинувачення закарпатської газети, в якихось гріхах М. Роглєва, за що ми приносимо щире вибачення.

Детальна перевірка фактів і ходу подій, які розвивалися між мукачівським міськторгом і угорською фірмою, переконливо довела, що ніяких порушень закону і навіть етичних норм у партнерських відносинах не було. А в діях М. Роглєва — і поготів. Адже його підпис справді стоїть тільки під протоколом намірів, а цей документ, як відомо, юридичної сили не має.

Ці висновки повністю збігаються і з думкою компетентної комісії, яка за дорученням керівництва обласної адміністрації скрупульозно перевірила діяльність мукачівського міськторгу і його відносини з угорським партнером. Її висновки однозначні: ніяких порушень законності і правил торгових операцій мукачівська сторона не допустила. Найбільше, що можна закинути мукачівцям у їхніх стосунках з іноземними колегами, то це недосвідченість у проведенні міжнародних торгових операцій, звідки з'явилися деякі непорозуміння.

Що ж до основного звинувачення преси про буцімто якісь збитки у міждержавних відносинах, то державна адміністрація області мала офіційний запит з цього приводу угорським властям, які заявили, що діяльність фірми «Фармкооп» цілком приватна і до державної діяльності не має ніякого відношення. Отже, ця історія не може завдати будь-яких збитків нашим міждержавним відносинам.

Повертаючись до надрукованого

Можливо, що й не навпомацки

У «Голосі України» від 7 травня цього року було вміщено лист-скаргу жителів хутора Багна Долинського району Івано-Франківської області «Навпомацки в XXI століття».

Газета отримала офіційну відповідь з Івано-Франківського обласного підприємства електричних мереж за підписом його директора Р. Кумгира. З неї ми дізналися, що питання освітлення хутора розглядалося.

Вирішено електрифікувати присілок Багна за можливості проходження траси електролінії через ліс і його вирубки. У даний час проектування електрифікації цього присілку закінчується і буде включено в титул будівництва 1993 року.

Тож, можливо, хуторяни й зустрінуть XXI століття не каганцями. Але, мабуть, не лише один хутір Багна забули електрифікувати в період «розвиненого соціалізму»? І це, хоч як прикро, підтверджують дані Міненерго України. Аж у 553 населених пунктах республіки люди, а це переважно пенсіонери, й досі живуть при каганцях та свічках. Коли ж у їхніх оселях засяють такі звичні для нас електролампочки? З таким запитанням наш кореспондент Тетяна Квіт звернулася до начальника управління підрядних робіт Міненерго України Євгена Малигіна.

— Дані про неелектрифіковані населені пункти уточнено по кожній з областей. Роботу по їх освітленню погоджено з представниками Президента на місцях, виконуватимуть її за рахунок бюджетних асигнувань, які виділило міністерство на соціальний розвиток села. Плануємо розв'язати цю проблему до кінця 1995 року.

Сподіваємося, що намір міністерства не залишиться на папері. А редакція, зі свого боку, буде час від часу цікавитися ходом діла й повідомляти вас, шановні читачі.

Ситуація

А ВЕТЕРАНИ ОБРАЗИЛИСЬ

«З болем у серці звертаються до вас ветерани Великої Вітчизняної війни міста Борщева Тернопільської області. 19 червня цього року з відома й за участю місцевої влади вчинено прикрий акт зневаги до пам'яті живих і мертвих учасників Великої Вітчизняної війни...»

Так починається лист, копія якого надійшла й до редакції, Президенту України Л. Кравчуку.

Що ж сталося в Борщеві? Під гаслом боротьби з комуністичною символікою знято з постаменту танк Т-34, який був складовою частиною меморіалу, встановленого на честь 40-річчя визволення району від німецько-фашистських загарбників.

«Танк — не комуністична символіка, — підкреслюється в листі. — Знаменував він не загарбницьку, а визвольну місію. Для солдата, який зазнав усіх гіркот воєнних і повоєнних лихоліть, той танк — відмітина життя, його біль, спогад і, якщо хочете, гордість перед дітьми, внуками і земляками. Гордість за те, що не ховалися від ворога. Вважаємо цей ганебний вчинок наругою над нашою пам'яттю, нашою ветеранською долею».

Демонтаж здійснено відповідно до рішення виконкому Борщівської райради народних депутатів. Думкою місцевої ради ветеранів війни, праці, Збройних Сил знехтували. Це що, новий, сучасний стиль роботи органів державної влади? «Ліквідувати на території міста комуністичну символіку, а саме: провести демонтаж танка Т-34 по вулиці С. Бандери...» — ось таке рішення.

«Відвагу й сміливість» виконком (підписав рішення виконуючий обов'язки голови Ф. Шморгун) проявив після того, як дістав благословення на подібні дії від представника Президента України у Тернопільській області. Щоправда, розпорядження має назву: «Про державну охорону пам'яток історії та культури місцевого значення Тернопільської області». А пам'ятний знак «Танк Т-34» у Борщеві потрапив до списку пам'яток мистецтва та історії, що знімаються з державного обліку. Уславлена легендарна бойова машина опинилася у списку серед кількох пам'ятників В. Леніну, яких і справді понаставляли колись по всьому району. Але яку комуністичну символіку помітили члени Борщівського міськвиконкому на танку?

Та, як свідчать листи до редакції, є випадки (й неподинокі) зневаження, ущемлення прав і живих ветеранів війни. П'ятнадцять інвалідів — ветеранів війни і праці цієї категорії з обуренням повідомляють про розформування відділення для таких, як вони, в Київській обласній лікарні. «Це відділення, — пишуть вони, — для нас наче рідна домівка, а для тяжкохворих краще за домівку. Люди, які тут працюють і яких ми знаємо багато років, для нас також рідні... Ось ми й вимагаємо від службових осіб, що вчинили це «добродіяння», схаменутися й дати нам спокійно дожити віку».

Віримо, що час переборе хворобу руйнації, байдужості й жорстокості до ветеранів у декого із сучасних керівників. Може, вони й самі її переборють. Як належить людям. Цивілізованим і розумним. Дай, Боже, нам усім здорового глузду.

Яків ГАЛЬЧЕНКО.

ВІДТВОРИМО НАЦІОНАЛЬНУ СВЯТИНЮ

У ніч на 8 вересня 1992 року вчинено акт нечуваного вандалізму: спалено хату батьків Т. Г. Шевченка, відтворену Українським товариством охорони пам'яток історії та культури до 175-річчя від дня народження великого Кобзаря. Біллю відгукнулася ця звістка в серці кожного співвітчизника, для кого ім'я Т. Г. Шевченка стало символом України. Цей черговий виклик всім демократичним силам не що інше, як спроба перешкодити розвитку демократичних процесів, консолідації всіх народів України навколо ідеї національного відродження. Громадськість обурена тим, що правоохоронні органи, музейні працівники на батьківщині Шевченка не вберегли національну святиню і вимагає рішучих дій по встановленню імен злочинців, притягнення їх до відповідальності, запобігання фактів нищення пам'яток історії та культури.

Вважаємо своїм обов'язком і справою честі знову відтворити пам'ятку коштом Товариства. Разом з тим ми приймемо кожну трудову копійку від тих свідомих громадян, які побажають внести свою частку в цю святу справу.

Полум'яне Шевченкове слово, історичні місця, що увічнюють його пам'ять, завжди надихатимуть нас на подвижницьку працю в ім'я процвітання України.

П. Толочко, Ю. Асєєв, І. Гончар, Я. Ісаєвич, В. Кравченко, О. Микитенко, С. Плачинда, В. Прядко, М. Сікорський, Л. Силін, П. Тронько, Ф. Шевченко.

Номер спецрахунку, на якому мають зосереджуватись кошти для відтворення хати батьків Шевченка: р/р 700511 у Київській міській дирекції УСБ, МФО 322012.

ЧИТАЧІ ПРО НОВИЙ ПАСПОРТ

Ще у червні Верховна Рада України затвердила положення про паспорт громадянина України. Положення і опис паспорта «Голос України» надрукував у липні. А листи із зауваженнями, пропозиціями надходять і досі.

Друкуємо декілька з них.

* * *

Як же ми збираємося відродити почуття поваги (і не тільки) до української нації, коли з паспорту вилучено графу «Національність»? З метою підвищення авторитету нашої молодої держави записи в такому важливому документі, як паспорт громадянина України, слід робити лише українською мовою за винятком сторінок десятої — тринадцятої, де записи треба робити українською і англійською мовами. Коли відверто, то такого паспорта, як затверджено, мені чомусь не хочеться мати.

І. САТУХА.

Харків.

Вважаю за доцільне:

писати слово «Паспорт» українською, або ще й англійською мовами;

вилучити запис з 3-ї сторінки російською мовою;

ввести графу «Національність» для тих, хто хоче мати відповідний запис;

запис про місце проживання (прописки) робити українською мовою і вказувати лише область;

Рядки з листів

розмір паспорта зменшити до 70 на 120 мм.

Анатолій БЕЗДЕНЕЖНИЙ.

Київ.

Важко зрозуміти, чому в наших паспортах не буде графи «Національність». Посилання на те, що в деяких країнах у паспортах немає такої графи, абсолютно безпідставне. Бо безглуздо прирівнювати до України, скажімо, Францію, де майже всі розмовляють державною французькою мовою. Тому залишити сьогодні наш народ без офіційного означення національності — то лише на руку ворогам всього українського і є політичною авантюрою.

І. ГВІЗДУН,
голова районної організації НРУ;
В. ШАВРОНЕНКО,
секретар цієї ж організації.
Острог
Рівненської області.

Нам, українцям Москви, здалеку краще бачаться деякі речі, які, можливо, не так помітні в Україні. Прикро вражені, що Українська держава не дотримується власних законів. Ознайомившись з текстом положення про паспорт, здивувалися: чи то в Україні одна державна мова — українська, чи дві — українська і російська. З опису паспорта випливає, що дві. Але ж це суперечить законові України про мови. І яке, цікаво, має відношення російська мова до одержання віз власником паспорта? Якщо, наприклад, громадянин України зібрався до Франції чи Італії, а не до Росії, то яке значення для цього має віза російською мовою? Якої, цікаво, чекати поваги від нашого північно-східного сусіда до нашої державної мови і держави взагалі, якщо парламентарії цієї держави не поважають ні її мови, ні її законів?!

Здивовані українці, що мешкають в Москві:
Г. ЛУК'ЯНЧУК, Є. СІРИЙ, В. ПОВЗУН, В. ЗАХАРЧЕНКО, Л. ДОРОШЕНКО, В. ДЬОМІН.

Те, що в нових паспортах не буде графи про національність, мене обурює. Нас, українців, поки що більшість у державі. А такий паспорт перетворить нас у безлику масу, що називатиметься просто населенням. Просто диво! Українців немає, а держава носить назву «Україна». З такого важливого питання не зробили опитування громадян України. Не потрібний мені такий паспорт.

Наталія ФЕДОРЕНКО.
Херсон.

Ми продовжимо друкувати думки читачів про положення і опис нового паспорта.

Передплата-93

ВИПРАВДАЛА СПОДІВАННЯ

Вперше за двадцять п'ять років пишу до вас рідною мовою. Наша сім'я дуже вдячна вам за хорошу, правдиву газету. Вона виправдала наші сподівання.

Якось ми з чоловіком поїхали в гості, але помилилися адресою. Вийшов господар квартири з «Голосом України» в руках. Ми сказали, що теж передплачуємо цю газету. У нас зав'язалася розмова, і таким приємним було відчуття того, що ми українці, що здружує нас усіх газета, яку творить ваш колектив. Бажаємо вам усім щастя, здоров'я, успіхів у праці на благо України!

Сім'я НОСОВСЬКИХ.
Єнакієво
Донецької області.

РУПОР СПРАВЕДЛИВОСТІ

«Голос України» — наша рідна газета. Вона дуже гарна, завжди вміщує широку інформацію, яка так необхідна багатьом нашим людям. Та, на жаль, кількість передплатників ще невелика і купити її можна теж не в кожному кіоску чи в книжковому магазині. Тож необхідно, щоб газету передплачували підприємства та учбові заклади для масового читання. Бо «Голос України» — це рупор справедливості, національного відродження і побудови нової державності.

Микола ГИРИК.
Жовті Води
Дніпропетровської області.

ПИШІТЬ ТІЛЬКИ ПРАВДУ!

Вашу газету одержую з першого номера і цілком нею задоволений. Тут завжди можна знайти свіжі новини, різні цікавинки. Маю одне побажання: пишіть і надалі так, як воно є, пишіть про все, щоб народ знав правду. І він вам повірить.

Василь БОРОВСЬКИЙ.
Копистерин
Шаргородського району
Вінницької області.

НЕ ВТРАТИТИ РЯДОВОГО ЧИТАЧА

«Голос України» є практично основним офіційним джерелом інформації для роботи місцевих Рад. І цю функцію виконує сповна. Проте, порівнюючи її теперішнє обличчя з тим, яке, газета мала у перший період існування, вважаю: вона занадто заофіціозувалася, втратила привабливість для рядового читача. Переконаний, що, крім офіційних матеріалів та коментарів до них, слід розширити рубрики, розраховані на представників широкого загалу, різних верств населення.

Михайло БІГУН,
голова Перечинської районної Ради.
Закарпатська область.

ХРІН ВІД РЕДЬКИ НЕ СОЛОДШИЙ,

або ВІД КОГО НЕЗАЛЕЖНІ СУДДІ

Питання про правову реформу постало не сьогодні, про глибоку кризу судової системи відомо ще з часів застою.

За роки перебудови у цьому напрямку в Україні, на мою думку, не зроблено нічого, лише ставилася проблема. А от за рік незалежності України внесено значні зміни у законодавство в цілому і в Закон про судоустрій зокрема. Однак змін на краще, ми, працівники судової системи, не відчуваємо.

Візьмемо таке питання, як незалежність суддів. Принцип цей шанований законодавчою, виконавчою владою в усьому цивілізованому світі. Є незалежність у нас? Нема. Поміркуйте самі. Суди не мають рахунків у банках. Голова суду позбавлений законної можливості придбати за кошти суду (їх просто немає) устаткування, папір, копіювальний папір, оргтехніку, бланки. Він не може законним шляхом вставити шибку у вікно суду чи купити ганчірки для миття підлоги.

Доводиться йти до представників Президента на місцях і просити купити друкарську машинку, столи, стільці, провести телефон і т. ін. Доводиться просити керівників підприємств, колгоспів навіть про друк бланків для суду за їх рахунок... Наприклад, якби наприкінці 1991-го — на початку 1992 років райвиконком не придбав для суду папір, робота стала б. То чи незалежний суд від виконавчої влади?

Я, голова суду, через мізерну зарплату не можу навіть встановити вдома телефон. Вартість встановлення з телефонним апаратом — більш як 5000 карбованців, а це мені не по кишені. Адміністрація може встановити службовий. Знов-таки питання про незалежність і про вплив на суд.

Скільки ж можуть народні суди жити надіями на краще? Невже державні мужі в парламенті не розуміють, що це ненормально? Не знаю, як в інших регіонах, але у Новомосковську в судді платня така ж, що й в охоронника на заводі чи на шахті. Путівок для відпочинку судді і його сім'ї законним шляхом, не простягаючи руки до якого-небудь Івана Івановича з великого підприємства, неможливо було отримати ні тоді, у застійні часи, ні тепер. Говорити про ці проблеми вважалося за великий гріх. І партійні функціонери затуляли нам рота. Зараз можна придбати путівку вільно, без «блату» і зловживань, от лише окладу судді для цього не вистачить.

За профспілки й казати нічого. Вони суддям нічим ніколи не допомагали, втім, як і нині.

Соціально судді не захищені. Говорити про медичне обслуговування не випадає. Приймають суддю на роботу без медобстеження, працює десятиріччями в умовах нервових перевантажень, стресів і після виходу на пенсію рідко живе 5—10 років.

Відомо, що народні судді перевантажені справами, що надходять до суду на розгляд. Багато було розмов і про науково обгрунтоване навантаження, та віз і досі там. На належному рівні питань не розв'язують. Мало того, після прийняття Верховною Радою України матеріально не підкріпленого Закону «Про внесення змін і доповнень до Кримінального і Кримінально-процесуального кодексів Української РСР» та інших, положення в судах різко ускладнилося. Ліквідовано інститут народних засідателів. Справи деяких категорій судді розглядають одноосібно, деякі справи — складом трьох суддів-професіоналів. Це призвело до того, що ті справи, які необхідно розглядати складом суддів, місяцями чекають своєї черги. А тим часом люди під вартою.

Тепер склад суду з трьох суддів може розглядати одну кримінальну справу за ст. 86-І КК України (раніше такі справи розглядали обласні суди) півроку й більше. А як же інші справи? Коли їх розглядати, куди дівати щоденний наплив справ і людей, адмінматеріалів? Адже строки утримання під вартою не змінено. строки розгляду справ теж. Де ж вихід?

Вважаю, що припущено помилки, яка призведе до державних витрат. Очевидно, необхідно було передбачити, що цивільні справи всіх категорій суддя розглядає одноосібно, а кримінальні справи — колегіальний розгляд лише з тяжких злочинів, передбачених ст. 7-І КК України, причому скоротивши вказаний у ній перелік. Те, що судді дозволено розглядати справи багатьох категорій лише за згодою на це підсудного (причому питання про згоду суддя повинен особисто узгоджувати з підсудним), ставить суддю у принизливе становище.

Кількість суддів вже зараз збільшується. Але цього мало. Необхідно, з моєї точки зору, спростити процес розгляду справ. Й не знадобилося б такого збільшення кадрів. І це треба вирішувати терміново. Адже якщо в окружному суді слухання справи відкладено, наприклад, на тиждень, то всі інші справи, призначені мною на розгляд на місяць вперед, залишаться без руху. А в силу принципу неперервності я не можу розглядати інші справи до прийняття рішення по першій.

Не розв'язане новим законом і питання про відвід голові окружного суду — виходить, що він не повинен розглядати справи у якості народного судді одноосібно. Мовчить закон і про заступництво в окружному суді тих, хто у відрядженні. Коштів на це у судах немає, а щоб їх отримати, потрібно два-три місяці. І судовим виконавцям і народним суддям, які виконують державні завдання по забезпеченню законності, доводиться годинами вистоювати на автостанціях за квитком, щоб виїхати для виконання судового рішення або для розгляду справи на виїзді. Хіба це нормально? Вважаю, що для цих співробітників судів потрібно передбачити безплатний проїзд, якщо держава не в змозі забезпечити суди транспортом. Роками не приймається статус суддів, мабуть, триває усе та ж політика обговорення проблеми, але не розв'язання її.

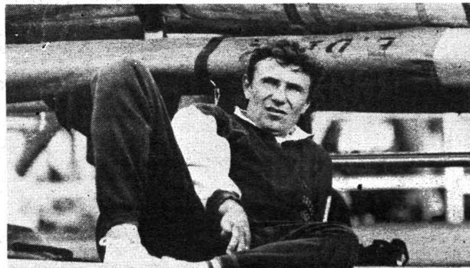
Говорили про телефонне право, нині ж процвітає право натовпу, політичних рухів, депутатського суб'єктивізму. Й хрін від редьки не солодший.

Де ж вихід? Вважаю, в одному — перейти від слів про правову реформу до реалізації пакету законів щодо неї. Не може процвітати у державі Закон при залежному, безправному суді й незабезпечених суддях. І місцеві Ради, і зараз представники Президента й адміністрації на місцях просто нехтують розпорядження Президента України (а пізніше таке ж рішення прийняв і парламент) про передачу приміщень партійних органів судам. Їм і затинатися про це не можна. Приміщень для судів хронічно не вистачає, а ті, що є, непридатні для здійснення правосуддя. І нікому нема діла до цих проблем.

Але ж криза судової системи може мати продовження. Народні суди вже страйкували, хай і не всі...

Олександр ЩЕРБИНА, голова Новомосковського районного народного суду Дніпропетровської області.

Спорт

«СПОГАДИ ПРО БАРСЕЛОНУ» — під такою рубрикою починаємо публікувати фоторепортаж кореспондента «Спортивної газети», нашого постійного автора Миколи БОЧКА, який побував на літній Олімпіаді-92. І відкривається ця портретна галерея знімком уславленого українського стрибуна з жердиною Сергія Бубки. Зафіксовано момент, коли він тільки готується до змагань і ще не пережив трагедії, коли йому — чемпіонові світу, Олімпійських ігор, багаторазовому світовому рекордсменові, не підкорилася початкова висота. Але минула Олімпіада в Каталонії — і українська зірка довела, що залишився порох у її порохівницях. Бубка встановив ще два світових рекорди.

ОХТИРСЬКА ГОЙДАЛКА

ЧЕМПІОНАТ УКРАЇНИ З ФУТБОЛУ. ПЕРША ЛІГА. 9 ТУР. «Сталь» — «Хімік» — 1:0. «Прикарпаття» — «Рось» — 2:1, «Приладист» — «Динамо»-2 — 1:0, «Евіс» — «Нива» — 0:1, «Металург» — «Поділля» — 0:0, СК «Одеса» — «Десна» — 3:1, «Артанія» — «Автомобіліст» — 1:0, «Темп» — «Закарпаття» — 2:0, «Кристал» — «Скала» — 2:1, «Шахтар» — «Нафтовик» — 1:4, «Поліграфтехніка» — «Ворскла» — 0:0.

У трьох останніх турах охтирський «Нафтовик» грав так, що здивував навіть найврівноваженіших болільників. Ще б пак, перемога вдома над шепетівцями — 7:0, потім поразка на рідному стадіоні від чортківців — 0:3, а потім у Павлограді переконливий виграш — 4:1.

Такі незвичні гойдання привертають увагу. Але все ж більше цікавлять усіх лідери. Хоч як намагалася опиратися «Десна» в Одесі (після пропущеного гола, який забив на 16 хвилині одесит Порахневич, чернігівці встановили рівновагу: Овчаренко, 41), але СК довів свою перевагу. Ще два м'ячі провів Тимченко (62, 69).

Впоралася з «Евісом», який, здається, змирився з лихою долею, на його полі вінницька «Нива». Відзначився Тарасов (54).

Як розповів нам президент ФК «Прикарпаття» (Івано-Франківськ) Анатолій Ревуцький, нелегким для його підопічних виявився матч з білоцерківською «Россю». Перемога до господарів прийшла за три хвилини до кінця зустрічі, коли Григорчук реалізував пенальті, призначений хмельничанином Іщенком. Прикарпатці відкрили рахунок (Ковальчук, 43), а гості тимчасово встановили рівновагу на 55 хвилині. Одинадцятиметровий точно пробив Сахаров.

* * *

ЧЕМПІОНАТ СВІТУ. 3 ВІДБІРКОВА ГРУПА. Латвія — Іспанія — 0:0. Литва — Данія — 0:0. За збірну Литви чудово зіграв воротар київського «Динамо» Мартінкенас, парирувавши пенальті, пробитий на 54 хв Крістофте.

Мирон ВОЗНИЙ.

Ансамбль під керівництвом Павлова

«Дніпро» переміг і в останньому турі національного чемпіонату. Порадував змістовною грою, але, на жаль, болільники, які з завидною впертістю ігнорують матчі за участю земляків — лідерів чемпіонату, цього не бачили.

Хоча рівненський «Верес» — дебютант вищої ліги і переживає нелегкі дні, але має у складі достатньо досвідчених майстрів, тож вів боротьбу з дніпрянами гідно. На початку другого тайму гості навіть зрівняли рахунок. Однак сьогоднішній «Дніпро» — молодий і задирливий — такий поворот подій тільки розпалив. Продемонструвавши відмінну функціональну підготовку, дніпропетровці особливо яскраво провели завершальну частину матчу.

Уміння боротися до кінця, до останньої хвилини — головна риса характеру лідера українського чемпіонату. Вона притаманна істинним професіоналам. І це не дивно, бо такий само безкомпромісний максималіст головний тренер дніпропетровців Микола ПАВЛОВ.

— **Як почуваєтесь у ролі лідерів?** — запитав його.

— У попередньому чемпіонаті, коли ми здобули бронзові нагороди, перед колективом стояла висока мета. І в другому чемпіонаті не зраджуємо власні принципи. От тільки яким буде наш результат, покаже фініш. Хотілося б, звичайно, залишитися на нинішньому місці. В усякому разі команда старатиметься грати стабільно. Але сьогодні доводиться настроювати хлопців на кожний матч, як на кубковий. Адже в «Дніпрі» виступає переважно молодь, яка інколи й розгублюється під час поєдинків. Причина? Не вистачає досвіду. Знаєте, і я росту разом з командою. Он у матчі з «Вересом» випустив на поле 19-річного центрального захисника Дмитра Яковенка. Так він не тільки впорався з основним завданням, а й гол забив.

— **І хто ж ходить у «Дніпрі» в передовиках?**

— Є у нас досвідчений воротар Валерій Городов, без якого не знаю, щоб і робили. Ви подивіться на нього, він же у нас додатковий захисник! Для молодих і вчитель, і вихователь. Але є й серед юних лідери. Вибори капітана показали, хто має авторитет. Довірили Сергієві Дірявці, а помічники його — Андрій Полунін та Андрій Юдін, який вже й у національній збірній пограв. Відзначу й Олега Чухлебу та Юрія Максимова, котрі прагнуть до вдосконалення.

— **А чому в Дніпропетровську люди все ж не ходять на футбол?**

— У цьому місті звикли до великих перемог. Тому ніяк не пробачать команді 6—9 місця в останні роки. Та й до чемпіонату України ставлення в нашому місті, на жаль, ще упереджене. Гадаю, час змінить усе на краще. І на «Метеорі» будуть аншлаги.

— **Прокоментуйте, будь ласка, нинішню ситуацію в національному турнірі.**

— Є інтрига, є боротьба. Але різний клас команд. Найбільший потенціал у киян. Вони, переконаний, ще скажуть своє слово. «Шахтар» перебуває в приблизно такому ж становищі, як і ми: обігрує новачків. «Металург» ще не відзначається стабільністю: вдома програє, а на виїзді долає суперників.

— **Нещодавно обрали тренерів національної та олімпійської збірних країни. Ви брали участь у виборах. Яке ваше особисте ставлення до всього цього?**

— Одразу скажу, що не проти обрання Конькова й Мунтяна. Бажаю їм успіху в нелегкій роботі. Чим зможу, допомагатиму їм. Особливо симпатизую Володимирові Мунтяну. Я — киянин. Пам'ятаю, як ще хлопчиком, граючи в дитячій команді спортклубу «Схід», залюбленими очима дивився на цього видатного футболіста. А от взяти автограф, як не кортіло, боявся. Втім, якщо обійти сентиментальні моменти, то я хотів би бачити тренером національної збірної Олега Базилевича. Разом із Валерієм Лобановським вони привели український футбол до найбільших вершин. Як на мене, Базилевич людина напрочуд талановита. Але те, що він в роботі суворий, принциповий, декому не подобається.

— **Ваш прогноз на матчі відповіді єврокубків за участю наших команд?**

— Найважче «Таврії», яка виступає в Кубку чемпіонів. Не пам'ятаю, щоб вона останнім часом забивала три «сухих» м'ячі. Втім, вірю в мого вчителя Анатолія Миколайовича Заяєва — відомого психолога. Він зробить усе, щоб його хлопці добре поборолися за свій шанс. Ніби все гаразд у «Чорноморця». Однак слід не забувати, що Литовченко, Протасов і особливо Блохін — люди дуже самолюбні. Вони постараються завести «Олімпіакос». Тому одеситам ніяк не можна розслаблятися. Відносно «Динамо», то і в нього завдання не з легких. Та, гадаю, динамівці з ним упораються.

Розмову вів Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

Університет починається з картоплі

І всі ми там були. Може, не всі — в університеті, але на картоплі точно були. І саме там все й починалося: знайомство, студентська дружба... І «кайфово» ж було!..

Власне, про що це я? Згадав — про картоплю. Так-от, саджають її завжди чомусь набагато більше, ніж в змозі зібрати. Посадили і чекають... на студентів. А тим, чесно кажучи, однаково: на картоплю — так на картоплю, аби весело! Врешті-решт, всі до цього звикли: студенти — до залізних ліжок у сільському клубі, холоднечі та вранішнього туалету біля бочки з водою; колгоспи — до традиційно дармової робочої сили. Причому останні звикли настільки, що навіть за нинішньої некерованої економічної ситуації акуратно надіслали «заявки» державній адміністрації. А та вже розподіляла — кого кому.

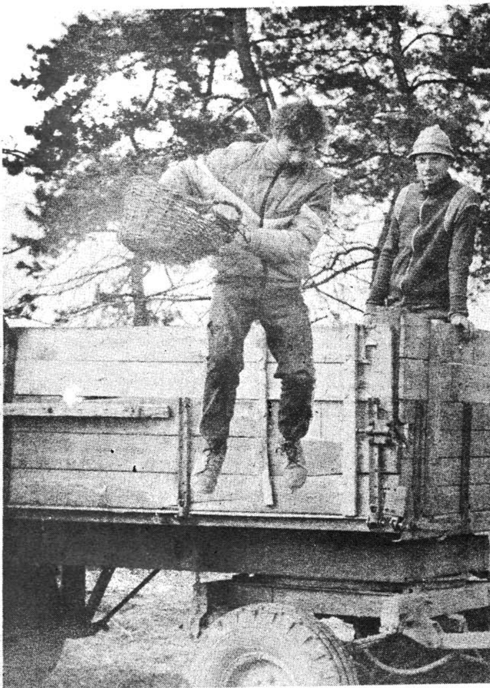
Тож першому курсу Київського державного економічного університету «дісталася» картопля господарства в Заворичах Броварського району Київщини. І студентська братія, здається, задоволена. Керівництво господарства теж поки що ні на кого не нарікає. А якщо, врешті, в магазинах ще й картопля з'явиться — то просто слів нема!

Юрій НЕСТЕРЯК.

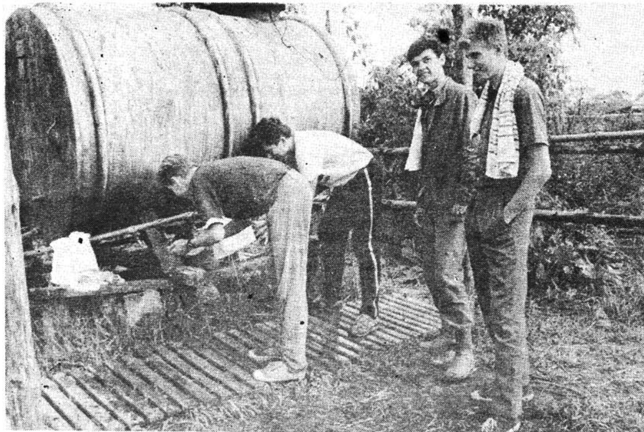
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Експрес-інформація

ОСТРОВИ НЕ ПЕРЕПОНА

Зустріч міністрів закордонних справ Японії та Росії відбулася в Нью-Йорку. За словами глави японського зовнішньополітичного відомства Ватанабе, під час переговорів не обговорювалася проблема Курильських островів. Він також заявив, що в Росії і Японії є багато інших питань, які становлять взаємний інтерес, зокрема співробітництво в економічній і культурній галузях.

НАДЗВИЧАЙНЕ ЗАСІДАННЯ

парламенту відкрив учора Прем'єр-міністр Великобританії Мейджор. На ньому обговорюватимуться конкретні заходи для подолання валютної кризи в країні.

Як відомо, минулого тижня Великобританія тимчасово вивела фунт стерлінгів із західноєвропейської валютної системи після різкого падіння його курсу.

ЗА ДОПОМОГОЮ АВІАЦІЇ І ТАНКІВ

Не припиняються бої в Нагірному Карабасі. Як повідомив міністр оборони Азербайджану Газієв, збройні сили республіки захопили важливий стратегічний пункт у цьому регіоні — місто Ходжавенд (Мартуні). Із штабу сил вірменської самооборони надійшла інформація, що під час боїв за це місто Азербайджан застосував авіацію, велику кількість танків. Серед захисників міста і місцевого населення є численні жертви.

УКЛАДЕНО ОБОРОННИЙ СОЮЗ

проти Сербії. Про це оголосили у Вашингтоні президенти Хорватії та Боснії і Герцеговини Туджман й Ізетбегович. Крім того, керівники цих двох колишніх югославських республік звернулися до ООН із проханням скасувати ембарго на постачання їм зброї.

ТОВАРИШ НАШОМУ КУПОНОВІ

З першого жовтня в Литві буде введено перехідні грошові знаки — купони. Про це заявив прем'єр-міністр країни Абішала. Тим часом у республіці вчора відзначали День пам'яті жертв геноциду євреїв у другій світовій війні. На будівлях урядових установ, жилих будинках вивішено прапори з траурними стрічками.

УСЮДИ МАЮТЬ КРІСЛО

Уперше в історії Міжнародного валютного фонду (МВФ) та Всесвітнього банку (ВБ) до складу правління цих організацій обрано представників Росії. Радники російського уряду Коголовський та Федоров відповідно стали членами виконавчих директоратів МВФ і ВБ. Україна увійшла до групи держав, що їх представляють у директоратах Нідерланди. Інтереси ж Азербайджану, Киргизстану, Таджикистану й Узбекистану репрезентує Швейцарія.

А ВІН УСЕ ПОГРОЖУЄ

«Якщо до 25 вересня бойовики Конфедерації гірських народів Кавказу не будуть виведені з регіону конфлікту, то грузинські війська застосують силу», — заявив Прем'єр-міністр Грузії Сігуа.

Тим часом на засіданні Комісії з контролю і інспекції в Абхазії ворогуючі сторони домовилися про перемир'я. і створення буферної зони, яка розділятиме війська, що протистоять.

ГЛАСНІСТЬ ПЕРЕДУСІМ

Спеціальний суд, створений бразильським сенатом, відкинув прохання Президента Коллора про відстрочку парламентського голосування щодо усунення його від влади. Також прийнято рішення оприлюднити результати волевиявлення депутатів після голосування про імпічмент Президента.

НЕСТАСЕ СУМНІВАЄТЬСЯ

Миротворчі сили у Придністров'ї не є чинником миру в регіоні, а служать прикриттям для формування державних структур на Лівобережжі. Про це під час зустрічі з журналістами заявив міністр закордонних справ Румунії Нестасе. На його думку, нинішня незалежність республік колишнього Союзу більше нагадує перехідний стан, який не виключає можливості відродження імперії.

ОДИН ПАРТИЗАН НА ТРЬОХ

Викрадено міністра внутрішніх справ Коста-Ріки Луїса Фішмена. Під дулом пістолета його, начальника костаріканської поліції та римо-католицького єпископа відвезли до столичного аеропорту. Звідти захопленим літаком їх переправили до столиці Гондурасу Тегусігальпи. Гондураський президент уповноважив спеціальну комісію вести переговори з викрадачем. Ним виявився 32-річний Орландо Бетанкур, який за даними поліції має зв'язки з низкою партизанських угруповань у Центральній Америці.

НА ПРИПИНЕННЯ НАПЛИВУ БІЖЕНЦІВ

з Сомалі до сусідніх країн спрямовані нові заходи ООН. Вони передбачають доставку зерна, будівельних матеріалів до сомалійських населених пунктів уздовж кордону з Кенією. За офіційними повідомленнями, від злигоднів, спричинених громадянською війною в країні, туди перебралися майже 400 тисяч сомалійців.

Програма ООН коштуватиме 12 мільйонів доларів. Її почнуть реалізувати наступного тижня.

За повідомленнями наших власних кореспондентів та зарубіжних інформагентств.

Представляємо дипломатичний корпус в Україні

«...ГОЛЛАНДЦІ—ЛЮДИ ДІЛОВІ»

У цьому можна пересвідчитися не тільки зі слів Надзвичайного і Повноважного Посла Королівства Нідерландів в Україні пана Роберта Серрі, який нещодавно приступив до виконання своїх обов'язків і люб'язно погодився дати нам інтерв'ю. Про це свідчать справи: за кілька місяців з того часу, як в нашій державі побував міністр закордонних справ цієї країни Ван ден Брук, відкрито дипломатичну місію, підготовлено фестиваль голландської культури, Україну відвідала делегація парламенту Нідерландів.

Пан Роберт Серрі та його дружина Хелма.

— Пане Серрі, якою ви бачите роль посла в зміцненні українсько-голландських відносин? Які напрямки цих взаємин, на вашу думку, є першочерговими?

— Одразу хочу наголосити: це не випадково, що уряд Нідерландів вирішив відкрити посольство у Києві. Ми хочемо якомога ширше розвивати відносини з Україною. Під час зустрічі з Президентом Кравчуком я розповів йому про наші плани співробітництва в галузі сільського господарства і енергетики. На минулому тижні я побував у Львові і обговорював там з місцевими властями і голландськими експертами можливість спільної приватизації деяких об'єктів. Разом з цим готуємо економічні програми. Наприкінці жовтня до Києва прибуде велика група економістів і бізнесменів з Голландії. Сподіваюся, що тоді буде укладено конкретні угоди. Хочу вас запевнити: голландці — люди ділові. Ми хочемо зробити вклад у розвиток вільної демократичної і процвітаючої України, бо вважаємо, що це дуже важливо для майбутньої європейської стабільності.

— Ви перебуваєте в нашій країні вже кілька місяців. Чи відчуваєте різницю між станом демократії в Західній Європі і в Україні?

— Звичайно. Але ми цьому не дивуємося, бо знаємо, що на вас лежить великий тягар останніх десятиліть. Вам треба ще багато зробити, аби досягнути високого рівня демократії і процвітання. Втім це повинні робити самі українці, а ініціатива мусить виходити з середини суспільства.

— Протягом останнього часу лунають песимістичні думки щодо майбутнього європейської спільноти. Чи є, на вашу думку, альтернатива маастрихтському курсу?

— Ми в Голландії вважаємо, що іншого шляху нема. Хоча при цьому розуміємо, як важливо для такої невеликої держави, як наша, зберегти свої суверенні права. Однак, нещодавно під час відкриття роботи парламенту королева Беатрікс виступила з промовою, в якій звернулася до депутатів з проханням прийняти відозву до французького народу щодо референдуму з маастрихтських домовленостей. Це для нас було дуже незвично, але багато про що говорить. На мою думку, цю проблему треба розглядати не як з'єднання держав, а як питання тісного співробітництва, яке важливе для всієї Європи.

— Нині ми бачимо спроби створення нових інституцій у СНД: об'єднані збройні сили, міжпарламентська асамблея. У той же час відбувається інтегрування Європи. Україна опинилася ніби на роздоріжжі...

— Перш за все хочу сказати, що це буде ваш власний вибір. Я розумію, що для України є проблема в тому, як себе ідентифікувати. Проте впевнений: ваша держава в будь-якому випадку знайде своє місце і буде відігравати важливу роль у Європі, бо ви — велика країна.

— Мені відомо, що ви займалися близькосхідною проблематикою...

— Так, я вивчав політичні науки в Амстердамському університеті, зокрема ситуацію на Близькому Сході. Був представником нашої країни на конференції в Мадриді, де обговорювалися близькосхідні питання. Та я з радістю поїхав в Україну, бо нині мене найбільше цікавлять процеси, що відбуваються у Східній Європі.

— Розкажіть, будь ласка, трохи про себе, сім'ю, як проводите вільний час.

— Я народився в Калькутті. Там працювали в філії голландської компанії мої батьки. З 1976 року приступив до роботи у Міністерстві закордонних справ Нідерландів. Працював у дипломатичних представництвах моєї країни в Бангкоку, Москві, Нью-Йорку, Тегерані. Трохи розмовляю російською мовою і сподіваюся скоро вивчити українську. Я одружений, нашій донечці Ользі 12 років. Мені доводиться багато працювати, тому вільного часу нема. Однак, якщо з'являться зайві хвилини, із задоволенням займатимуся спортом.

— Користуючись нагодою, що у нашій зустрічі бере участь ваша дружина, дозвольте звернутися до неї із запитанням. Пані Серрі, чи не важко бути дружиною дипломата? Адже доводиться часто переїжджати, звикати до нових умов...

— Я завжди любила подорожувати. За кордоном збагачуюся культурою і традиціями країни перебування. Я цікавлюся театром і, зокрема, балетом, а також працюю на одну з голландських газет, у якій висвітлюю цю тематику. Я дуже горджусь, що мій чоловік — Посол Нідерландів в Україні. Проте щоразу, коли Роберт одержує чергове призначення, у мене є якийсь свій інтерес. Наприклад, у Києві мене дуже цікавить роль жінки в сучасному українському суспільстві. Отже, займаючись щей своїми справами, відчуваю себе в якійсь мірі незалежною.

— Дякую за бесіду.

Інтерв'ю провів Тарас ПЕТРІВ.

Beste wensen aan de lezers van "Golos Ukraini" Robert Serry

Найкращі побажання читачам газети «Голос України». Роберт СЕРРІ.

ЗА БОМБАРДУВАННЯ НЕПОГАНО ПЛАТЯТЬ

Подробиці

Нещодавно під час чергового нальоту на столицю Нагірного Карабаху Степанакерт був збитий бойовий літак Су-25 азербайджанської національної армії. Пілот катапультувався і його взяли в полон. Ним виявився Юрій Величенко, українець за національністю.

У ході слідства льотчик заявив, що отримав наказ бомбити Степанакерт, де нібито розміщені військові бази вірменського експедиційного корпусу, а мирних жителів давно вже нема.

У момент затримання в Ю. Величенка знайшли 1900 доларів та 60 тисяч карбованців. Командування азербайджанських збройних сил наперед заплатило йому ці гроші за бойову операцію.

Найближчим часом льотчик постане перед судом Нагірно-Карабаської Республіки.

Ара МЕЛІКСЕТЯН.
Єреван.

«ПАРАДОКС» УКРАЇНСЬКОГО НЕЙТРАЛІТЕТУ

Точка зору

Минуло трохи більше року від дня проголошення незалежності Української держави. Рік тяжких випробувань й щасливих знайдень. За всієї широти оцінок пройденого за цей час Україною шляху можна однозначно сказати, що це був рік самовідданої й копіткої праці по державному будівництву справді незалежної України. У цьому складному процесі народ України справся з багатьма, разом з тим, трагічний історичний досвід побудови незалежної держави. І коли так і не вдалося здобути справжню незалежність в історичному минулому (в XVII столітті, на початку XX століття), то лише тому, що Українській державі, що зароджувалася, не вдавалося забезпечити свою національну безпеку. Розумію під цим терміном сприятливу зовнішню обстановку, що гарантує відсутність загрози народові України ззовні, а також внутрішню політичну, економічну та соціальну сталість.

Формування й реалізація концепції національної безпеки України стали предметом гострих політичних дискусій як у нашій країні, так і за її межами. Це не випадково. Адже народу України доводиться розв'язувати проблеми забезпечення своєї безпеки за умов, котрі не мають аналогів у світовій практиці — добровільної відмови від ядерної зброї та процесу здобуття Україною статусу без'ядерної держави; чітко вираженого прагнення до досягнення нейтралітету; ліквідації наслідків розпаду тоталітарної імперії. Причому всі ці чинники є системотвірними, що само по собі набагато ускладнює завдання. Це дало підставу деяким вітчизняним та західним політологам говорити про «парадокс» національної безпеки України.

Справді, чи не парадоксальне поєднання фундаментальних принципів зовнішньої політики України, декларованих у її законодавчих актах, — принципу постійного нейтралітету і її без'ядерного статусу — з наявністю на українській території третього за кількістю боєголовок (після США й Росії) ядерного потенціалу; могутнього військового контингенту; з участю в об'єднаному стратегічному командуванні ОЗС СНД тощо?

Ще один парадокс. Україна оголошує про своє прагнення до нейтралітету й підписує практично всі військові угоди на зустрічах керівників СНД (за винятком тактичного договору про колективну безпеку) — з одного боку; прагне знайти ключ до співробітництва з військово-політичною організацією НАТО — з другого.

Подібні кроки часто-густо викликають нерозуміння або критику в деяких політиків, дозволяють говорити про «імпровізацію» в міжнародній політиці молодої держави.

Проте саме в цьому й полягає «парадокс»*.

Візьмемо для прикладу «парадокс українського нейтралітету».

Нейтралітет — це особливий міжнародно-правовий статус держави.

У «Декларації про державний суверенітет України» за 16 липня 1990 року йдеться, що Україна «прагне постійного нейтралітету».

У даному разі під «постійним нейтралітетом» розуміється міжнародно-правовий статус Української держави, відповідно до якого, за загальновизнаними нормами міжнародного права, вона зобов'язана не брати участі в збройних конфліктах, котрі можуть виникнути між іншими державами, не входити до військових союзів та блоків, не надавати свою територію для іноземних військ і баз.

Міжнародне право також гласить, що нейтральна держава має право за допомогою збройної сили відбивати замахи на її нейтралітет.

Виходячи з цього, наявність великих збройних сил України та її нейтралітет не взаємовиключні, а взаємопов'язані.

На сьогодні статус постійного нейтралітету мають лише три держави у світі:

Швейцарія (згідно з рішеннями Віденського конгресу 1814—1815 рр., гарантований Паризьким актом 1815 року).

Австрія (згідно з Державним договором 1955 року і Федеральним конституційним законом про нейтралітет 1955 р.; чотири великі держави виступають гарантами від аншлюсу Австрії);

Мальта (згідно з Декларацією уряду Мальти 1981 р. про нейтралітет; взято до відома в підсумковому документі Мадрідської зустрічі НБСЄ 1983 р.).

І ось тепер — Україна. Щоб правильно зрозуміти цей феномен, необхідно проаналізувати історичну ситуацію, в якій викристалізувалася ідея про нейтралітет України, об'єктивну еволюцію самого поняття нейтралітет.

Микола КУЛИНИЧ,
кандидат історичних наук, перший заступник директора Українського інституту міжнародних відносин при Київському університеті ім. Тараса Шевченка.

(Продовження буде).

***«Парадокс» — а) думка, судження, явище, що розходиться суперечить (інколи лише на перший погляд) здоровому глузду;**
б) формально — логічна суперечність;
в) несподіване явище що не відповідає звичайним уявленням.
(Словарь иностранных слов. М. 1987. С. 361).

Проблеми

Бідняки перейшли на компот

Враховуючи зростання цін на товари та послуги на нараді уряду Литви схвалено проект постанови про індексацію мінімального прожиткового рівня відповідно до цін на 1 липня. Він досяг 1600 карбованців на місяць, а мінімальна місячна заробітна плата — 1700.

Уряд планує у вересні цього року підвищити заробітну плату працівникам бюджетних організацій на 24 відсотки. Небюджетні підприємства та організації повинні підвищити зарплату своїм робітникам згідно із законом про гарантію прибутків населення Литовської Республіки і враховуючи наявні фінанси.

Вільнюський відділ соціального забезпечення видає талони на харчування (на п'ять карбованців у день) людям, яких підтримують соціально. Через цей заклад фінансову допомогу 100 жителям литовської столиці надає «Фонд милосердя» — по 7,5 карбованця щодня.

Підрахунки експертів свідчать, що теперішній офіційно оголошений прожитковий мінімум (1600 карбованців) зовсім нереальний. Найдешевший комплексний обід коштує 25 карбованців, тому, отримавши талони, бідняки не зможуть випити на них навіть склянку сливового компоту, про обід і говорити не доводиться. На нього довелося б економити талони весь тиждень.

Микола СТАНОВИЧ.
Вільнюс.

Власкори повідомляють

Бішкек

ПОДАРУНОК ФІЛАТЕЛІСТАМ

Презентація першої поштової марки незалежного Киргизстану відбулася нещодавно на бішкецькому головпоштамті.

Її випуск організувало Міністерство зв'язку. Водночас з розпродажем було проведено й спеціальне погашення. На марці зображені репродукції картин киргизьких художників, краєвиди державних заповідників країни, а також їхні мешканці.

Євген ДЕНИСЕНКО.

Ташкент

ЗДОРОВ'Я ЗБЕРЕЖЕМО РАЗОМ

Угоду про співробітництво в пріоритетних галузях медицини підписали нещодавно в Бішкеку міністри охорони здоров'я Узбекистану, Таджикистану, Казахстану, Киргизстану й Туркменистану.

Медики цих країн приступили до розробки спільних програм з проблем дитячої та материнської смертності, боротьби проти СНІДу, алкоголізму й наркоманії. Не залишилася без уваги й проблема планування сім'ї.

Міністри досягли також домовленості про надання медичної допомоги під час ліквідації стихійних лих та екологічних катастроф. Узбекистан уже направив велику партію ліків та медичного обладнання у ті райони Киргизстану, що постраждали від недавнього землетрусу.

Зульфія РАСУЛІ.

Фотофакт

У гармонії з природою

Презентація робіт відомої фінської скульпторки Єви Рююнянен відбулася в її ж студії в північнокарельському містечку Лієкс. Двері майстерні художниці завжди відчинені для відвідувачів. Тут вони відчувають таємничу силу скульптур, які дають людині віру в прекрасне і очищають її душу. «Природа і людина повинні співіснувати гармонійно,— вважає майстер.— Інакше нас чекають біди».
НА ФОТО: майстерня Єви Рююнянен.
Репродукція ІТАР — ТАРС.

В парламентах світу

Депутати Гайдарем незадоволені

Бурхливими дебатами почалася сесія Верховної Ради Росії. На неї з'їхалось близько тисячі депутатів. При такій кількості, зазначив Хасбулатов, можна відкривати з'їзд.

Законодавці, які не є членами Верховної Ради, приїхали до Москви, звичайно ж не по пісні. Економічні реформи в республіці йдуть надзвичайно важко. Падає виробництво товарів. Зростають ціни. Ще до відкриття сесії експерти прогнозували, що певні сили в парламенті добиватимуться відставки уряду.

У своєму 40-хвилинному виступі виконуючий обов'язки прем'єра Гайдар дав оцінку реалізації економічної програми і закликав депутатів сприяти її поглибленню.

Однак уже перші виступи в дебатах показали, що керівники багатьох фракцій не підтримують політики глави кабінету. Депутати Г. Саєнко, В. Ісаков та інші не без іронії зауважили, що захоплені тією мужністю Єгора Тимуровича, з якою він розвалив економіку Росії.

Перший день роботи сесії минув з явною перевагою опозиційного блоку «Російська єдність». У перерві депутат М. Астаф'єв повідомив журналістам, що доля нинішнього уряду багато в чому залежить від того, як Р. Хасбулатов вестиме засідання. Але навіть якщо спікер парламенту почне захищати «командира - реформатора» то проти нього, як підкреслив Астаф'єв, все одно проголосує проти як мінімум 40 відсотків парламентаріїв. На захист Є. Гайдара (правда, з обмовками) виступили два представники фракції «Радикальні демократи».

Володимир ЧУПРИН.
Москва.

З «гарячих» точок

ГЕНЕРАЛ АШУРОВ ЗАНЕПОКОЄНИЙ

Згідно з розпорядженням виконуючого обов'язки Президента Таджикистану Іскандарова війська Росії, розташовані на території республіки (а саме 201-а мотострілецька дивізія), та підрозділи КНБ і МВС країни взяли під охорону важливі стратегічні об'єкти. Як заявив командир дивізії генерал-майор Ашуров, Нурекську ГЕС охороняють танк і дві бронемашини піхоти. На перевалі Чормазак — три танки і дві бронемашини. Ще один пост на мосту через річку Вахш.

Але, як стало відомо з неофіційних джерел, постійні провокації з боку озброєних угруповань і небажання підрозділів КНБ і МВС брати участь у конфліктах змусили генерала згорнути два останні пости.

З Вахшського азотного заводу вивезли «від гріха подалі» 100 тонн формаліну, 50 тонн аміаку, 140 тонн рідкого азоту.

Вихід з критичної ситуації командир дивізії російського з'єднання вбачає у введенні в регіон миротворчих сил СНД. Та чи допоможе такий захід?

Юрій КУШКО.
Душанбе.

Українська мова має повернутися до школи, у вищі навчальні заклади... Але робити це треба без будь-якого насильства, не змушуючи іншомовне населення України розмовляти лише по-українськи.

Коли на І Міжнародному конгресі україністів він вийшов на трибуну, зал зустрів його бурхливими оплесками. Така реакція була несподіваною, бо здавалося, що прізвище одного з найвизначніших учених-славістів сучасності, який видрукував за кордоном десятки праць про українську мову, її походження, стан, статус, нічого не говорить сьогоднішнім громадянам України.

Коли на Всесвітньому форумі українців він зауважив, що говоритиме про «речі неприємні і замовчувані», Палац культури «Україна» притих, бо слова промовця враз внесли дисонанс у святково-патріотичну атмосферу залу. Кожна фраза промовця «стріляла», Шевельов неначе жбурляв до залу слова-каміння: «Майже всі наші підручники, періодика написані на тему: «Що таке не Україна!..» «Ми не платимо за свою культуру, за російську ж культуру заплачено ще за часів Петра і Катерини...» «Сьогодні ми почасти нагадуємо хвору людину, яка розповідає про свої болячки, а їй радять — покличте лікаря...» «Україна сьогодні в одному товаристві не з Англією і Францією, а із Зімбабве і Буркіна Фасо...».

Професор Колумбійського університету, «власник» двох почесних докторських ступенів у галузі славістики, академік Академії наук України, людина незалежної позиції і «єретичних» міркувань. Усе це — Юрій Шевельов.

Опинившись в еміграції, молодий філолог-україніст Харківського університету не перетворив свою наукову роботу на вправи для «хатнього вжитку». Завдячуючи працям Шевельова, світ дізнався, що є на планеті така земля — Україна. Блискучі статті вченого про українську мову прочитали в Канаді і Бразилії, Німеччині і Швеції, США і Франції. І коли на Батьківщині мову великого народу ледь не спіткала доля латини, що стала мертвою, на Заході професор Шевельов не стомлювався доводити: українська мова була, є і завжди буде великою і живою.

З настанням благословенних часів воскресіння України Юрія Шевельова не побачили в таборі ура-патріотів, які несамовито кричали на всіх перехрестях: «Слава незалежній Україні!» Вчений залишився самим собою — виваженим, прагматичним і трохи єретичним.

Після циклу лекцій про походження української мови, прочитаних студентам Києво-Могилянської академії, професор Ю. Шевельов дав «Голосу України» інтерв'ю.

Академік ШЕВЕЛЬОВ:
Я НЕ БОЮСЯ БУТИ ЄРЕТИКОМ

Кожна людина стільки разів людина, скількома мовами вона володіє. Але людина, яка відцуралася батьківської мови, може бути вартісна хіба що для чужої культури чи науки, але абсолютно безвартісна для своєї Батьківщини.

— Пане професоре, хотілося б почути ваші міркування щодо ролі мови в державному творенні. В Україні, наприклад, сьогодні багато хто схиляється до думки: буде розвинена українська економіка — стане державною й українська мова. Чи поділяєте ви цю точку зору?

— Я не бачу причин і підстав відривати економіку від мови, а мову від економіки. Ці дві частини одного воза потрібно пхати водночас.

Мені важко відповісти однозначно, що таке «державна мова». Напевне, це запитання треба адресувати правнику. Але припускаю, що може бути багато теорій про те, що потрібно вкладати в поняття «державна». Єдине, що можу сказати з певністю: українська мова має повернутися до школи, у вищі навчальні заклади... Але робити це треба без будь-якого насильства, не змушуючи іншомовне населення України розмовляти лише по-українськи. Бо то святе право людей інших національностей говорити тією мовою, якою вони хочуть.

— У деяких республіках колишнього Союзу вдалися до призначення на керівні державні посади лише осіб, котрі володіють мовою корінної нації. Чи припустимо це, на ваш погляд, і для України?

— Думаю, що кожен, хто обіймає урядову посаду, повинен вільно говорити українською мовою. А як цього досягти: чи то влаштувати іспити, чи доручити кожному урядовцеві індивідуально вивчити мову — залежить від конкретних обставин. Колись у молоді роки я працював на центральних курсах українознавства, організованих у Харкові. Сьогодні я застеріг би від сліпого наслідування методів, які тоді практикувалися. Бо вони часто перетворювалися у фарс. Наприклад, було таке рішення — українізувати в обов'язковому порядку всі установи відразу. І призвело це до того, що тільки друкарки та кур'єри повинні були скласти іспити з української мови, а керівники під усілякими вивертами звільнялися від такої «обов'язковості», тому вся та кампанія перетворилася в глузування. До речі, про це я написав у одній із своїх книг, яка вийшла українською та англійською мовами. Отже, я належу до «гнилих космополітів» і в цьому випадку.

— Але в класичному розумінні цього слова?

— Звичайно, що в класичному, а не в розумінні колишнього політбюро. «Космополіт» у перекладі з давньогрецької означає «громадянин світу». Але щоб українцям стати космополітами, сьогодні в Україні не зроблено ще нічого. Україна здобуває своє місце у світі політично, але не здобуває на теренах культури.

— Пане Шевельов, на Всесвітньому форумі українців, говорячи про проблеми інтеграції української культури у світову, ви застерегли: «Не дай, Боже, щоб англійська мова в Україні стала другою «общепонятной»!» Як нам нині влитися у світове співтовариство, оволодівши англійською, і водночас зберегти й не втратити рідної?

— Це питання престижу мови. Панування «общепонятной» мови в державі означає,

Кафедра

що своя мова непрестижна і відмирає. Якщо англійська набуде такої панівної ролі, то це нічого доброго Україні знову не принесе. Хочу застерегти — не треба робити фетиш з англійської мови. Її, звичайно, треба вивчати, але при цьому не забувати, що для сучасного науково-технічного прогресу, ділових контактів вона має величезне значення, а для культури... Тут бабуся надвоє ворожила яка мова важливіша: англійська, французька, хінді?

Якщо Україна хоче вийти на світову арену, то вона, безперечно, повинна опанувати мови інших народів. І взагалі, кожна людина стільки разів людина, скількома мовами вона володіє. Але людина, яка відцуралася батьківської мови, може бути вартісна хіба що для чужої культури чи науки, але абсолютно безвартісна для своєї Батьківщини.

— Що сьогодні може найбільше вплинути на престиж української мови?

— Насамперед не треба тішити себе тим, що цей процес відбудеться за рік чи два. Не забувайте, на початку XIX століття Київ був більше польськомовний, ніж україно- чи російськомовний. Я, звичайно, маю на увазі передусім інтелігенцію, а не тих людей, які приносили на базар продавати яблука. Та від часу польського повстання 1831 року, коли почалася нещадна русифікація України, минуло понад 160 років. Українську мову можна, звичайно, повернути раніше, ніж за півтора століття, але не за рік-два.

Що для цього потрібно? Я читав Закон про мови в Україні. Він не «спрацював» найперше тому, що в основі його не лежать переконання. Можна назвати цілу низку мікрозаходів, спрямованих на піднесення престижу мови. Насамперед, мабуть, україномовних шкіл повинно бути в достатній кількості, достатнього рівня викладання і технічного забезпечення. Треба дбати про українізацію вузів. Вступаючи до університетів, молоді люди повинні володіти українською мовою.

Нещодавно я відвідав Харківський та Одеський університети й бачив, що деякі кроки в цьому напрямі тут роблять. Приємне враження на мене справили ректори цих університетів, обидва вони підтримують політику повернення до української як мови викладання і спілкування.

Багато для повернення престижу української мови може зробити мистецтво. Мені важко судити про всю Україну, я тут гість. Але коли, приміром, я дивлюся на афіші театрів імені Лесі Українки й Івана Франка, то в мене таке враження (може, й помилкове), що театр російської драми відкриває ширші обрії своїм глядачам. Він ставить твори не тільки російських авторів а й західноєвропейських. Цього року сезон у франківців ще не відкрився, а торік вони грали «Енеїду», на мою думку, не дуже на високому рівні, та «У неділю рано зілля копала...». Може для учнів молодших класів це потрібно й цікаво, але не для інтелігенції. Думаю, що сидіння лише у власній шкаралупі ніколи позитивно не впливатиме на престиж рідної мови.

— Під час лекції в Києво-Могилянській академії нас вразило ваше припущення щодо можливих позитивних наслідків русифікації. Якщо ми правильно зрозуміли, ви допускаєте, що вплив російської мови на українську може бути корисним, незважаючи на те, що перший результат такого впливу ми вже маємо — суржик?

— Висловлюючи таку думку, я мав на увазі кінцевий результат. Візьмімо, наприклад, польську мову. На сьогодні, як з'ясовується, вона мала на українську більш позитивний вплив, ніж негативний. Полонізми збагатили українську мову. Хоч коли польська панувала на українських землях, все було навпаки. Про кінцевий підсумок російсько-українських мовних зв'язків говорити ще рано. Сьогодні цей вплив, звичайно, негативний. Але невідомо, до яких висновків прийдуть мовознавці через років 100—200.

— Розкажіть нашим читачам про себе. Що вас змусило залишити Україну?

— Я працював у Харківському університеті. Там закінчив аспірантуру, захистив кандидатську, кілька років був на викладацькій роботі. Зі студентами в мене були прекрасні стосунки. Хоч на теми національної політики ми тоді відкрито не дискутували.

Чому я подався на Захід? Війна застала мене в Харкові. Прийшли німці-«визволителі» і встановили режим ще жорстокіший, ніж сталінський. Я не хотів жити більше в умовах диктатур і вирішив будь-що виїхати на Захід.

Працював у Німеччині, в Українському вільному університеті, потім мене запросили до Лунського університету в Швеції на дуже скромну посаду лектора російської мови, до якої згодом додали односеместровий курс «Вступ до української і білоруської мов». Пізніше я дістав запрошення до США в Гарвардський університет, згодом — в Колумбійський, де працював понад 25 років. Я викладав усе на світі. Можу перелічити, але жоден читач, мабуть, не витримає такого «знущання»: порівняльну граматику слов'янських мов, українську, польську, чеську мови, історію української літературної мови, порівняльну фонологію слов'янських мов... Маю статті майже про кожну слов'янську мову. Але найбільше наукових праць я написав про українську. І вони побачили світ багатьма мовами світу.

— Кажуть, вашим студентом був Олесь Гончар. Як у вас тоді складалися взаємини?

— Він був одним з найкращих моїх студентів. Спочатку протягом трьох років у журналістському технікумі, потім два роки в Харківському університеті. Я був на якихось років десять старший від нього, але між нами не відчувалося вікової віддалі. Ми приятелювали.

Через багато років, коли Олесь Гончар був у Америці, він шукав зустрічі зі мною, але йому нічого так і не вдалося. Все, що він міг зробити, то це передати через третіх осіб, що пам'ятає і хотів би побачитись, але не має змоги. Думаю, немає необхідності розшифровувати «чому».

Коли через 50 років я вперше приїхав в Україну, Олесь Гончар подарував мені свою книгу, і ми довго згадували минуле й пережите.

— Пане Шевельов, ви довго прожили на чужині. Чи правда, що будь-яка еміграція — це трагедія для людини?

— Є різні люди, різні долі, різні випадки. Дуже давно соціологи встановили, що в еміграції, як правило, далі другого покоління рідна мова не зберігається. В цьому сенсі еміграція — це справді трагедія. Перешкоджає асиміляції лише церква. Один мій знайомий досліджував процеси американізації на основі говірок у штаті Техас. Він встановив абсолютну закономірність: рідна мова зберігається до того моменту, доки церква не переходить на англійську. Після того минає 10 років, і рідна мова серед емігрантів зникає безслідно.

— Ви часто висловлюєте нестандартні «єретичні» думки. Напевне, чимало дискусій буде навколо й сьогоднішнього інтерв'ю. А за кордоном у вас багато опонентів?

— О, опонентів у мене завжди вистачало. Але я не боюся бути єретиком.

Вели розмову
Катерина КІНДРАСЬ,
Валентин ЛАБУНСЬКИЙ,
спеціальні кореспонденти «Голосу України».

СА

Він захо
єво-Печерс
щеною це
лаврську
нований У
йде до ко
личого бу
розміщуют
доджників
притулок
ставниця
Пришельц
час тягнет
років.

І весь
шає враже
місті він
ього ні
ної майсте
ця, б
кар,
ють і в У
Водночас
рні мають
лужені»
роди і зва
не зображ
ціалістичн
ти «заслу
ки навчил
відкрили
Спілки ху
й малюют
набагато л
давати ка
Їм сказал
ни малюю

Потім в
кефіру з
стару міш
рби, сідає
ка
вікн за
земцями
думає, що
сячі
ви
не продав
маляр Ми
картини
за штуку,
долар. І н
вільному
зробив за
як він, а

ре
академічни
Лесі Укра
свій новий
чин, спіль
всіх театр
не було
літа, пішо
говий худо
попереду
розв'язанн
колектив
німає заві
традиціям
глядачів і
торами,
ли не зр

Сьогодні
відь про
стку Укра
педагога

— Усе
ся мені н
кажу про
ні кожно
ково маю
з висо

Дивно.
ваблива с
тонченим
личчям зд
гополучно
трохи не
вдачею во
не тішить
мірними
рактер, щ
нощі, пла
гребти пр

«власник» двох почесних докторських ступенів у галузі славістики, академік Академії наук України, людина незалежної позиції і «єретичних» міркувань. Усе це — Юрій Шевельов.

Опинившись в еміграції, молодий філолог-україніст Харківського університету не перетворив свою наукову роботу на вправи для «хатнього вжитку». Завдячуючи працям Шевельова, світ дізнався, що є на планеті така земля — Україна. Блискучі статті вченого про українську мову прочитали в Канаді і Бразилії, Німеччині і Швеції, США і Франції. І коли на Батьківщині мову великого народу ледь не спіткала доля латини, що стала мертвою, на Заході професор Шевельов не стомлювався доводити: українська мова була, є і завжди буде великою і живою.

З настанням благословенних часів воскресіння України Юрія Шевельова не побачили в таборі ура-патріотів, які несамовито кричали на всіх перехрестях: «Слава незалежній Україні!» Вчений залишився самим собою — виваженим, прагматичним і трохи єретичним.

Після циклу лекцій про походження української мови, прочитаних студентам Києво-Могилянської академії, професор Ю. Шевельов дав «Голосу України» інтерв'ю.

...ОВ: ...БОЮСЯ ...ЕТИКОМ

...непрестижна і ...о англійська ...анівної ролі, ...оброго Україні ...есе. Хочу за... треба робити ...йської мови. ...треба вивчати, ... не забувати, ...ого науково... ...гресу, ділових ...має величезне ...я культури... ...двоє ворожила ...ивіша: англій...ька, хінді?

...на хоче вийти ...ну, то вона, ...винна опанува... народів. І вза...одина стільки ...скількома мо...одіє. Але лю...уралася бать... може бути ...що для чужої ...уки, але абсо...сна для своєї

...одні може най... ...ти на престиж ...ви?

...ред не треба ...м, що цей про... ...я за рік чи ...йте, на почат... ...я Київ був бі...мовний, ніж ...сійськомовний. ...маю на увазі ...лігенцію, а не ... приносили на ...и яблука. Та ...ького повстан... ...коли почалася ...фікація Ук... ...понад 160 ро... ... мову можна, ...рнути раніше, ... століття, але

...о потрібно? Я ...ро мови в Ук... «спрацював» ..., що в основі ... переконання. ... цілу низку ...прямованих на ...стижу мови. ...бують, україно... ...овинно бути в ...ості, достат... ...ладання і тех... ...чення. Треба ...інізацію вузів, ... університетів, ...овинні володі... ... мовою.

Нещодавно я відвідав Харківський та Одеський університети й бачив, що деякі кроки в цьому напрямі тут роблять. Приємне враження на мене справили ректори цих університетів, обидва вони підтримують політику повернення до української як мови викладання і спілкування.

Багато для повернення престижу української мови може зробити мистецтво. Мені важко судити про всю Україну, я тут гість. Але коли, приміром, я дивлюся на афіші театрів імені Лесі Українки й Івана Франка, то в мене таке враження (може, й помилкове), що театр російської драми відкриває ширші обрії своїм глядачам. Він ставить твори не тільки російських авторів а й західноєвропейських. Цього року сезон у франківців ще не відкрився, а торік вони грали «Енеїду», на мою думку, не дуже на високому рівні, та «У неділю рано зілля копала...». Може для учнів молодших класів це потрібно й цікаво, але не для інтелігенції. Думаю, що сидіння лише у власній шкаралупі ніколи позитивно не впливатиме на престиж рідної мови.

— Під час лекції в Києво-Могилянській академії нас вразило ваше припущення щодо можливих позитивних наслідків русифікації. Якщо ми правильно зрозуміли, ви допускаєте, що вплив російської мови на українську може бути корисним, незважаючи на те, що перший результат такого впливу ми вже маємо — суржик?

— Висловлюючи таку думку, я мав на увазі кінцевий результат. Візьмімо, наприклад, польську мову. На сьогодні, як з'ясовується, вона мала на українську більш позитивний вплив, ніж негативний. Полонізми збагатили українську мову. Хоч коли польська панувала на українських землях, все було навпаки. Про кінцевий підсумок російсько-українських мовних зв'язків говорити ще рано. Сьогодні цей вплив, звичайно, негативний. Але невідомо, до яких висновків прийдуть мовознавці через років 100—200.

— Розкажіть нашим читачам про себе. Що вас змусило залишити Україну?

— Я працював у Харківському університеті. Там закінчив аспірантуру, захистив кандидатську, кілька років був на викладацькій роботі. Зі студентами в мене були прекрасні стосунки. Хоч на теми національної політики ми тоді відкрито не дискутували.

Чому я подався на Захід? Війна застала мене в Харкові. Прийшли німці-«визволителі» і встановили режим ще жорстокіший, ніж сталінський. Я не хотів жити більше в умовах диктатур і вирішив будь-що виїхати на Захід.

Працював у Німеччині, в Українському вільному університеті, потім мене запросили до Лунського університету в Швеції на дуже скромну посаду лектора російської мови, до якої згодом додали односеместровий курс «Вступ до української і білоруської мов». Пізніше я дістав запрошення до США в Гарвардський університет, згодом — в Колумбійський, де працював понад 25 років. Я викладав усе на світі. Можу перелічити, але жоден читач, мабуть, не витримає такого «знущання»: порівняльну граматику слов'янських мов, українську, польську, чеську мови, історію української літературної мови, порівняльну фонологію слов'янських мов... Маю статті майже про кожну слов'янську мову. Але найбільше наукових праць я написав про українську. І вони побачили світ багатьма мовами світу.

— Кажуть, вашим студентом був Олесь Гончар. Як у вас тоді складалися взаємини?

— Він був одним з найкращих моїх студентів. Спочатку протягом трьох років у журналістському технікумі, потім два роки в Харківському університеті. Я був на якихось років десять старший від нього, але між нами не відчувалося вікової віддалі. Ми приятелювали.

Через багато років, коли Олесь Гончар був у Америці, він шукав зустрічі зі мною, але йому нічого так і не вдалося. Все, що він міг зробити, то це передати через третіх осіб, що пам'ятає і хотів би побачитись, але не має змоги. Думаю, немає необхідності розшифровувати «чому».

Коли через 50 років я вперше приїхав в Україну, Олесь Гончар подарував мені свою книгу, і ми довго згадували минуле й пережите.

— Пане Шевельов, ви довго прожили на чужині. Чи правда, що будь-яка еміграція — це трагедія для людини?

— Є різні люди, різні долі, різні випадки. Дуже давно соціологи встановили, що в еміграції, як правило, далі другого покоління рідна мова не зберігається. В цьому сенсі еміграція — це справді трагедія. Перешкоджає асиміляції лише церква. Один мій знайомий досліджував процеси американізації на основі говірок у штаті Техас. Він встановив абсолютну закономірність: рідна мова зберігається до того моменту, доки церква не переходить на англійську. Після того минає 10 років, і рідна мова серед емігрантів зникає безслідно.

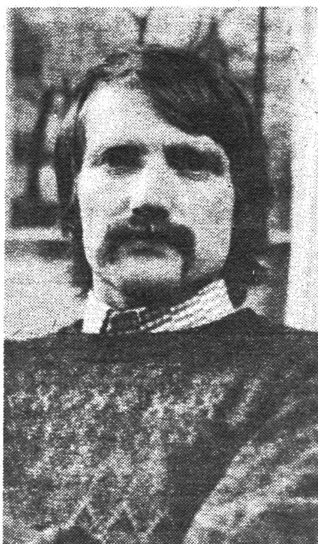
— Ви часто висловлюєте нестандартні «єретичні» думки. Напевне, чимало дискусій буде навколо й сьогоднішнього інтерв'ю. А за кордоном у вас багато опонентів?

— О, опонентів у мене завжди вистачало. Але я не боюся бути єретиком.

Вели розмову
Катерина КІНДРАСЬ,
Валентин ЛАБУНСЬКИЙ,
спеціальні кореспонденти «Голосу України».

САМОЗНИЩЕННЯ ЧИ СОНЦЕ

Він заходить до воріт Києво-Печерської лаври, вимощеною цеглою доріжкою повз лаврську дзвіницю та зруйнований Успенський собор йде до колишнього митрополичого будинку, де поки що розміщуються майстерні художників і де надала йому притулок на деякий час наставниця Галина Зубченко-Пришедько. Але цей деякий час тягнеться вже двадцять років.

І весь час його не полишає враження, що в цьому місті він чужинець. Бо в нього ні квартири, ні власної майстерні, ні навіть місця, [illegible] б він мі[illegible]берігати кар[illegible], що їх [illegible]ко цінують і в Україні, і у світі. Водночас дуже часто майстерні мають незаслужено «заслужені», що здобули нагороди і звання за високоідейне зображення вождів та соціалістичних перемог, або діти «заслужених», яких батьки навчили малюванню й відкрили перед ними двері Спілки художників. От вони й малюють, хоча, можливо, набагато ліпше могли б продавати каву в кулінарії. Але їм сказали малювати, і вони малюють.

Потім він снідає пляшкою кефіру з булкою, грунтує стару мішковину, змішує фарби, сідає до мольберта, зрідка [illegible]є і, спос[illegible]гаючи з вікн[illegible] за метуш[illegible]ими іноземцями під стінами собору, думає, що вони за свою місячн[illegible]атню м[illegible]б скупити ве[illegible]ого полотна, бо хіба не продавав, скажімо, поет і маляр Микола Воробйов свої картини по триста купонів за штуку, що менше ніж один долар. І не розуміє, чому у вільному світі художник, що зробив за рік хоча б стільки, як він, а це десятки картин, десяток проілюстрованих книжок, гобелени, літографії, портрети, уже не думає про гроші і перед ним не стоїть вічна проблема, як прогодувати себе і сім'ю, і не відбирає часу, коли так гарно малюється.

Здавалося, що здобувши перемогу над тоталітаризмом, нарешті зможемо не турбуватися за шляхи мистецтва, і не помічаємо, як насувається нова небезпека: якщо раніше над митцями, і малярами зокрема, висіли художньо-контрольні органи, то сьогодні контролювати починають гроші. І ці «гроші», які уявили собі, що вони вічні, починають диктувати свою волю і змушувати митця відступати від себе й від мистецтва та продукувати речі на торг. Ці «гроші» замовляють сьогодні тільки той товар, який їм зрозумілий, а тому мистецтво, творене генієм і розраховане в перші часи на небагатьох, стає для «грошей» непотрібним. Їм, «грошам», потрібне мистецтво, яке обслуговуватиме їх. А це, як правило, сім слоників на комоді, де мистецтвом навіть не пахне. Чи не з цієї причини бачимо, як зникають сьогодні з мистецького горизонту особистості, що подавали надії, а на базарах все більше з'являється продавців «картинок». І все меншає тих, кого світ ловив, але не впіймав.

1976 року він намалював триптих «Самознищення чи сонце», не уявляючи доконечно, що хотів показати, не розуміючи суті цієї роботи, але на те воно й мистецтво, щоб проявитися підсвідомо, як підсвідомий відчай проти нерозуміння й неприйняття людством істинних цінностей. І сьогодні, попри всі дзвінкі фрази нових керманичів культури, він бачить, що вони не обирають сонця. Вони обирають самознищення і, свідомо притлумлюючи молодих, торують шлях до такого кінця. Але боротьба між цивілізацією рабів і маленькою часткою вільних людей задля того, щоб перемогло сонце, триває.

Він проводить рукою по шкарубкій поверхні загрунтованого полотна і йде до кулінарки в центрі Києва, що її мають за кабінети талановиті й вільні митці, які, попри безквартир'я, а часом і голод, творять мистецтво. Містом іде чужинець цього міста, для величі якого він зробив так багато. Іде маляр Володимир Гарбуз.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

На знімках: ілюстрації до творів Т. Шевченка та П. Тичини.

На перехрестях культ...

СУПРО...

2[illegible]ресня рос[illegible]ий акад[illegible]ічний театр [illegible]ені Лесі Українки розпочав свій новий сезон. З причин, спільних майже для всіх театрів, цього року не було гастрольного літа, пішов з посади черговий художній керівник, попереду — чимало нерозв'язаних проблем. А колектив усе одно піднімає завісу. Він живий традиціями, любов'ю глядачів і, звичайно, акторами, які його ніколи не зрадять.

Сьогодні наша розповідь про народну артистку України, режисера, педагога Ірину ДУКУ.

— Усе в житті діставалося мені нелегко. Я вже не кажу про те, що напередодні кожної прем'єри обов'язково маю застудитися і грати з високою температурою...

Дивно. А мені ця приваблива струнка жінка з витонченим слов'янським обличчям здавалася цілком благополучною. Проте Ірина анітрохи не лукавить. За своєю вдачею вона — оптиміст, але не тішиться ілюзіями та химерними фантазіями. Це характер, що звик долати труднощі, плавець, котрий любить гребти проти течії. Доля склалася так, що російська дівчинка з берегів Волги потрапила з батьками до Молдавії і вивчила молдавську мову. Переїхали до Києва — досконало оволоділа українською, успішно склала іспити до Київського інституту театрального мистецтва імені І. К. Карпенка-Карого, закінчила український курс професора Леоніда Олійника і... пішла працювати в російський драматичний театр імені Лесі Українки.

За двадцять років роботи в театрі Ірина Дука зіграла десятки ролей. Тут їй пощастило — вона виховувалась і зростала як актриса на класичній драматургії. Грала героїнь п'єс Горького і Найдьонова, Булгакова і Островського, Гольдоні та Уайльда... В пам'яті київських театралів, певно, залишилися її кращі роботи — красуня Наталі Пушкіна з «Останніх днів» М. Булгакова, стійка, мужня і світла в своєму чистому коханні Людмила з «Пізньої любові» О. Островського, витончено-тендітна, загадково-мовчазна Анна з «Варварів» М. Горького. Але актриса ніколи не обмежувалась рамками амплуа героїні. В її акторській палітрі — барви соковиті, комедійно-гротескові, дотепні. Так вона малює свою пані Спасич у комедії Б. Нушича «ОБЕЖ», або даму у фіолетовому платті Елеонору Шнап у «Події» В. Набокова. Актрису не турбує, велика це роль чи маленька. Вона й епізод зіграє блискуче, влучно «підгледівши» всі нюанси, всі відтінки характеру героїні.

І сьогодні Ірина Дука багато зайнята в репертуарі, її голос часто звучить по радіо, вона викладає акторську майстерність у театральному інституті, а останнім часом поставила три вистави, виявивши неабиякий режисерський талан... ...рактер, ак... ...жий, дійов... ...ється таки... ...життя. Нек... ...ядність», а... ...чуття відп... ...праці, пра... ...збагачення ...самовираже... — бути п... ...рисною єд... ...театрові, у... ...вує, актора... ...зом працю... ...поважає.

Пошуки ... ...лузі режис... ...варті пиль... ...перша реж... «Зірка на... О. Галіна ... ...стійкий ус...

Таланов... ...на, написа... ...ціях «коме... ...з виграшни... ...сюжетом, ...почуттям ... ...ночас вона ...розкриває ... ...що привел... ...жриць «на... ...сії» у свого... ...на 101-й к... ...ви, подалі ... ...влади. Щоб ...кучий фаса... ...ських ігор. ...да життя, ...ків, є любо...

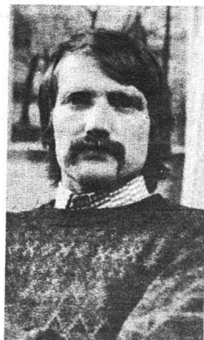
ГОЛОС України

МОЗНИЩЕННЯ ЧИ СОНЦЕ

ить до воріт Ки-
ої лаври, вимо-
ою доріжкою повз
віницю та зруй-
енський собор
шнього митропо-
нку, де поки що
я майстерні ху-
е надала йому
деякий час на-
лина Зубченко-
Але цей деякий
я вже двадцять

є його не поли-
ія, що в цьому
жинець. Бо в
артири, ні влас-
і, ні навіть міс-
мі берігати
їх ко цінує
аїні, і у світі.
ке часто майсте-
езаслужено «зас-
, здобули наго-
я за високоідей-
ня вождів та со-
перемог, або ді-
их», яких бать-
малюванню й
ед ними двері
жників. От вони
хоча, можливо,
ше могли б про-
в кулінарії. Але
малювати, і во-

снідає пляшкою
лкою, грунтує
ину, змішує фа-
мольберта, зрід-
спос гаючи з
тушл ими іно-
стінами собору,
они за свою мі-
м б скупи-
олод, бо хіба
скажімо, поет і
а Воробйов свої
триста купонів
менше ніж один
озуміє, чому у
і художник, що
хоча б стільки,
десятки картин,

десяток проілюстрованих книжок, гобелени, літографії, портрети, уже не думає про гроші і перед ним не стоїть вічна проблема, як прогодувати себе і сім'ю, і не відбирає часу, коли так гарно малюється.

Здавалося, що здобувши перемогу над тоталітаризмом нарешті зможемо не турбуватися за шляхи мистецтва, і не помічаємо, як насувається нова небезпека: якщо раніше над митцями, і малярами зокрема, висіли художньо-контрольні органи, то сьогодні контролювати починають гроші. І ці «гроші», які уявили собі, що вони вічні, починають диктувати свою волю і змушувати митця відступати від себе й від мистецтва та продукувати речі на торг. Ці «гроші» замовляють сьогодні тільки той товар, який їм зрозумілий, а тому мистецтво, творене генієм і розраховане в перші часи на небагатьох, стає для «грошей» непотрібним. Їм, «грошам», потрібне мистецтво, яке обслуговуватиме їх. А це, як правило, сім слоників на комоді, де мистецтвом навіть не пахне. Чи не з цієї причини бачимо, як зникають сьогодні з мистецького горизонту особистості, що подавали надії, а на базарах все більше з'являється продавців «картинок». І все меншає тих, кого світ ловив, але не впіймав.

1976 року він намалював триптих «Самознищення чи сонце», не уявляючи доконечно, що хотів показати, не розуміючи суті цієї роботи, але на те воно й мистецтво, щоб проявитися підсвідомо, як підсвідомий відчай проти нерозуміння й неприйняття людством істинних цінностей. І сьогодні, попри всі дзвінкі фрази нових керманичів культури, він бачить, що вони не обирають сонця. Вони обирають самознищення і, свідомо притлумлюючи молодих, торують шлях до такого кінця. Але боротьба між цивілізацією рабів і маленькою часткою вільних людей задля того, щоб перемогло сонце, триває.

Він проводить рукою по шкарубкій поверхні загрунтованого полотна і йде до кулінарки в центрі Києва, що її мають за кабінети талановиті й вільні митці, які, попри безквартир'я, а часом і голод, творять мистецтво. Містом іде чужинець цього міста, для величі якого він зробив так багато. Іде маляр Володимир Гарбуз.

Сергій ЛАВРЕНЮК.

На знімках: ілюстрації до творів Т. Шевченка та П. Тичини.

На перехрестях культури

СУПРОТИ ТЕЧІЇ

**рос ний
еатр жені
розпочав
он. З при-
майже для
ього року
строльного
осади чер-
й керівник,
имало не-
облем. А
одно під-
Він живий
любов'ю
чайно, ак-
його ніко-
.**

**ша розпо-
дну арти-
режисера,
ДУКУ.**

**итті діставало-
о. Я вже не
що напередод-
м'єри обов'яз-
удитися і гра-
емпературою...**

мені ця при-
ка жінка з ви-
'янським об-
ася цілком бла-
роте Ірина ані-
вить. За своєю
- оптиміст, але
юзіями та хи-
азіями. Це ха-
к долати труд-
котрий любить
течії. Доля

склалася так, що російська дівчинка з берегів Волги потрапила з батьками до Молдавії і вивчила молдавську мову. Переїхали до Києва — досконало оволоділа українською, успішно склала іспити до Київського інституту театрального мистецтва імені І. К. Карпенка-Карого, закінчила український курс професора Леоніда Олійника і... пішла працювати в російський драматичний театр імені Лесі Українки.

За двадцять років роботи в театрі Ірина Дука зіграла десятки ролей. Тут їй пощастило — вона виховувалась і зростала як актриса на класичній драматургії. Грала героїнь п'єс Горького і Найдьонова, Булгакова і Островського, Гольдоні та Уайльда... В пам'яті київських театралів, певно, залишилися її кращі роботи — красуня Наталі Пушкіна з «Останніх днів» М. Булгакова, стійка, мужня і світла в своєму чистому коханні Людмила з «Пізньої любові» О. Островського, витончено-тендітна, загадково-мовчазна Анна з «Варварів» М. Горького. Але актриса ніколи не обмежувалась рамками амплуа героїні. В її акторській палітрі — барви соковиті, комедійно-гротескові, дотепні. Так вона малює свою пані Спасич у комедії Б. Нушича «ОБЕЖ», або даму у фіолетовому платті Елеонору Шнап у «Події» В. Набокова. Актрису не турбує, велика це роль чи маленька. Вона й епізод зіграє блискуче, влучно «підгледівши» всі нюанси, всі відтінки характеру героїні.

І сьогодні Ірина Дука багато зайнята в репертуарі, її голос часто звучить по радіо, вона викладає акторську майстерність у театральному інституті, а останнім часом поставила три вистави, виявивши неабиякий режисерський талант. І все це — характер, активний, небайдужий, дійовий. Ірині подобається такий стрімкий темп життя. Нею керують не «всеядність», а притаманні їй почуття відповідальності, жага праці, прагнення духовного збагачення, самопізнання й самовираження, поклик душі — бути потрібною, бути корисною єдиному в житті — театрові, учням, котрих виховує, акторам, з котрими разом працює, глядачам, яких поважає.

Пошуки Ірини Дуки в галузі режисури, мені здається, варті пильної уваги. Навіть її перша режисерська спроба «Зірка на ранковому небі» О. Галіна має великий і стійкий успіх у глядачів.

Талановиту п'єсу О. Галіна, написану в кращих традиціях «комерційного театру», з виграшними ролями, міцним сюжетом, Дука поставила з почуттям міри й такту, водночас вона різко «шоково» розкриває соціальні причини, що привели нещасних жінок, жриць «найдревнішої професії» у свого роду резервацію, на 101-й кілометр від Москви, подалі від пильного ока влади. Щоб не псувати блискучий фасад столиці Олімпійських ігор. У виставі є правда життя, характерів, вчинків, є любов і увага до людини. В ній простежується прагнення виявити в героїнях попри наносне, випадкове, нав'язане жорстоким життям людське, справжнє, жіноче.

Глядач не повинен іти з театру пригніченим. Це переконання режисера й актриси Ірини Дуки. Він може пережити цілу гаму почуттів і жалість, біль, радість, але не роздратування, скепсис, злість... «Театр може мати величезний емоційний вплив на людину. Але якщо після вистави не хочеться жити, я такого театру не приймаю», — каже режисер.

У чому притягальність вистав, поставлених Іриною Дукою? Насамперед вона вміє бачити обрії там, де їх, здавалося б, і нема. Це серйозні, вдумливі роботи, у яких вчувається цілком досвідчена рука. Їм притаманні чіткість задуму, тонка, філігранна розробка характерів, уважна, вдумлива праця з акторами, які завжди складають надзвичайно вдало підібраний ансамбль і водночас мають можливість для імпровізації, почуваються вільно й розкуто в рамках режисерської концепції. І ще одна, безцінна, як на сьогодні, властивість: на тлі остогидлої «чорнухи» в них живе прагнення піднести людину до рівня Людини. І на сцені, і в глядачевій залі. А що скаже з цього приводу сама актриса?

— Не вважаю себе професійним режисером. Надто відповідальна ця професія, надто багато треба знати й уміти. Як прийшла в режисуру? Так сталося, що постановник вистави «Зірка на ранковому небі» розпочав репетиції, але не завершив роботи. Було дуже шкода витраченого часу і зусиль. І я вирішила спробувати...

Минулий сезон був для Ірини Михайлівни плідним. Здійснилася її мрія — вона поставила «Без вини винні» за О. Островським, прочитавши п'єсу не як побутову драму, а як твір про його Величність Театр, про справжній драматизм буття, який живить акторську творчість. Не вщухає інтерес глядачів і до її більш ранньої роботи з назвою, що епатує, «Живи міста Пітера... або Невеселі розмови при свічах» за п'єсою братів Стругацьких. Ірина стала народною артисткою України і піднялася на ще одну сходинку педагогічної майстерності — відтепер вона доцент кафедри інституту театрального мистецтва.

...Завтра вона знову прийде в театр — вранці репетиція. Потім заняття зі студентами. Увечері вистава. І оплески глядачів. Тих, хто віддано любить театр всупереч моді на відео, рок-зірок та екстрасенсів.

Алла ФІЛАТОВА.

На знімку: Ірина Дука. Фото Михайла САЧКА.

МІЖНАРОДНИЙ ІНСТИТУТ МЕНЕДЖМЕНТУ (МІМ-КИЇВ)

Проводить конкурсний відбір кандидатів на 1993 рік навчання за програмою

Магістр ділової адміністрації

в галузі зовнішньо-економічної діяльності

Наша адреса: 252057 Київ пр.Перемоги, 54/1
тел.446-2186, 441-2084, факс: (044) 446-2447

ВНИМАНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРЕДПРИЯТИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЕЙ!

Приборный завод «Электрон» принимает заказы на изготовление двухсторонних печатных плат. Высокое качество и своевременность исполнения заказов гарантируем. Заявки направлять по адресу: **Днепропетровская обл., г. Желтые Воды, ул. Гагарина, 40.**

Контактные тел.: (05652) 3-30-26, 9-81-03;

Телетайп: 349681, 349686 «Рубин»;

Факс: (05652) 5-52-02.

АМП «Урожай» реализует высококачественного червя калифорнийского гибрида и «Биогумус».
Конт. тел. в Киеве: (044) 272-39-20 с 18 до 21 час.

До працівників дипломатичних місій, бізнесменів

МІЖНАРОДНА ШКОЛА УКРАЇНІСТИКИ

Академії наук України та республіканської Асоціації українознавців
ОГОЛОШУЄ НАБІР СЛУХАЧІВ НА П'ЯТУ СЕСІЮ

«BUSINESS UKRAINIAN»

Курси української мови та українознавства для працівників дипломатичних місій та бізнесменів в Україні.

Сесія відбудеться з 16 жовтня до 15 грудня 1992 року.

Інтенсивний курс української мови на трьох рівнях (вищий, середній, нульовий).

Заняття чотири рази на тиждень по дві години — 16-00—18-00.

Викладають досвідчені спеціалісти Лариса Паламар, Ігор Осташ, Соломія Зінчук, Сергій Різник, Олена Коростишевська.

До курсу входять комп'ютерні тестування з лексики, граматики, правопису, телевізійні уроки слухачів середнього та вищого рівня.

ЛЕКЦІЙНА ПРОГРАМА

Сучасні політичні, економічні проблеми та питання відродження культури в Україні.

Лекції читають І. Дзюба, В. Євтух, О. Савченко, В. Василенко та інші.

Забезпечується синхронний переклад лекцій англійською мовою.

КУЛЬТУРНА ПРОГРАМА

Зустрічі з політиками, науковцями, митцями, перегляд українських фільмів.

Організаційний внесок — 40 тисяч карбованців.

Термін зголошення — до 5 жовтня 1992 року.

Звертатися за адресою: 252001, м. Київ, вул. Грушевського, 4, кімн. 213; міжнародна школа україністики.

Тел. 229-02-96, 229-52-64.

BUSINESS

Діло

ЕКОНОМІЧНА ГАЗЕТА УКРАЇНИ

Газета «Діло» видається з січня 1992 року у Львові, розповсюджується по передплаті і на роздріб у всіх областях України та за кордоном. Газета виходить двічі на тиждень і є єдиним оперативним виданням такого типу в республіці. На її сторінках ви знайдете:

— нові нормативні акти, коментарі та роз'яснення;

— практичні поради із сфери підприємництва, експертні оцінки, прогнози;

— аналітичні матеріали з проблем приватизації державних підприємств;

— огляди кон'юнктури ринку товарів та послуг, фінансової інвестиційної активності;

— валютні курси, підсумки торгів;

— економічні і політичні новини;

— рекламу, комерційні дані;

— економічно-політичні дослідження;

— основи економічних знань для старшокласників і студентів;

— дайджест ділових видань світу;

— уроки іноземного бізнесу;

— все, що пов'язано з елітарним проведенням вільного часу;

— програму телебачення.

«Діло» — це 8—16 сторінок практичної корисної інформації для людей здорового глузду, які сповідують принцип: «Краще бути багатим і здоровим, ніж бідним і хворим!».

Передплата приймається без обмежень всіма відділеннями зв'язку та «Торгпреси» України. Індекс «Діла» у каталозі періодичних видань України — 61537.

Передплатна ціна: на місяць — 27 крб., квартал — 81 крб., півроку — 162 крб., рік — 324 крб.

У роздрібній торгівлі газета коштуватиме дорожче.

На 1993 рік газету «Діло» можна також передплатити в США, Канаді, Англії, Франції, Німеччині, Італії, Іспанії, Аргентині, Австралії, Бразилії та інших країнах світу, де проживає українська діаспора.

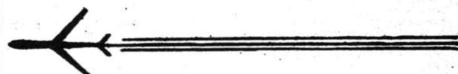
Всі передплатники «Діла»:

— автоматично страхуються Українсько-Сибірською страховою компанією за її рахунок від нещасного випадку на виробництві;

— отримують право на безоплатну участь у семінарах-практикумах, які проводитимуться консультантами «Діла» протягом вересня—листопада ц. р.

«ДІЛО» — ДЛЯ ЛЮДЕЙ ДІЛА!
Довідки телефонами:
у Львові: (0322) 34-30-04, 72-25-90.

Адреса редакції: 290601, Львів, 26, вул. Володимира Великого, 2.

КИЕВСКИЙ ИНСТИТУТ ИНЖЕНЕРОВ ГРАЖДАНСКОЙ АВИАЦИИ

ОБЪЯВЛЯЕТ ПРИЕМ СТУДЕНТОВ

для обучения без отрыва от производства по специализациям:

13.03.01 — «Техническая эксплуатация летательных аппаратов и двигателей»;

13.03.08 — «Техническая эксплуатация и ремонт средств механизации и автоматизации аэропортов». Квалификация специалиста — инженер-механик.

19.04.01 — «Техническая эксплуатация электрического, приборного и пилотажного оборудования».
Квалификация специалиста — инженер-электрик.

23.04.01 — «Техническая эксплуатация радиоэлектронного оборудования воздушных судов»;

23.04.03 — «Техническая эксплуатация радиолокационного и радионавигационного оборудования аэропортов». Квалификация специалиста — радиоинженер.

07.11.06. — «Организация и планирование материально-технического снабжения и услуг». Квалификация специалиста — инженер-экономист.

Срок обучения по всем специальностям — 6 лет.

На обучение без отрыва от производства принимаются лица, работающие по профилю избранной для учебы специальности.

Прием документов для поступления проводится с 1 октября по 10 декабря 1992 года, вступительные экзамены — с 11 декабря по 25 декабря 1992 года.

Поступающие сдают экзамены по математике (письменно), физике (устно) и украинскому языку и литературе (сочинение) (последний не является конкурсным). По желанию абитуриент может сдавать экзамен по русскому языку и литературе (сочинение). Лица, поступающие на обучение по специализации 07.11.06 вместо экзамена по физике сдают конкурсный экзамен по географии (устно).

Лица, имеющие незаконченное высшее образование, а также обучающиеся в других вузах и работающие по избранной для учебы специальности, принимаются для обучения в КИИГА на старшие курсы (2—5) после ликвидации академической задолженности, образующейся при несовпадении учебных планов. Прием документов для восстановления и перевода на старшие курсы проводится в период с 1 октября по 15 ноября 1992 года.

Прием документов и вступительные экзамены проводятся по адресу: 252058, Киев-58, проспект Космонавта Комарова, 1, КИИГА ЦПКИ; тел.: 483-41-05.

Конкурсный отбор и зачисление в институт проводятся с 1 по 15 февраля 1993 года. Начало занятий — с 1 марта 1993 года.

Виробниче об'єднання 18-й підшипниковий завод пропонує!

Враховуючи відповідальність періоду проведення сільськогосподарських робіт для підприємств АПК, радгоспів і колгоспів та інших підприємств України, продаємо підшипники: №№ 214, 215, 216, 303, 306, 466311, 313, 266311, 314, 318, 60722, 926722, 180500 та їх модифікації.

Оплата попередня або чеком.

Довідки по телефону 5-44-48 в м. Вінниці.

Адміністрація ВО ДПЗ-18

Фирма «ЯТРАНЬ» реализует электрические пишущие машинки «Ятрань» с русско-украинским, латинским шрифтом. Установка, наладка в присутствии заказчика. Гарантия по Киеву 2 года.
Тел.: (044) 546-63-27.

ВНИМАНИЮ РУКОВОДИТЕЛЕЙ ПРЕДПРИЯТИЙ, ОРГАНИЗАЦИЙ!

Общество «Знание» Украины, Министерство финансов Украины, Государственная налоговая инспекция Украины проводят 27—28 октября 1992 года в Киеве семинар «НОВОЕ В НАЛОГООБЛОЖЕНИИ И ОРГАНИЗАЦИИ УЧЕТА НА ПРЕДПРИЯТИЯХ, В ОРГАНИЗАЦИЯХ».

УЧАСТНИКИ СЕМИНАРА ОБЕСПЕЧИВАЮТСЯ НОВЕЙШИМИ НОРМАТИВНО-ИНСТРУКТИВНЫМИ МАТЕРИАЛАМИ.

Контактные телефоны: 227-41-67, 227-33-12, 227-41-23.

ПОНЕДІЛОК
28 ВЕРЕСНЯ

I ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Фільм «Богородиця».
8.45 Документальний фільм «Київ, відкритий для друзів».
9.05 Художній фільм. «Карантин».
10.25 Співає Дмитро Маліков.
11.00 Менора.
12.00 УТН.
12.15 Співають Ольга та Олександр Гаркаві.
16.00 УТН.
16.05 Джерельце.
16.35 Музичний фільм «Маестро».
17.15 На допомогу школі. 11 кл. Українська література. Остап Вишня. «Вишневі усмішки».
17.50 Прем'єра студії «Україна». Документальний фільм «Голгофа Бабиного Яру».
18.20 Концерт класичної музики.
19.00 УТН.
19.10 До фестивалю голландської культури у Києві. Документальний телефільм «Нідерланди».
19.25 Реклама.
19.30 Хто ми...
20.30 Акценти.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Свідки.
22.40 Прем'єра документального фільму «Соломон Міхоелс. Сцени із трагедії». (Творче об'єднання «Нерв»).
23.25 УТН.
23.40 Фестиваль української популярної музики «Марія».

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Ліричний концерт.
8.40 У світі тварин.
9.40 А. Чехов. «Вишневий сад». Телевистава. У перерві — 11.00 Новини (з сурдоперекладом).
12.25 «Ранок туманний». Фільм-концерт.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Відпочивай.
16.20 Легка атлетика. Кубок світу.
17.00 Новини.
17.20 Крещендо. Музична програма.
17.35 Футбольний огляд.
18.05 НЕП.
18.35 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Чудовисько чи хтось інший...».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Прем'єра художнього телесеріалу «Дрібниці життя». Автори Ю. Каменецький, Е. Щедрін. 1 серія.
21.10 «Нова студія» представляє: «Прес-клуб».
23.00 Новини.
23.20 Оба-на.
0.00 «Сватання гусара». Художній фільм.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

15.00 Самотлорські нафтові королі.
15.30 Вустами маляти.
16.00 Євангеліє у наші дні.
16.30 Про Щеликова з любов'ю і тривогою.
16.50 Там-там новини.
17.05 ТрансРосефір.
17.50 Репортер. Листи королю. Невідомі факти з життя Елвіса Преслі.
18.05 Давайте з'ясуємо.
18.15 Київська панорама.
18.35 Телефільм.
18.50 Телебіржа інформує.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Детектив по понеділках. «Російська рулетка». Художній фільм.
20.50 Свічадо.
22.20 Із залу Конституційного суду Росії.
22.50 Нон-стоп-рандеву.
0.05 «Лицарі духу». Документальні фільми «Тарас Мельничук. «Доля і слово», «Софіїн день».

4 (ОСВІТНЯ) ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

08.00 Новини.
08.20 Студія «Рост». Кенгуру.
08.50 «Бурда моден» пропонує...
09.20 Італійська мова.
09.50 Програма «Ключ».
10.20 Відродження-92. У передачі бере участь проповідник Біллі Грем (США).
11.20 Людина. Земля. Всесвіт.
11.50 Бесіда під абажуром.
12.20 Маленькі хитрощі хазяйки.
12.35 В об'єктиві — Німеччина. Дортмунд. Німецькою мовою.
15.00—18.00 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
15.00 Мультфільми.
15.15 Художній фільм «Юність Петра». Історична стрічка.
17.40 Відеомузика.
18.00 З історії світової культури. Стародавня Індія.
18.40 Програма «Ключ».
19.10 Бесіди під абажуром.
19.40 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
19.40 Художній фільм «Лімонадний Джо». Пародійний вестерн.
21.10 Мультфільм.
21.25 Відеомузика.
21.40 Художній фільм «Поліцейський напрокат». Детектив.

ВІВТОРОК
29 ВЕРЕСНЯ

I ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Циркова програма.
9.50 Доброго вам здоров'я. Відповіді на листи глядачів.
10.20 Свідки.
11.20 Вервиця.
12.10 УТН.
12.25 Співає Лілея Волянська. (Канада).
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 На допомогу школі. 6 кл. Музика. Народна пісня — джерело професіонального музики. Творчість М. Леонтовича.
17.05 Прем'єра документального телефільму «Жінки з вулиці Бабин Яр».
17.55 В.-А. Моцарт. Реквієм.
19.00 УТН.
19.10 До фестивалю голландської культури у Києві. Документальний телефільм «Голландія за 500 секунд».
19.20 Мультфільм.
19.30 Студія «1-е грудня».
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Прем'єра художнього телефільму «Мистецтво жити в Одесі».
23.20 УТН.
23.35 Фестиваль української популярної музики «Марія».

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.05 Футбольний огляд.
9.35 Морський альбом. Концерт.
10.00 «І я у Сибіру жив». Про життя і діяльність історика Сибіру П. Словцова.
10.30 «Дрібниці життя». Художній телесеріал. 1 серія.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ад'ютант його превосходительства». Художній телефільм. 1 серія.
12.30 «Формула кохання». Художній телефільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Діловий вісник.
14.40 Світ грошей Адама Сміта.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Прем'єра документального телефільму «Самарканд».
16.15 Асоціація дитячого телебачення.
17.00 Новини.
17.20 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє...
17.50 Мультфільм.
18.00 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.45 Мініатюра. Музична передача.
19.00 Тема.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Фільми режисера А. Вайди. «Попіл». 1 серія. Вперше.
22.00 Воєнне ревю.
22.30 «ВІД» представляє документальний телефільм Ю. Белянкіна «Дійові особи».
23.00 Новини.
23.25 «З Майамі з любов'ю». Спецвипуск програми «50х50».
23.55 «Дзвін літа, що минає». Художній телефільм. 1 і 2 серії.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.50 Момент істини.
10.55 Денний сеанс. «Кінгсайз». Художній фільм.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Телебіржа.
15.30 Мульти-пульти.
15.55 Бадабокі. Програма для дошкільників (Франція).
16.15 Студія «Рост». Тон-лабіринт.
16.45 Там-там новини.
17.00 Ковчег Жана Ваньо.
17.30 Вибираю село на поселення.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.10 Київська панорама.
19.30 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму. «Санта-Барбара» 79 серія.
20.20 На шостій сесії Верховної Ради України.

4 (ОСВІТНЯ) ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

08.00 Новини.
08.20 Французька мова для дітей.
08.40 «Суперкнига». Мультфільм. 7 і 8 серії.
09.25 Французька мова. 1 рік.
09.55 Французька мова. 2 рік.
10.25 Я сказав все... Томмазо Кампанелла.
10.40 Телеасамблея.
11.20 Програма 03.
11.50 Грані конверсії.
12.05 «Цілунок прокаженому». Художній фільм. Французькою мовою.
15.00—18.10 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
15.00 Мультфільми.
15.15 Художній фільм «На початку славетних справ».

СЕРЕДА
30 ВЕРЕСНЯ

I ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Свічадо.
10.30 Телефільм «Скарбниця Дагестану».
10.45 Симфонічні твори українських композиторів.
11.40 Шкільний екран. 8 кл. Історія України. Петро Сагайдачний — воїн, політик, людина.
12.05 УТН.
12.20 Фільм-концерт «Осіннє золото».
16.00 УТН.
16.05 Кольори України. Концерт дитячої самодіяльності.
16.50 Телефільм «Під святим Курилом».
17.00 Музичний додаток до «Каналу «Д».
18.05 Від степів до Карпат. Фольклорна програма.
19.00 Кубок володарів кубків європейських країн з футболу. «Чорноморець» (Одеса) — «Олімпіакос» (Пірей). У перерві — 19.45 УТН.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.30 Кубок УЄФА. «Рапід» (Відень) — «Динамо» (Київ).
23.15 УТН.
23.30 Кубок європейських чемпіонів з футболу. «Таврія» (Сімферополь) — «Сьон» (Швейцарія).
0.30 Хорова музика.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Передача про творчість тюменського художника Ю. Юдіна.
10.20 Асоціація дитячого телебачення.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ад'ютант його превосходительства». Художній телефільм. 2 серія.
12.45 «Опікун». Короткометражний художній телефільм.
12.55 «Дзвін літа, що минає». Художній телефільм. 1 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Блокнот.
15.15 Уолт Дісней представляє...
16.05 Наш музичний клуб.
16.45 Як досягти успіху.
17.00 Новини.
17.20 ...До шістнадцяти і старші.
18.10 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.55 Книжковий двір.
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Фільми режисера А. Вайди. «Попіл». 2 серія.
21.50 Чорний ящик.
22.15 Футбол. Європейські кубки. У перерві — 23.00 Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Реклама.
7.25 Час ділових людей.
7.55 Дозвілля.
8.10 Вітчизна моя.
9.05 Кабаре «Нісенітниця».
10.05 Грає ансамбль «Моцертеум».
10.40 Театральний роз'їзд. «Граємо прем'єру». Вистава Московського Театру сатири «Молоді роки Людовіка XIV».
11.35 Ретро. Гітари, що співають.
11.50 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 79 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Бізнес: нові імена.
15.15 Мульти-пульти.
15.30 Християнська програма. Великі питання життя.
16.00 Погляд з оркестру. Про творчість М. Голованова.
16.45 Там-там новини.
17.00 ТрансРосефір.
17.45 М-трест.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.00 Київська панорама.
19.20 Телебіржа інформує.
19.30 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 80 серія.
20.20 На шостій сесії Верховної Ради України.

4 (ОСВІТНЯ) ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

08.00 Новини.
08.20 Німецька мова для дітей.
08.40 «Пригода в королівстві». Ляльковий мультфільм. 5 серія.
09.10 Німецька мова. 1 рік.
09.40 Німецька мова. 2 рік.
10.10 Чорний прапор з кривавою смужкою. Слідами «Архіпелагу ГУЛАГ».
10.35 Пілігрим.
11.05 Осінь життя.
11.35 Перлини Росії.
12.45 Російська мова.
13.15 Дозвілля.
15.00—18.00 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
15.00 Художній фільм «Заповіт професора Доуеля». Фантастика.
16.30 Мультфільм «Галактичний експрес».
18.00 Пілігрим.
19.00 Дозвілля.

ЧЕТВЕР
1 ЖОВТНЯ

I ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Співоче поле. 1 частина.
10.30 Мультфільми.
11.05 Майстри гумору.
11.55 УТН.
12.10 Художній фільм. «Мистецтво жити в Одесі».
16.00 УТН.
16.05 Для дітей. Веселка.
16.35 На допомогу школі. 9 кл. Історія України. «Устин Кармелюк: гнів і гордість України».
17.00 Телефото на згадку. В. Крищенко.
17.45 Надвечір'я. Передача для людей старшого віку.
19.00 УТН.
19.10 До фестивалю голландської культури у Києві. Документальний телефільм «Країна Голландія — країна друг».
19.30 Міжнародний фестиваль рок-музики в Одесі.
20.40 Реклама.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.40 Хроніка МВС.
21.55 Гарт. У перерві — УТН.
0.10 Художній телефільм «Страх».

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
9.50 Прем'єра документальних фільмів.
10.20 Наш музичний клуб.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ад'ютант його превосходительства». Художній телефільм. 3 серія.
12.35 «Ковбой». Фільм-концерт.
12.55 «Дзвін літа, що минає». Художній телефільм. 2 серія.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Телемікст.
15.10 Уолт Дісней представляє...
16.00 Історія і люди.
17.00 Новини.
17.20 Міждержавний телеканал «Останкіно» представляє: «Мелодії сонячного краю». Концерт казахської музики.
17.50 Мультфільм.
18.05 Прем'єра художнього телефільму «Багаті теж плачуть».
18.50 Прем'єра документального телефільму «...На моєму віку...».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.35 Лото «Мільйон».
21.05 Прем'єра рубрики «Кожний про своє».
21.20 До Міжнародного дня музики. Відродження.
22.20 Телескоп.
23.00 Новини.
23.25 «Формула кохання». Художній телефільм.

КАНАЛ «РОСІЯ». II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.50 Дозвілля.
8.05 Народна пісня у творчості зарубіжних композиторів. Дж. Гершвін.
9.05 Футбол. Кубок УЄФА. «Рапід» (Відень) — «Динамо» (Київ).
10.40 Кіпрас Мажейка. Репортажі з НАТО.
11.10 Життя-буття.
11.50 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 80 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Сигнал.
15.15 Мульти-пульти.
15.45 Пілігрим.
16.45 Там-там новини.
17.00 Ретро. Співає В. Макаров.
17.15 ТрансРосефір.
18.00 На шостій сесії Верховної Ради України.
19.10 Київська панорама.
19.30 Домашній екран. Прем'єра художнього телефільму «Санта-Барбара». 81 серія.
20.20 На шостій сесії Верховної Ради України.

4 (ОСВІТНЯ) ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

08.00 Новини.
08.20 Перший тайм.
08.35 Я стомився від XX століття. Літературно-музична композиція.
09.05 Побачення у Тулоні. Художниця Ліліана Кано.
09.20 Іспанська мова. 1 рік.
09.50 Іспанська мова. 2 рік.
10.20 Перспектива.
10.50 Наш сад.
11.20 Апокриф.
12.35 Відеорама.
12.50 День відкриттів. Передача 1-а.
13.20 Дозвілля. ТВ-ательє.
15.00—18.00 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
15.00 Мультфільми.
15.15 Художній фільм «Загибель 31-го відділу». Детектив.
17.45 Відеомузика.
18.00 Наш сад.
18.30 Відеорама.
18.45 «Олінь і Шалашівка». Вистава МХАТ ім. А. Чехова.
19.55 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
19.55 Мультфільми.

П'ЯТНИЦЯ
2 ЖОВТНЯ

I ПРОГРАМА УТ

8.00 З восьмої до дев'ятої. Інформаційно-музична програма.
9.00 Співоче поле. 2 частина.
11.00 Запчастини для душі. З циклу «Через обставини, що склалися».
11.40 Шкільний екран. 7 кл. Історія. «Найдавніші часи України».
12.05 УТН.
12.20 «Шопеніана». Балетна вистава.
16.00 УТН.
16.05 Вистава для дітей «Викрадення Джонні Дорсела».
17.25 Телефільм «За ескізами Миколи Реріха».
17.35 Дзвони Чорнобиля. Відповідаємо на ваші запитання.
18.20 Концерт артистів української естради.
19.00 УТН.
19.10 Мультфільм.
19.30 Джерело. Українські вечорниці.
20.30 Акценти.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Під час музичного круїзу.
22.10 Короткометражний художній телефільм «Буває ж...».
23.10 УТН.
23.25 Фестиваль української популярної музики «Марія». Повтор від 2.09.

I КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

5.00 Новини.
5.20 Ранкова гімнастика.
5.30 «Ранок».
7.50 Мультфільм.
8.00 Новини.
8.20 «Багаті теж плачуть». Художній телефільм.
9.05 Клуб мандрівників (з сурдоперекладом).
9.55 Мультфільм.
10.10 ...До шістнадцяти і старші.
11.00 Новини (з сурдоперекладом).
11.20 «Ад'ютант його превосходительства». Художній телефільм. 4 і 5 серії.
13.40 Мультфільм.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.25 Бридж.
14.50 Бізнес-клас.
15.05 Блокнот.
15.10 Уолт Дісней представляє...
16.00 Грає А. Майкапара (клавесин).
16.15 «Індійський вибір російського барона». Документальний телефільм.
17.00 Новини.
17.25 Студія «Політика» показує: «Персона». А. Сокуров.
17.55 Мультфільм.
18.05 Людина і закон.
18.35 Прем'єра телефільму для дітей «Пригоди чорного красунчика». 12 серія.
19.00 «Поле чудес».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 У «Клубі детективів». Вперше на телеекрані. Художній фільм «Штани».
22.05 ВІД представляє: «Світ Фаберже».
22.15 Музобоз.
23.20 Авто-шоу.
23.35 Так.
0.05 МТВ. У перерві — Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ». II ПРОГРАМА УТ

7.00 Вісті.
7.20 Час ділових людей.
7.50 Студія «Нота бене».
8.30 Дозвілля.
8.45 М-трест.
9.00 Тихий дім.
10.55 Тема з варіаціями.
11.50 Денний сеанс. Художній телефільм «Санта-Барбара». 81 серія.
12.40 Селянське питання.
13.00 Вісті.
13.20 Із залу Конституційного суду Росії.
15.00 Телебіржа.
15.30 «Про чорного барона замовте слово».
15.45 «Куди відходить пісня...»
16.15 «Історія однієї поїздки». Частина 2.
16.45 Там-там новини.
17.00 Уолт Дісней по п'ятницях. «Спунер». Худ. фільм. 1 серія.
17.50 Телефільм.
18.00 На VI сесії Верховної Ради України.
19.10 Київська панорама.
19.30 На VI сесії Верховної Ради України.

4 (ОСВІТНЯ) ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

08.00 Новини.
08.20 Англійська мова для дітей.
08.40 Дитяча година (з уроком англійської мови).
09.40 Англійська мова. 1 рік.
10.10 Англійська мова. Сімейний альбом США.
10.40 А. Чехов «Три сестри».
11.20 Джерела. Ось місто Борисоглебськ.
12.10 Ескулап.
12.20 Телекросворд.
12.50 Візаві.
13.20 Ази кар'єри.
15.00—18.00 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
15.00 Художній фільм «Біліє парус одинокий». Дитячий фільм.
16.30 Мультфільм «Маленький поїзд».
18.00 Мінарет.
18.15 Сповідимий шлях. Анатолій Мартинов.
18.45 Ескулап.
18.55 Ази кар'єри.
19.10 Тема з варіаціями. Дивертисмент.

СУБОТА
3 ЖОВТНЯ
І ПРОГРАМА УТ

9.35 Народні таланти.
10.00 Художній телефільм для дітей «Кай із ящика». (Німеччина).
11.30 Душі криниця. Творчість Андрія Демиденка.
12.50 УТН.
13.05 Класична музика.
13.20 Доброго вам здоров'я. Метод дихання за К. П. Бутейком.
13.50 З фондів Українського телебачення. Р. Леонкавалло. «Паяци». Вистава Національного театру опери та балету України ім. Т. Г. Шевченка.
15.15 Прем'єра фільму «Українці, ми врятовані».
16.00 Концерт духової музики.
16.30 Відродити душу. Художник О. Міловзоров.
17.00 Колиска. Дитина і етнопедагогіка. Передача 2.
17.30 «Сильне почуття». Телевистава.
18.00 Живе слово. Зустріч на Форумі українців.
18.30 На фестивалі «Вивих-92».
19.00 УТН.
19.10 Документальний фільм «Візьміть славу миру цього...».
19.30 Плеяда.
20.40 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
20.45 На добраніч, діти.
21.00 Дніпро.
21.35 Ретрокінозал. Художній фільм «Весілля».
22.35 Арт-майдан. У перерві — 23.40 УТН.

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.00 Мультфільм.
8.20 Марафон-15 — малятам.
8.45 Ельдорадо.
9.15 По той бік рампи. З посмішкою.
9.35 Інститут людини.
10.05 Увага: 10 молодіжний.
10.25 Музичний кіоск.
10.55 Стиль.
11.25 Повернення.
12.20 ВІД представляє: «Справа».
12.50 Прем'єра документального телефільму «Колима. Історія одного тресту». Фільм 1.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 Кіноправда? Художній фільм «Світлий шлях».
16.35 Червоний квадрат.
17.15 ТЕАТР+ТБ.
18.20 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Поїздка до Вісбадена».
19.45 Вечірня казка.
20.00 Новини.
20.40 Брейн ринг.
21.30 Антологія гумору. Звукоімітатор Ю. Григор'єв.
22.10 До і після опівночі. У перерві — 23.00 Новини.

КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

10.00 Відеоканал «Плюс одинадцять».
12.00 Зигзаг удачі.
12.15 Пілігрим.
13.00 Вісті.
13.20 Денний сеанс. «І тоді я сказав «ні». Художній фільм.
14.35 Південна Корея. З минулого у майбутнє.
15.15 Російська енциклопедія. «Будемо веселитися, поки ми молоді...». Ю. Лотман.
15.55 Футбол без кордонів.
16.50 Контрасти.
17.30 Свідки.
18.30 Київська панорама.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Вустами маляти.
20.00 Золота шпора.
20.30 «Поїзд у Голлівуд». Художній фільм (Польща).
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Асорті. Музично-розважальне шоу.
22.50 Програма «А».
23.20 Ад лібітум.
23.50 «Подивись». Інформаційно-розважальна програма. Франція. Випуск 3.

4 (ОСВІТНЯ) ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

11.20 НЛО — неоголошений візит.
11.50 Концерт ансамблю народних інструментів ім. М. Будашкіна.
12.15 Клуб мандрівників.
13.05 Музичний художній фільм «Весела хроніка небезпечної подорожі».
14.20—17.15 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
14.20 Художній фільм «Голка». Гостросюжетна стрічка.
15.45 Мультфільм «Принцеса підводного царства».
16.50 Відеомузика.
17.15 Со-вість.
18.00 Відеоспорт.
19.00 Міжнародний турнір з тхеквандо.
19.45 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
19.45 Мультфільм «Дюймовочка».
20.35 Художній фільм «Останній патрон». Гостросюжетний фільм.
22.00 Відеомузика.
22.10 Художній фільм «Берлінблюз». Драма.

НЕДІЛЯ
4 ЖОВТНЯ
І ПРОГРАМА УТ

8.00 УТН.
8.10 Ритмічна гімнастика.
8.30 У неділю вранці. Інформаційно-музична програма.
9.30 До Дня учителя. Телефільм «Сліди».
9.50 Музиканти проти алкоголізму і наркоманії.
11.40 Художній фільм «Дайте нам мужчин».
12.55 УТН.
13.15 Нові імена України. Концерт.
14.30 Село і люди.
15.30 Зичимо щастя. Музична програма за листами глядачів.
16.30 Маю честь.
17.30 Свічадо.
19.00 Чемпіонат України з футболу. «Динамо» — «Шахтар». У перерві — 19.45 УТН.
20.45 Мультфільм «Пригода в королівстві». 16 серія.
21.15 Дніпро.
21.50 Ай Пі Київ. Реклама та інформація.
21.55 Кіногра.
22.55 УТН.
23.10 Телеспортарена.
23.55 Концерт «Спрага джазу».

І КАНАЛ «ОСТАНКІНО»

8.30 Гортаючи сторінки. Циркова програма.
9.30 Ранкова зірка.
10.20 Під знаком Пі
11.10 Театральні зустрічі. Є паризьке життя.
12.10 Нове покоління вибирає.
13.00 «Метаморфози живопису». Науково-популярний фільм. 11 і 12 серії.
14.00 Новини (з сурдоперекладом).
14.20 «Діалог» у прямому ефірі.
15.00 Клуб мандрівників.
15.50 Вокальний тандем. Л. Паваротті та З. Соткілава.
16.00 Панорама.
16.40 Телелоція.
16.55 Уолт Дісней представляє...
17.45 Новини.
18.00 Футбол. Чемпіонат Росії. ЦСКА — «Спартак». 2 тайм.
19.00 Вперше на телеекрані. Художній фільм «Зоряні війни» (США).
21.00 Підсумки.
21.45 Спортивний уік-енд.
22.00 Матадор.
23.00 Новини.
23.25 Відеодром.

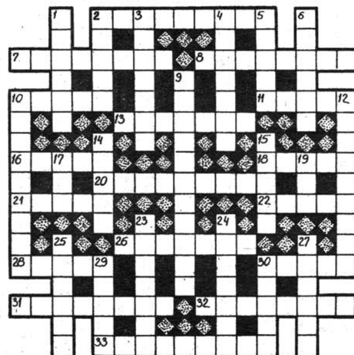
КАНАЛ «РОСІЯ», II ПРОГРАМА УТ

8.20 Дозвілля. ТБ-ательє.
8.35 Хочете, вірте...
9.05 Маски-шоу.
9.35 Програма «Ескулап» представляє фільм «Для вас, дівчатка й хлопчики».
9.45 Селянське питання.
10.15 «Пригода в королівстві». Ляльковий мультфільм. 6 серія.
10.45 Ати-бати...
11.15 Телегра «Лого».
11.45 Тема з варіаціями. «Дім друзів».
12.15 Програма «Ключ».
12.45 Прем'єра мультфільму «Дораемон» (Японія). 4 серія.
13.00 Вісті.
13.20 Театральний роз'їзд. На виставі «Серсо» А. Васильєва.
14.40 XX століття в кадрі і за кадром. О. Ханжонков. Частина 2.
15.40 Непізнаний Всесвіт.
16.25 У світі тварин.
17.25 Шарман-шоу.
18.55 Реклама.
19.00 Вісті.
19.20 Свято кожен день.
19.30 Телефільм.
19.45 Обличчям до столиці.
20.00 Фестиваль класичних фільмів Голлівуду. «Талса».
21.35 Мультфільм для дорослих.
21.55 Реклама.
22.00 Вісті.
22.20 Чемпіонат України з футболу. «Дніпро» — «Металург». 2 тайм.

4 (ОСВІТНЯ) ПРОГРАМА ТА СТУДІЯ «ТЕТ-А-ТЕТ»

08.00 Доторканість.
09.00 Світ грошей Адама Сміта.
09.30 Допоможи собі сам.
10.00 Пісні Ясної Поляни.
10.35 Мультфільм.
10.55 У світі тварин.
11.55 Хокей. Кубок ліги. «Крила Рад» — «Динамо» (Москва).
14.30 Медицина для тебе.
15.10—17.50 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
15.10 Художній фільм «День гніву». Фантастика.
16.25 Мультфільм «Маленька чарівниця».
17.45 Відеомузика.
17.50 Тріумф переможців. «Хіт-парад газети «Вечерняя Москва».
19.20 Студія телепрограм «Тет-а-тет».
19.20 Художній фільм «Капкан». Гостросюжетна стрічка.
20.50 Відеомузика.
21.10 Художній фільм «Кудряшка Сью». Комедія.

КРОСВОРД

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 2. Картина Івана Іжакевича. 7. Популярна українська актриса, народна артистка України. 8. Закритий навчальний заклад, у якому учні вчаться і живуть. 10. Столиця Стародавньої Македонії. 11. Твір античної скульптури або його фрагмент. 13. Загальна міра руху. 16. Богиня-плакальниця із «Слова о полку Ігоревім». 18. Римський імператор. 20. Німецький винахідник, засновник книгодрукування. 21. Панно Пабло Пікассо. 22. Придворний скульптор короля Данила. 26. Старовинний український святковий головний убір для заміжніх жінок. 28. Оповідання Юрія Мушкетика. 30. Ватажок варягів, засновник великокнязівської династії доби Київської Русі. 31. Місто в штаті Каліфорнія у США, відоме своїми новорічними фестивалями троянд. 32. Збірка поезій Василя Барки. 33. Героїня повісті Івана Франка «Захар Беркут».

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Видатний український композитор XVIII—XIX ст. 2. Богиня долі у давньоримській міфології. 3. Місто в Італії. 4. Древня столиця Ассірії. 5. Персонаж поеми Тараса Шевченка «Гайдамаки». 6. Французький архітектор XVII ст., автор парків Версалю. 9. Античне місто у Криму. 10. Військовий чин у козацькому війську, що прирівнювався до генеральського у європейських арміях. 12. Український драматург, один із засновників та ідеологів вульгарносоціологічного літературознавства. 14. Титул, перейнятий на себе князем Аскольдом. 15. Закрита споруда для технічного обслуговування літаків. 17. Сім'я бджіл. 19. Давньоукраїнський бог родючості, особливо шанований у землеробів. 23. Українське книжково-журнальне видавництво. 24. Музичний інструмент, зображений на фресці Софійського собору в Києві. 25. Живопис по свіжій штукатурці. 27. Книга церковних пісень і молитов. 29. Одне з двох давньопалестинських міст, знищених Богом за розбещеність їхніх жителів. 30. Архітектор, автор проекту Ніжинського ліцею.

Відповіді на кросворд надрукований 19 вересня

ПО ГОРИЗОНТАЛІ: 5. Ікона. 7. «Канів». 8. Лахор. 9. Альта. 10. Каскад. 11. Ногата. 13. Реферат. 15. Прадо. 17. Улани. 19. Мольфар. 20. «Скала». 22. Олімп. 24. Нахімов. 27. «Мазепа». 28. Інанна. 29. Бодьє. 31. Юнона. 32. Негус. 33. Мегик.

ПО ВЕРТИКАЛІ: 1. Фіоль. 2. Чівадзе. 3. Паланка. 4. Парсуна. Почайна. 12. Кельвін. 13. Роман. 14. Туров. 16. Рак. 18. Ном. 21. Алазони. 23. Іванчук. 25. Алабама. 26. Огієнко. 30. Догма

ГОЛОС України

ЗАСНОВНИК — ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор Сергій ПРАВДЕНКО.

РЕДКОЛЕГІЯ: Анатолій ГОРЛОВ, перший заступник головного редактора; Олександр БІЛИК, заступник головного редактора; Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ, оглядач, завідуючий відділом культури; Борис СИДОРЕНКО, заступник головного редактора; Анатолій СОЛОНСЬКИЙ, редактор відділу кореспондентської мережі; Віталій СУДДЯ, відповідальний секретар.

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-89-61; 441-89-46; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34.
⊙ Рукописів не повертаємо.
⊙ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

☆ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

☆ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами.

Індекс 60955.

Загальний тираж 448.154

Комбінат друку видавництва «Преса України».

252047. Київ-47, проспект Перемоги, 50.

1 2 3 4 5 6 7 8 9

Зам. 0311183.